

BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI
FILOLOGIYA FAKULTETI

2021/22

60230100-Filologiya va tillarni o'qitish (o'zbek tili)
bakalavriat dasturi uchun
QO'LLANMA

Hurmatli talabalar!

Buxoro davlat universitetining professor-o'qituvchilari va xodimlari 90 yillik tarixga ega ilm maskani talabasi bo'lganingiz bilan tabriklaydi. Sizga taqdim etilayotgan ushbu qo'llanmaning maqsadi siz qabul qilingan bakalavriat(magistratura) dasturining asosiy tafsilotlarini tushuntirishdir. Ushbu qo'llanmadagi ba'zi ma'lumotlar bir qarashda murakkab va qo'rqinchli bo'lib ko'rinishi mumkin, lekin siz Universitet va dastur haqida boshlang'ich bilimlarni egallaganingizdan keyin siz ushbu qo'llanmani juda foydali ekanligini tushunib yetasiz. Ushbu qo'llanma sizga dastur tuzilishi, baholash tartiblari, dasturga mas'ul shaxslar va boshqa muhim jihatlarini

tushunishga yordam beradi deb umid qilamiz. Ushbu qo'llanmaning nusxalarini universitet Axborot resurs markazidan topishingiz mumkin.

Tahsil olish jarayonidagi qiyinchiliklar sizning o'zingizdagi kuchli tomonlaringizni kashf qilish va ulardan foydalanish uchun noyob imkoniyatni taqdim etadi. Bu davr sizning xotirangizda iliq fikrlar bilan qoladi va bu yerda orttirgan ko'plab do'stlaringiz bir umr siz bilan qoladi deb umid qilaman.

Kursdagi tengdoshlaringiz turli xil bilimlarga, qobiliyatlarga, umid va intilishlarga ega ekanligini bilib olasiz. Umid qilamizki, siz dastur davomida kursdoshlaringiz bilan muloqot qilish orqali foydali hayotiy tajriba va bilimlarga ega bo'lasiz.

Ba'zilaringiz universitetni tugatgandan so'ng qiziqarli va yuqori maoshli ishga joylashishni maqsad qilgan bo'lsangiz, boshqalaringiz magistratura yoki tadqiqot darajasida o'qishni davom ettirishni xohlashingiz mumkin. Universitet sizga o'qish va shaxsiy rivojlanishingizda yordam berish uchun ko'plab imkoniyatlarni taqdim etadi, ammo o'qish va o'rganish uchun asosiy mas'uliyat sizning o'zingizda qoladi.

Biz sizni doimiy ravishda sinovdan o'tkazadigan va barcha qobiliyatlaringizni kash qiladigan akademik muhitni yaratishga intilamiz. Ezgu maqsadlaringizga erishishingiz uchun barchamiz - siz, o'qituvchilar va Universitet o'rtasida hamkorlikni yo'lga qo'yish juda muhimdir. Keling, maqsadimizga erishish va tahsil olish davringizni qiziqarli va qimmatli bilim va tajribaga boyitish uchun birgalikda harakat qilaylik.

O. X. Xamidov

Buxoro davlat universiteti rektori

MUNDARIJA

Umumiy ma'lumotlar

Universitet haqida	4
BuxDU dasturlari.....	7

Universitet xizmatlari

Talabalar turar joyi	10
Talabalarga xizmat ko'rsatish markazi	11
Axborot resurs markazi	12
Korrupsiyaga qarshi kurash	12
Yoshlar ittifoqi	12
BuxDU xalqaro markazlari.....	13
Sport	13

O'quv yili jarayoni

Oquv jarayoni tashkiliy tuzilmasi	14
UNIWORK tizimidan ro'yxatdan o'tish tartibi	16
HEMIS tizimidan foydalanish bo'yicha ko'rsatmalar	16

Dastur tafsifi va fan platformalari

Dastur haqida	17
Fan platformalari	18

UNIVERSITET HAQIDA

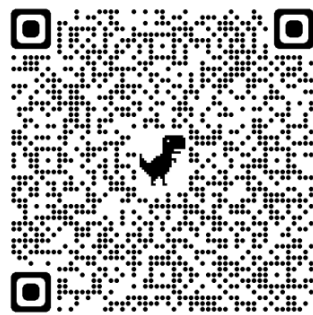
1922-yilda Buxoro Xalq Jumhuriyati qarori bilan Buxoro va Chorjo‘yda xalq maorifi instituti ochildi. Bu – zamonaviy oliy o‘quv yurti tashkil etish yo‘lidagi dastlabki harakat edi. F.Xo‘jayev va A.Fitrat shu institut negizida dorilfunun tashkil etish g‘oyasi bilan chiqdilar, ammo BXJning tugatilishi bilan bu g‘oya amalga oshmay qoldi. 1930-yilga kelib esa Buxoro pedagogika instituti ochildi. Dastlab uning kimyo-biologiya va tarix-ijtimoiyot singari ikki bo‘limida 45 talaba tahsil olgan. Institutning oyoqqa turishida A.Fitrat, Miyonbuzruk Solihov, Muso Saidjonov, B.Cho‘ponzoda, I.Kojin, F.Trudakov, P.Korolenko, N.Merkulovich, V.Abdullayev, G.Yusupov kabi olimlarning xizmatlari katta bo‘ldi. Ikkinchi jahon urushi yillarida bir qator o‘qituvchilar va 47 talaba ko‘ngillilar qatorida urushga ketdi. Bu murakkab davrda talabalarni o‘qishga ko‘proq jalb etish maqsadida Qarshi, G‘ijduvon va Shofirkonda filiallar ochildi. Hozirgi paytda mustaqil O‘zbekistonning yetakchi oliy o‘quv yurtlari darajasiga ko‘tarilgan Xorazm, Qarshi va Termiz davlat universitetlari ilk bor filial sifatida BuxDPI tarkibida ish boshlagan edi.

Institut 1992-yilda universitetga aylantirildi. O‘zbekiston Respublikasi birinchi Prezidenti I.A.Karimovning 1992-yil 28-fevraldagi Farmoniga asosan Buxoro pedagogika institutiga Universitet maqomi berilgach, imkoniyatlar yanada kengaydi.

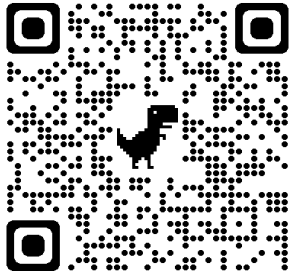
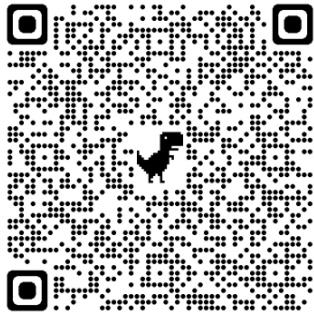
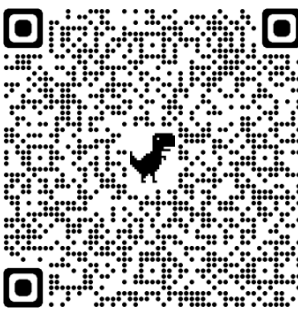
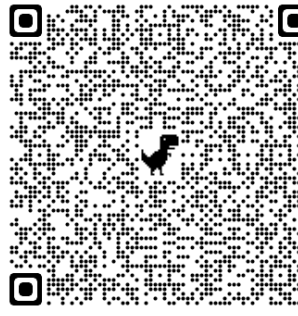
Ayni damda BuxDU respublika OTMlari orasida talabalar soni bo‘yicha 24336 nafar talaba bilan birinchi o‘rini egallab turibdi.

2021-yil 1-yavardan boshlab BuxDUga moliyaviy mustaqillik berildi.

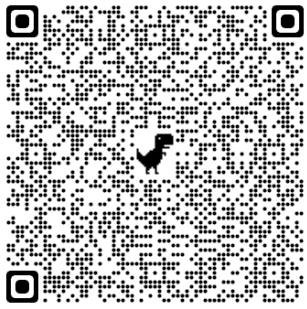
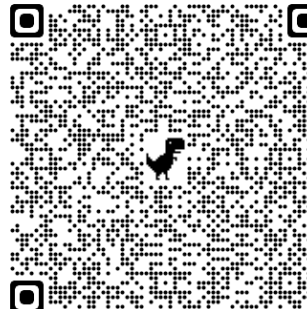
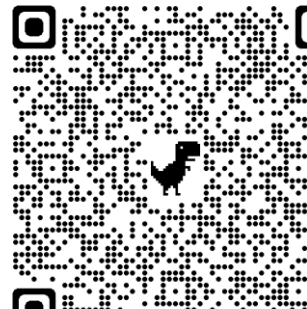

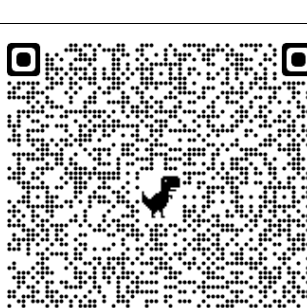
Buxoro davlat universiteti tarkibidagi mavjud fakultetlar va institut joylashuvi:

	Fakultet/ Institut nomi	Joylashgan o‘rni	Xaritada joylashuvi (QR kodni skanerlang)
1	Fizika-matematika fakulteti	Fayzullo Xo‘jayev kampusi Bosh bino (Buxoro, M.Iqbol ko‘chasi 11-uy)	
2	Axborot texnologiyalari fakulteti	Fayzullo Xo‘jayev kampusi Bosh bino (Buxoro, M.Iqbol ko‘chasi 11-uy)	

3	Tabiiy fanlar fakulteti	Fayzullo Xo'jayev kampusi Ikkinchi bino (Buxoro, M.Iqbol ko'chasi 11-uy)	
4	Filologiya fakulteti	Buxoro davlat universitetining Filologiya fakulteti o'quv binosi (200122, Buxoro sh. Alpomish ko'chasi, 1-uy)	
5	Xorijiy tillar fakulteti	Fayzullo Xo'jayev kampusi Uchinchi bino (Buxoro, M.Iqbol ko'chasi 11-uy)	
6	Tarix va madaniy meros fakulteti	Fayzullo Xo'jayev kampusi Uchinchi bino (Buxoro, M.Iqbol ko'chasi 11-uy)	
7	Pedagogika fakulteti	Buxoro davlat universitetining Pedagogika fakulteti binosi	

8	Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakulteti	Buxoro davlat universitetining Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakulteti o'quv binosi	
9	Jismoniy madaniyat fakulteti	Buxoro davlat universitetining Jismoniy madaniyat fakulteti o'quv binosi	
10	Iqtisodiyot va turizm fakulteti	Fayzullo Xo'jayev kampusi Ikkinchi bino (Buxoro, M.Iqbol ko'chasi 11-uy)	
11	Chaqiriqqacha harbiy ta'lim fakulteti	Buxoro davlat universitetining Chaqiriqqacha harbiy ta'lim fakulteti o'quv binosi	
12	San'atshunoslik fakulteti	Buxoro davlat universitetining San'atshunoslik fakulteti o'quv binosi	

13	Agronomiya va biotexnologiya fakulteti	Buxoro davlat universitetining Agronomiya va biotexnologiya fakulteti o'quv binosi	
14	Pedagogika instituti	Buxoro davlat universitetining pedagogika instituti binosi	

Universitet kontakt ma'lumotlari

Tel: (+998) 65 221-29-14

Faks: 8(365) 221-27-07

Rasmiy sayt: <https://buxdu.uz>

E-mail: buxdu_rektor@buxdu.uz

Joylashuvi:

200117, Buxoro, M.Iqbol ko'chasi 11-uy

BUXDU TA'LIM DASTURLARI

Ayni paytda universitetda 13 ta fakultet, 38 ta kafedra va maxsus sirtqi bo'limi hamda malaka oshirish markazi faoliyat ko'rsatmoqda. Universitetda 57 ta'lim yo'nalishi bo'yicha kunduzgi bakalavriat, 12 ta'lim yo'nalishi bo'yicha sirtqi bakalavriat, 11 ta'lim yo'nalishi bo'yicha kechki bakalavriat, 28 mutaxassislik bo'yicha magistratura dasturlari mavjud.

Kunduzgi bakalavriat ta'lim yo'nalishlari

60230101 Filologiya va tillarni o'qitish: o'zbek tili

60230102 Filologiya va tillarni o'qitish: rus tili

60230112 Filologiya va tillarni o'qitish: ingliz tili

60230113 Filologiya va tillarni o'qitish: nemis tili

60230114 Filologiya va tillarni o'qitish: fransuz tili

60230201 Tarjima nazariyasi va amaliyoti: ingliz tili

60230202 Tarjima nazariyasi va amaliyoti: nemis tili

60230203 Tarjima nazariyasi va amaliyoti: fransuz tili

60220300 Tarix (mamlakatlar va yo'nalishlar bo'yicha)

60220300 Tarix (islom tarixi va manbashunosligi)

60220400 Arxeologiya

60540100 Matematika

60540200 Amaliy matematika

- 60510100 Biologiya (turlari bo'yicha)
60530900 Fizika
60531000 Mexanika va matematik modellashtirish
60530100 Kimyo (turlari bo'yicha)
60530400 Geografiya
60211400 Vokal san'ati: an'anaviy xonandalik
60211500 Cholg'u ijrochiligi (turlari bo'yicha)
60210500 Rangtasvir: dastgohli
60210800 Amaliy san'at: badiiy kulolchilik
60212000 Madaniyat va san'at muassasalarini tashkil etish hamda boshqarish
60310900 Psixologiya (amaliy psixologiya)
60310900 Psixologiya (sport psixologiyasi)
60310900 Psixologiya (oilalar psixologiyasi)
60320100 Jurnalistika: bosma axborot vositalari jurnalistikasi
60320200 Axborot xizmati va jamoatchilik bilan aloqalar
60310100 Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
60412500 Marketing (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
60411300 Biznesni boshqarish (tarmoqlar bo'yicha)
60410800 Statistika (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
60410100 Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha)
60411700 Logistika (agrologistika)
60412400 Agrobiznes va investision faoliyat
60710200 Biotexnologiya (tarmoqlar bo'yicha)
60610100 Komp'yuter ilmlari va dasturlash texnologiyalari (yo'nalishlar bo'yicha)
60610200 Axborot tizimlari va texnologiyalari (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
- 60710400 Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
60810700 Agrokimyo va agrotuproqshunoslik
60811000 O'simliklarni himoya qilish (ekin turlari bo'yicha)
60811300 Qishloq xo'jalik mahsulotlarini saqlash va dastlabki ishlash texnologiyasi (mahsulotlar turlari bo'yicha)
60811800 Mevachilik va uzumchilik
60811900 Sabzavotchilik, polizchilik va kartoshkachilik
60812000 Issiqxona xo'jaligini tashkil etish va yuritish
60920100 Ijtimoiy ish (oilalar va bolalar bilan ishlash)
60920100 Ijtimoiy ish (fuqarolarning o'z-o'zini boshqarish organlari)
61010100 Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish
61010400 Turizm (faoliyat yo'nalishlari bo'yicha)
61010300 Sport faoliyati: kurash
61010302 Sport faoliyati: boks
61010303 Sport faoliyati: voleybol
61010313 Sport faoliyati: futbol
61010316 Sport faoliyati: erkin kurash
61010501 Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati: ingliz tili
61010502 Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati: nemis tili
61010503 Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati: fransuz tili
60610600 Dasturiy injiniring

Sirtqi bakalavriat ta'lim yo'nalishlari

- 60230101 Filologiya va tillarni o'qitish: o'zbek tili
60540100 Matematika
60510100 Biologiya (turlari bo'yicha)
60530400 Geografiya
60310900 Psixologiya (faoliyat turlari bo'yicha)
60310100 Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
60412500 Marketing (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
- 60410100 Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha)
60920100 Ijtimoiy ish (fuqarolarning o'z-o'zini boshqarish organlari)
61010100 Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish
61010400 Turizm (faoliyat yo'nalishlari bo'yicha)
61010313 Sport faoliyati: futbol

Kechki bakalavriat ta'lim yo'nalishlari

60230101 Filologiya va tillarni o'qitish: o'zbek tili
60540200 Amaliy matematika
60310100 Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
60411300 Biznesni boshqarish (tarmoqlar bo'yicha)
60412500 Marketing (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

60410100 Buxgalteriya hisobi va audit (tarmoqlar bo'yicha)
60610600 Dasturiy injiniring
61010100 Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish
61010400 Turizm (faoliyat yo'nalishlari bo'yicha)
61010316 Sport faoliyati: erkin kurash
61010303 Sport faoliyati: voleybol

Magistratura ta'lim yo'nalishlari

70260502 Adabiyotshunoslik: o'zbek adabiyoti
70260502 Adabiyotshunoslik: ingliz adabiyoti
70230502 Adabiyotshunoslik: rus adabiyoti
70230101 Lingvistika: o'zbek tili
70230101 Lingvistika: ingliz tili
70230101 Lingvistika: fransuz tili
70230101 Lingvistika: rus tili
70230201 Qiyosiy tilshunoslik, lingvistik tarjimashunoslik (ingliz tili)
70220301 Tarix (yo'nalishlar va faoliyat turi bo'yicha)
70220303 Tarixshunoslik, manbashunoslik va tarixiy tadqiqot usullari (mamlakatlar bo'yicha)
70220401 Arxeologiya
70230301 Matnshunoslik va adabiy manbashunoslik (tillar bo'yicha)
70230501 Etnografiya, etnologiya va antropologiya
70540101 Matematika (yo'nalishlar bo'yicha)
70540201 Amaliy matematika (sohalar bo'yicha)

70510101 Biologiya (fan yo'nalishi bo'yicha)
70530901 Fizika (yo'nalishlar bo'yicha)
70530904 Qayta tiklanuvchi energiya manbalari va barqaror atrof-muhit fizikasi
70530905 Yarim o'tkazgichlar fizikasi
70530101 Kimyo (fan yo'nalishi bo'yicha)
70530402 Geografiya (o'rganish ob'ekti bo'yicha)
70530701 Tuproqshunoslik (tadqiqot turi bo'yicha)
70310901 Psixologiya (faoliyat turlari bo'yicha)
70310102 Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)
70610101 Komp'yuter ilmlari va dasturlash texnologiyalari (yo'nalishlar bo'yicha)
70610204 Axborot tizimlari (tarmoqlar bo'yicha)
71010401 Turizm (faoliyat turlari bo'yicha)
71010401 Turizm (ziyorat turizmi)

UNIVERSITET XIZMATLARI

Buxoro davlat universitetida talabalar o'zlarini qiynaydigan muammolariga oson yechim topishi, fan yuzasidan berilgan topshiriqlarni chuqur o'zlashtirishi, darsdan tashqari vaqtlarini qiziqarli va samarali tashkil qilishlari, ishtimoiy jihatdan faol bo'lishlari, sog'lom va malakali kadrlar bo'lib yetishishlarini ta'minlash maqsadida bir qator bo'lim va markazlari faoliyati yo'lga qo'yilgan:

- Talabalarga xizmat ko'rsatish markazi;
- Axborot resurs markazi;
- Universitet markazlari;
- Yoshlar ittifoqi;
- Universitet matbuot xizmati;
- Sport inshootlari;
- Korrupsiyaga qarshi kurash.

TALABALAR TURAR JOYI

Buxoro Davlat universitetida 7 ta talabalar turar joyi binolari mavjud bo'lib, ularda jami 2048 ta o'rin talabalar yashashi uchun mo'ljallangan. 1-6- binolar sig'imi 275 o'rindan bo'lib, jami 1650 o'rindan, 7-bino sig'imi 398 o'rindan iborat. Nogiron talabalar uchun alohida har bir binoda 3 o'rinli xona ajratilgan.

TTJ binolarida jami 64 ta oshxonada mavjud bo'lib, 128 dona elektr plita va har bir oshxonada 1 donadan jami 64 dona muzlatgich o'rnatilgan. 8 ta kir yuvish xonasida 13 dona zamonaviy kir yuvish mashinalari o'rnatilgan. 12 ta dazmollash xonasida 72 dona dazmol mavjud. Binolarning har bir qavatida hojatxona va yuvinish xonasi (dush) tashkil etilgan va faoliyat olib bormoqda.

Talabalar turar joyi foyesida 10 ta zamonaviy kompyuter qo'yilgan va internet tarmog'iga ulangan. Binolarning har bir qavatida bittadan hamda fayelarda jami 30 ta televizor qo'yilgan. TTJ binolarining har bir qavatida ma'naviyat xonalari tashkil etilgan.

Qulayliklar:

- Kompyuter xonalari;
- Dars xonalari;
- Internet;
- Umumiy oshxonada;
- Umumiy yuvinish xonasi;
- Umumiy hojatxona;
- Dam olish xonasi.

Talabalar turar joyiga onlayn ariza berish:

<http://uniwork.buxdu.uz/yotoqxona.asp>

Joylashuvi: Bosh bino 1-qavat 124 xona

Ish vaqti: 8:30 dan 16:30 gacha

Ish kunlari: Dushanbadan shanbagacha

Ko'rsatiladigan asosiy xizmatlar:

- O'qish to'g'risida ma'lumotnoma olish;
- Diplom (duplikat) olish;
- To'lov shartnomasini olish;
- Harbiy bo'limdan ma'lumotnoma olish;
- Transkript olish;
- O'qishni ko'chirish haqida ma'lumotnoma olish;
- Akademik ta'til haqida ma'lumot olish;
- Talabalar safidan chetlashtirish ma'lumot olish;
- O'qishni tiklash haqida ma'lumot olish;
- Shaxsiy ma'lumotlarni o'zgartirish haqida so'rov jo'natish;
- Karyera markazi haqida ma'lumot olish;
- Ichki tartib qoidalar haqida ma'lumot olish;
- Universitetdagi mavjud kurs va markazlar haqida ma'lumot olish;
- Talabalar turar joyi haqida ma'lumot olish;
- UNIWORK platformasidan ro'yxatdan o'tish bo'yicha ma'lumot olish;
- Shikoyat va takliflar jo'natish;
- Fakultetlar haqida ma'lumot olish;
- Ta'lim yo'nalishlari haqida ma'lumot olish;
- Guruhdan guruhga o'tish bo'yicha ma'lumot olish;
- Talabalar almashinuvi haqida ma'lumot olish;
- O'quv shartnomasi (learning agreement) olish;
- "Credit recognition" olish;
- Fanlarga registratsiya qilish;
- Imtihonlarga appelyatsiya berish;
- Imtihonlarga sababli kirmaganlik to'g'risida ma'lumot jo'natish;
- Talabalaik guvohnomalarini olish;
- Yillik akademik calendar haqida ma'lumot olish;
- Darslar jadvali haqida ma'lumot olish;
- Yakuniy imtihonlar jadvali haqida ma'lumotlar olish;
- Baholash natijalari haqida ma'lumot olish (imtihon, kursishi natijalari va jarayonlari haqida);
- Stipendiyalar haqida ma'lumot olish;
- Ilmiy konferensiyalar haqida ma'lumot olish;
- Sertifikatlar olish;
- Akademik grantlar haqida ma'lumot olish;

Telefon: +99865-221-26-37

E-mail: buxduregister@buxdu.uz

buxduregister@gmail.com

AXBOROT RESURS MARKAZI

Joylashuvi: BuxDU asosiy kampus,

Ish vaqti: 8:30 dan 16:30 gacha

Ish kunlari: Dushanbadan shanbagacha

Ko'rsatiladigan asosiy xizmatlar:

- Kutubxona fondidagi kitoblarni talabalarga va o'qituvchilarga mutola qilsih uchun berish;
- Elektron kutubxona fondni yangilab borish;
- Talabalarga ta'limga tegishli kompyuter va internet xizmatlaridan foydalanishiga imkoniyat yaratib berish;
- Badiiy kechalar tashkil etish.

Buxoro davlat universitetining elektron kutubxonasi: <http://elib.buxdu.uz>

Telefon: +99865-221-29-14

E-mail: h.l.salixova@buxdu.uz

KORRUPSIYAGA QARSHI KURASHISH "KOMPLAENS-NAZORAT" TIZIMINI BOSHQARISH BO'LIMI

Buxoro davlat universitetining Korruptsiyaga qarshi kurashish "komplaens-nazorat" tizimini boshqarish bo'limi o'quv yili mobaynida, dars jarayonlarida, nazorat imtihonlarida yoki bitiruv malakaviy ishlarida pedagog-xodimlar va talabalar orasida ta'magirlik, poraxo'rlik va moddiy manfaatdorlik kabi holatlarning yuz berishini oldini olish asosiy vazifasi hisoblanadi. Yuqoridagiholatlarning birortasiga duch kelsangiz bo'limga murojaat qiling!

Telefon: +998883060666

E-mail: buxdu_korrupsiyagaqarshikurash@mail.ru

Telegram: @anti_corbot

t.me/BuxDu_KorrupsiyagaQarshiKurash

BUXDU YOSHLAR ITTIFOQI

Buxoro davlat universiteti Yoshlar ittifoqi quyidagi vazifalarni bajaradi:

Iqtidorli, faol, intiluvchan talabalarni har taraflama qo'llab-quvvatlash va ularning istedodlarini ro'yobga chiqarish

Talabalarining darsdan bo'sh vaqtlarini samarali tashkil etishda ko'maklashish, to'garaklar tashkil etish.

BUXDU XALQARO MARKAZLARI

JICA markazi: Yaponiyaning JICA xalqaro markazi bilan hamkorlikdagi yapon tili va madaniyatini o'rgatuvchi markaz.

Joylashgan o'rni: Buxoro davlat universiteti, Bosh bino 3-qavat

KOICA markazi: Koreyaning KOICA xalqaro markazi bilan hamkorlikdagi koreys tili va madaniyatini o'rgatuvchi markaz.

Joylashgan o'rni: Buxoro davlat universiteti, Bosh bino 3-qavat 323-xona

SPORT

Universitet talabalarining sport bilan shug'ullanib jismonan sog'lom bo'lishi uchun universitet hududida bir qator qulayliklar yaratilgan. Gimnastika va badiiy gimnastikaga ixtisoslashtirilgan 24x12 metrli, sport o'yinlari (mini futbol, voleybol, qo'l to'pi, basketbol) sport turlariga ixtisoslashtirilgan 36x18 metrli, yakkakurash turlariga ixtisoslashgan 45x25 metrli kurash zali, 24x12 metrli boks sport zallari mavjud. Talabalar ta'lim olishida usti yopiq sport inshootlaridan tashqari 2 ta 40x20 metrli kichik, 1 ta 110x90 metrli katta futbol maydoni, 400 metrli yangi atletika yo'lagi, uzunlikka sakrash, yado, granata uloqtirish sektorlari, 1 ta voleybol, 2 ta basketbol va katta tennis maydonlari talabalarimizga ta'lim yo'nalishi bo'yicha bilimlarini boyitishga xizmat qilmoqda.

O'QUV JARAYONINING TASHKILY TUZILMASI

Buxoro davlat universitetida bakalavr ta'lim dasturlari 3 yil yoki 4 yil, magistratura dasturlari 2 yilni tashkil etadi. Buxoro davlat universiteti 2019/2020 o'quv yilidan boshlab kredit-modul tizimida o'qishni tashkil qilib kelmoqda. O'quv jarayonida turli xil xato va kamchiliklarni oldini olish maqsadida talabalardan kredit-modul tizimi to'g'risida bir qator ma'lumotlar bilan tanishib chiqishlari shart.

Kredit-modul tizimida 1 kredit o'rtacha 25 — 30 akademik soatlik o'quv yuklamasiga teng. Ya'ni talaba muayyan fandan tegishli kreditlarni to'plashi uchun ma'lum miqdordagi o'quv yuklamasini o'zlashtirishi zarur. O'quv yuklamasi bakalavriatda — 40 — 50% auditoriya soati, 50 — 60% mustaqil ish soatiga, magistraturada — 30% — 40% auditoriya soati, 60-70% mustaqil ish soatiga (malakaviy amaliyot va bitiruv malakaviy ishlari bundan mustasno) bo'linadi.

Bakalavriat ta'lim yo'nalishlari va magistratura mutaxassisliklarida talaba odatda bir semestrda 30 kredit, bir o'quv yilida 60 kredit to'plashi belgilanadi. Semestr davomida talaba tomonidan o'zlashtirilishi lozim bo'lgan kreditlar hajmi o'quv rejasida ko'rsatilgan majburiy va tanlov fanlarini o'z ichiga oladi. Talaba o'zining shaxsiy ta'lim trayektoriyasini shakllantirishda har bir semestr uchun 30 kredit hajmidagi fanlarni o'zlashtirishni nazarda tutishi, ular tarkibida namunaviy o'quv rejasidagi majburiy fanlar bo'lishi shart.

Bir fanga ajratilgan auditoriya soatining 25 foizini va undan ortiq soatni sababsiz qoldirgan talaba ushbu fandan chetlashtirilib, yakuniy nazoratga kiritilmaydi hamda mazkur fan bo'yicha tegishli kreditlarni o'zlashtirmagan hisoblanadi. Yakuniy nazorat turiga kiritilmagan yoki kirmagan, shuningdek, ushbu nazorat turi bo'yicha qoniqsiz baho olgan talaba akademik qarzdor hisoblanadi.

O'quv yili davomiyligi 36 haftagacha bo'lib, shundan 30 haftasi akademik davrga, 2 haftasi fanlarni tanlash uchun ro'yxatdan o'tishga, 4 haftasi attestatsiyalarga ajratiladi.

Ta'lim oluvchini kursdan kursga o'tkazish uning GPA qiymatini hisobga olgan holda amalga oshiriladi. BuxDUda talabalarni kursdan kursga o'tkazishda GPA ko'rsatkichini 2.8 etib belgilangan. GPA o'tish ballini to'play olmagan talaba qayta o'qish uchun tegishli kursda qoldiriladi. Semestr va o'quv yili yakuni natijalari bo'yicha akademik qarzdorligi bor ta'lim oluvchilar o'qishdan chetlashtirilmaydi. Kursdan kursga qolgan talabalar faqat qarzdor bo'lgan fanlarni o'zlashtirib ularga mos ravishda shartnoma mablag'larini to'laydi. Shartnoma asosida bir kursda qayta o'qish soni chegaralanmaydi. Jami ta'lim olish muddati bakalavriat uchun 1 kursga o'qishga qabul qilinganidan so'ng 8 yilgacha, magistratura uchun 1 kursga o'qishga qabul qilinganidan so'ng 4 yilgacha deb belgilangan.

Asosiy tushunchalar izohi:

GPA (Grade Point Average) — ta'lim oluvchining dastur bo'yicha o'zlashtirgan ballari o'rtacha qiymati.

akademik mobillik — oliy ta'lim muassasasi talabalarining muayyan vaqt mobaynida respublika hududidagi yoki chet eldagi boshqa bir oliy ta'lim muassasasiga o'qish maqsadida borishi;

mobillik dasturi — ikki yoki undan ortiq oliy ta'lim muassasasi o'rtasida o'zaro ta'lim to'g'risidagi kelishuv asosida tashkil etilgan akademik mobillik dasturi;

kredit — ta'lim olish natijalariga ko'ra talaba tomonidan muayyan fan bo'yicha o'zlashtirilgan o'quv yuklamasining o'lchov birligi. Kreditlar qoidaga muvofiq butun, kasr sonlarda ifodalanishi mumkin;

oliy ta'lim muassasasi — belgilangan miqdordagi kreditlarni tan olishni hisobga olgan holda ta'lim va malaka to'g'risidagi hujjat beruvchi muassasa;

kreditlarni berish — malaka yoki uning alohida qismlariga qo'yilgan talablarga muvofiq erishilgan ta'lim olish natijalariga ko'ra talaba yoki boshqa ta'lim oluvchilarga kreditlarni rasmiy taqdim etish jarayoni;

kreditlarni ko‘chirish — talabalarning akademik mobilligini ta‘minlash maqsadida bir oliy ta‘lim muassasasi ta‘lim dasturi bo‘yicha olingan kreditlarni boshqa oliy ta‘lim muassasasiga ko‘chirish va tan olish;

kredit to‘plash — ta‘lim elementlarini o‘zlashtirish va boshqa yutuqlarga erishish natijasida taqdim etiladigan kredit birliklarini to‘plash;

talabaning shaxsiy ta‘lim trayektoriyasi — talaba tomonidan tanlangan hamda unga ketma-ketlikda bilimlar to‘plash va xohlagan kompetensiyalar yig‘indisiga ega bo‘lish imkoniyatini beradigan yo‘nalish (marshrut). Ta‘lim trayektoriyasi institutsional hujjatlar va yo‘riqnomalar yordamida tuzilishi hamda turli ta‘lim trayektoriyalari natijada bir xil malaka olishga olib kelishi mumkin;

ta‘lim dasturi — bakalavriat ta‘lim yo‘nalishi yoki magistratura mutaxassisligi bo‘yicha o‘quv jarayonini amalga oshirishga mo‘ljallangan ta‘limning asosiy xususiyatlari (hajmi, mazmuni, rejalashtirilgan natijalar), tashkiliy-pedagogik shart-sharoitlar, fan dasturlariga quyilgan umumiy talablar, shuningdek, ta‘limni tashkil etish va amalga oshirish uchun zarur bo‘lgan axborot-resurs va o‘quv-metodik ko‘rsatmalar majmui;

ta‘lim natijalari — talaba tomonidan o‘zlashtirilgan va baho bilan tasdiqlangan malaka darajasini aks ettiradigan, ta‘lim jarayonini muvaffaqiyatli tugallagach talaba o‘zlashtirgan ko‘nikmalar va ularni amalda bajarish qobiliyatining tavsifi;

o‘qish yuklamasi — talaba tomonidan o‘quv faoliyatining barcha turlari — ma‘ruza, amaliy mashg‘ulot, seminar, laboratoriya ishi, kurs loyihasi (ishi), amaliyot va mustaqil ishni amalga oshirish asosida kutilgan o‘quv natijalariga erishish uchun zarur bo‘lgan soatlar hajmi;

ro‘yxatga olish xizmati — ta‘lim jarayonini boshqarish axborot tizimlari va dasturiy mahsulotlardan foydalanib professor-o‘qituvchilar, xodimlar va talabalar bo‘yicha ta‘lim jarayoniga oid ma‘lumotlar bazasini shakllantirishni, shuningdek, talabalarning barcha o‘quv natijalarini ro‘yxatga olish, bilimni nazorat qilish hamda ularning akademik reytingini hisoblashning barcha turlarini tashkil etishni nazarda tutuvchi xizmatlar;

ta‘lim elementlari — ta‘lim dasturining bir qismi bo‘lib, ta‘lim olish natijalariga erishish va ta‘lim dasturida ko‘rsatilgan bilimlarni o‘zlashtirishga ko‘maklashuvchi o‘qitish turi;

transkript — ta‘lim olishning tegishli davrida o‘zlashtirilgan kreditlar va baholarning harf va raqamlardagi ifodasi ko‘rsatib o‘tilgan fanlar ro‘yxatini o‘z ichiga olgan belgilangan shakldagi hujjat.

UNIWORK TIZIMI

UNIWORK tizimi Buxoro davlat universiteti xodimlari, talabalari, abituriyentlar va fuqarolarga universitet xizmatlarini onlayn tarzda amalga oshiruvchi platforma bo'lib unda talabalar shaxsiy hujjatlar jildi, talabaning shaxsiy ta'lim trayektoriyasini shakllantirish, to'lov kontraktidan qarzdorlikni aniqlash, dars jadvalini kuzatish, fanlardan test nazoratlarini topshirish va boshqa interaktiv xizmatlarni ko'rsatishga mo'ljallangan platforma hisoblanadi.

Platformaga o'tish linki: <http://uniwork.buxdu.uz/>

UNIWORK tizimidan ro'yxatdan o'tish uchun video qo'llanma:

<https://www.youtube.com/watch?v=WeA-54rPgOM>

HEMIS TIZIMI

HEMIS axborot tizimi oliy ta'lim muassasalarining asosiy faoliyatlarini avtomatlashtirish hisobiga ma'muriy xodimlar, professor-o'qituvchilar va talabalarga elektron ta'lim xizmatlarini taqdim etadi. Axborot tizimi oliy ta'lim muassasalari bilan Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi o'rtasida axborot ko'prigi vazifasini o'taydi hamda oliy ta'lim muassasalaridan olinadigan turli xil ma'lumotlar sonini keskin kamaytirish, ularning qog'oz shaklidan voz kechish va boshqaruv tizimini raqamlashtirishga xizmat qiladi.

Platformaga o'tish linki: <https://student.buxdu.uz/tg/dashboard/login>

HEMIS tizimidan foydalanish haqida video qo'llanma:

<https://www.youtube.com/watch?v=2CWjW9mWGUc>

60230100-Filologiya va tillarni o'qitish (o'zbek tili) bakalavriat ta'lim yo'nalishining umumiy tasnifi

Ta'lim shakllari: kunduzgi, sirtqi, kechki

Ta'lim tillari: o'zbek, rus

Dastur davomiyligi: 4 yil

Beriladigan daraja: bakalavr

Dastur nomi

Filologiya va tillarni o'qitish (o'zbek tili)

Dastur Kod

60230100

FANLAR	SOAT
Matnshunoslik nazariyasi	180
O'zbek tili va adabiyoti o'qitish metodikasi	240
Jahon adabiyoti	180
Navoiyshunoslik	240
Adabiyotshunoslik nazariyasi	330
O'zbek adabiyoti tarixi	480
Tanlov fanlari	1800
Aruz va mumtoz poetikaga kirish	180
Sharq mumtoz poetikasi	
Hozirgi adabiy jarayon va yangi o'zbek adabiyoti	240
Adabiyotshunoslik struktural metodlari	
Mutolaa madaniyati va ifodali o'qish	120
Bolalar adabiyoti	
O'zbek mifologiyasi	180
Roman poetikasi	
Turkiy xalqlar adabiyoti	90
Buxoro adabiy harakatchiligi	
Tasavvuf va badiiy ijod	120
Jadid adabiyoti	

FANLAR KATALOGI

Fan platformasi		
Fanning to'liq nomi: Matnshunoslik nazariyasi		
Fan kodi: MN 1210	Fanga ajratilgan kreditlar 5/5	davomiyligi: 1-2 semestr
Kafedra: O'zbek tili va adabiyoti		
Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: 5A120701 – Matnshunoslik va adabiy manbashunoslik (O'zbek tili)		
Fan ma'ruza o'qituvchisi: Amonova Zilola		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 300	Email: zamonova1977@gmail.com	
Fan seminar va laboratoriya mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari) : Amonova Zilola		
Prerekvizitlar: Matnshunoslik sohasida boshlang'ich bilimlarga ega bo'lganlik	Tanlov turi: majburiy fan	
Fanning qisqacha bayoni: Matnshunoslik va adabiy manbashunoslikka daxldor fan haqida tushuncha berish, qo'lyozma va toshbosma manbalarni o'qish, sohaga oid terminlar haqida tushuncha berish, jahon matnshunosligi va o'zbek matnshunosligi yutuqlari to'g'risida talabalarda tasavvur hosil qilishdir.		

Fanning maqsadi: muayyan malakaga ega matnshunos mutaxassislar tayyorlash, magistrantlarda “Matnshunoslik nazariyasi” fani bo'yicha etarli bilim, malaka va ko'nikma hosil qilish, ularni qadimiy merosimizga hurmat va muhabbat ruhida tarbiyalash hamda kelajakda ilmiy faoliyat bilan shug'ullanishlari uchun zamin hozirlashdan iborat.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishadi:

“Matnshunoslik nazariyasi” fani bo'yicha magistrant matnshunoslikda va tilshunoslikdagi matn tushunchasining farqi, arab yozuvi tarixi, matnshunoslikning dolzarb muammolari, tabdil, transkripsiya, transliteratsiya, mumtoz matnlarni tushunishda lug'at ilmining o'rni haqida tasavvurga ega bo'lishi, eski o'zbek yozuvini, qo'lyozma kitobda unvonning ahamiyatini, mumtoz matnda ilmiy ko'rsatkich imkoniyatini, qo'lyozma turlarini, katologlardagi ilmiy tavsif tuzilishini bilishi va ulardan foydalana olishi, nasta'liq xatidagi toshbosma va qo'lyozma kitoblarni o'qiy olish, XX asr boshi isloh qilingan alifboni o'qib tushunish, nazmni nasriy bayon qilish, mumtoz matnni muxtasar va to'la sharhlash, adabiy manbani tasniflash ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

Ma'ruza mashg'ulotlari

Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akademik guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, “Keys-stadi” texnologiyasi ishlatiladi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi. Shuningdek, mavzudan kelib chiqib dars mashg'uloti adabiyot va san'at muzeyi mehmonxonada sayyor dars tarzida olib boriladi.

Mustaqil ta'lim

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan insholar, taqdimotlar, guruh bilan ishlanmalar, referatlar tayyorlanadi.

Hafta	Soat	Mashg`ulot mazmuni
1.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: "Matnshunoslik nazariyasi" fanining predmeti va vazifalari .
2.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Jahon va rus matnshunosligi tarixi va uning o'zbek matnshunosligining shakllanishidagi ta'siri.
3.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: O'zbek matnshunosligining shakllanish bosqichlari va maktablari.
4.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Matn tarixini o'rganish prinsiplari.
5.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Matn tanqidi asoslari.
6.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Matnni ilmiy tadqiq etish asoslari.
7.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Matnshunoslikda qo'lyozma, nusxa, variant, avtograf tushunchalari.
8.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Matnshunoslik tadqiqi usullari.
9.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Matnni sharhlab o'qish prinsiplari.
10.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: O'zbek matnshunosligi shakllanishining tarixiy ildizlari.
11.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Temuriylar davrida mantshunoslikning shakllanishi va rivojlanishi.
12.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: XVI-XVII asrlarda matnshunoslikning rivojlanish xususiyatlari.
13.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: XVIII-XIX asrlarda matnshunoslikning rivojlanish xususiyatlari
14.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: O'zbek matnshunosligining XX asrlardagi takomil bosqichlari
15.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Mustaqillik davri o'zbek matnshunoslining o'ziga xos xususiyatlari.
II JARAYON		
1	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: "Xazoyin ul-maoniy" devonlarining ilmiy-tanqidiy matnini tuzish prinsiplari.
2		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Alisher Navoiyning "Xamsa" asarining ilmiy-tanqidiy matnini tuzish prinsiplari.
3		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: "Farhod va Shirin" ilmiy-tanqidiy matnini tuzish prinsiplari
4		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Alisher Navoiy ilmiy asarlari va "Lison ut-tayr" dostonining ilmiy-tanqidiy matnini tuzish va nashr etish prinsiplari
5		Mashg`ulot turi: ma`ruza

		Mavzu: Alisher Navoiy ilmiy asarlarining ilmiy-tanqidiy matnini tuzish va nashr etish prinsiplari.
6		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Shermuhammad Munis va Ogahiy asarlarining matnshunoslik rivojida o`rni
7		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Boborahim Mashrab asarlarining matnshunoslik rivojida o`rni
8		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: So`fi Olloyor asarlarining matnshunoslik rivojida o`rni
9		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: XIX asr Xorazm adabiy muhiti vakillari asarlarining matnshunoslik jihatdan o`rganilishi
10		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: XVIII-XIX asr Qo`qon adabiy muhiti vakillari asarlarining matnshunoslik jihatdan o`rganilishi
11		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Haziniy va Yusuf Saryomiy asarlarining topilishi va o`rganilishi
12		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: "Tazkirayi Qayumiy" ning matnshunoslikdagi o`rni
13		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Jadidlar davri va matnshunoslik (Cho`lpon, Ibrat misolida)
14		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Jadidlar davri va matnshunoslik (Fitrat misolida)
15		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Sho`rolar davri matnshunosligi

I JARAYON

"MATNSHUNOSLIK NAZARIYASI" FANINING AMALIY MASHG`ULOTLARI

Hafta	Soat	Mashg`ulot mazmuni
1.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: "Matnshunoslik nazariyasi" fanining predmeti va vazifalari. Matnshunoslik nazariyasining adabiyotshunoslik fanlar tizimidagi o`rni.
2.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: O`zbek matnshunosligining ilk bosqichlari tajribalari. Jadid matnshunosligining tajribalari.
3.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Sho`ro davri matnshunosligining o`ziga xos xususiyatlari.
4.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Matnshunoslikni fan sifatida o`qitilishi va kadrlar tayyorlash muammolari. O`zbekistonda matnshunoslik ishlarini muvofiqlashtirish muammolari.
5.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Ahmad Yassaviy hikmatlari nashrlarining xususiyatlari
6.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: "Qisasi Rabg`uziy" asarining matniy xususiyatlari
7.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: XV asrning 2-yarmigacha bo`lgan o`zbek mumtoz she`riyati matnlarining o`rganilishi
8.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot

		Mavzu: Husayn Boyqaro devoni va “Risola”si matnining ilmiy o‘rganilishi.
9.	2	Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: “Hayratul abror” dostoni nashrlarining matniy tahlillari
10.	2	Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: “Farhod va Shirin” dostoni nashrlarining matniy tahlillari
11.	2	Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Alisher Navoiy “Mukammal asarlar to‘plami” va “To‘la asarlar to‘plami” nashrlarining qiyosiy tahlili
12.	2	Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Porso Shamsiev va Izzat Sultonlarning matnshunoslik sohasidagi xizmatlari
13.	2	Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Hamid Sulaymon va Abduqodir Hayitmetovlarning matnshunoslik sohasidagi xizmatlari
14.	2	Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Sh.Sirojiddinov va V.Rahmonov – matnshunos
15.	2	Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Mustaqillik davrida matnshunoslik
		II JARAYON
1	2	Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Adabiy va tarixiy manbashunoslik
2		Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Matnni ongli ravishda o‘zgartirish sabablari
3		Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Adabiy matnni tadqiq etish prinsiplari
4		Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Tarixiy matnlarni o‘rganishda qo‘yiladigan talablar
5		Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Qo‘lyozmaning ilmiy tavsifi
6		Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Ilmiy-tanqidiy nashrlarning ma’lumotlar apparati
7		Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Matnni aniqlashda muallif uslubining ahamiyati
8		Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Tayanch nusxani tanlash prinsiplari
9		Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Alisher Navoiy asarlarining qo‘lyozma va toshbosma nusxalari
10		Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Shermuhammad Munis asarlarining qo‘lyozma va toshbosma nusxalari
11		Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: So‘fi Olloyor asarlarining qo‘lyozma va toshbosma nusxalari
12		Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Boborahim Mashrab asarlarining qo‘lyozma va toshbosma nusxalari
13		Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Nashr turlari va qadimiy matnlarni nashr etish
14		Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Matn va davr tili bilan bog‘liq xususiyatlar
15		Mashg‘ulot turi: amaliy mashg‘ulot Mavzu: Kompyuter yutuqlari texnologiyasini matnshunoslikka tadbiq etish.

Adabiyotlar

1. Сирожиддинов Ш. Алишер Навоий. Манбаларнинг қиёсий-типологик, текстологик таҳлили. –Т.: Академнашр, 2011. –326 б.
2. Ҳабибуллаев А. Адабий манбашунослик ва матншунослик. –Т.: Тошкент Давлат Шарқшунослик институти, 2000. –172 б.
3. Alisher Navoiy. To‘la asarlar to‘plami. 10 jildlik. G‘.G‘ulom 2011y. 1-10j.
4. Alisher Navoiy. Hazoyinul maoniy. 4 jildlik. Tamaddun.2011y. 1-4j.
5. Alishnr Navoiy. Nasoyimul muhabbat. Ilmiy tanqidiy matn. T.2011y.
6. Alisher Navoiy. Hayrat-ul-abror. Ilmiy tanqidiy matn. (Tuzuvchi: Porso SHamsiev), –Т.: Fan, 1970.
7. Alisher Navoiy. Sabbayi sayyor. Ilmiy kritik matn. (Tuzuvchi: Porso SHamsiev), –Т.: Fan, 1956.
8. Lixachev D.S. Tekstologiya. –М.-Л.: ANS. 1962.
9. Reysner S. Основы текстологии. М.-Р.: 1978.
10. Semyonov A. Opisanie rukopisi proizvedenie Navaiy.T.1940.
11. Tomoshevskiy B. Pisatel i kniga. М.-И.: 1959.
12. S.Olloyor. Sabotul ojizin. Toshkent. 1997 y.
13. Ishoqov F. Gulxaniyning “Zarbulmasal” asari. Т.: “Fan”, 1976.
14. Navoiy asarlari lug‘ati (tuzuvchilar: P. Shamsiev, S.Ibrohimov). –Т.: G‘afur G‘ulom nomidagi adabiyot va san‘at nashriyoti, 1972.
15. E.A.Umarov. Eski o‘zbek lug‘atlari. Toshkent. 1992y.
16. Z.M.Bobur. Boburnoma. Toshkent 1991 y.
17. Katolog fonda instituta rukopisey. 1 tom. – Т.: Fan, 1989.
18. Kayumov A., Xasanov B. Jemchujini mudrosti i tauny «semi morey». –Т.: Izdatelstvo narodnogo naslediya im. Abdullы Kadyri, 2002.
19. Rahmonqulova M. O‘zMU kutubxonasidagi Sharq qo‘lyozmalari katalogi. – Т.: IPTD O‘zbekiston, – 2007.
20. Sirojiddinov Sh. XV–XVI asrlar tarixiy va tazkira-esdalik asarlarida Alisher Navoiy hayoti va faoliyati talqini. – Samarqand: Zarafshon, 1997.
21. Sultonov I. Navoiyning “Mezonul–avzoni” va uning kritik teksti: filol.fan.nom.diss . – Т.: Asosiy kutubxona. RD/1, 1947
22. www.ziyo-net.uz
23. www.literature.uz
24. www.kutubxona.uz
25. [http:// www.kutubxona. uz.](http://www.kutubxona.uz)
26. [http:// www.literature. uz.](http://www.literature.uz)
27. [http:// www.ziynet. uz.](http://www.ziynet.uz)
28. [http:// www.alishernavoiy. uz.](http://www.alishernavoiy.uz)

Kontakt soatlari*: mustaqil ta’lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma’lumotlar va turli materiallar bo‘yicha savollarga quyidagi grafik asosida o‘qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

No	Kun	Vaqt	Xona
1.	Chorshanba	10.00 – 12.00	113
2.	Shanba	10.00 – 12.00	113

Baholash:

Baholash usullari	Ekspress testlar, yozma ishlar, og‘zaki so‘rov, prezentatsiyalar.
Baholash mezonlari	“5” <i>baho</i> “a’lo” -magistrant mashg‘ulotlarga doimo tayyorlangan, juda faol, dasturiy materiallarni yaxshi biladi, xulosa va qarorlar qabul qila oladi, ijodiy fikrlaydi, bilimlarni amaliyotda qo‘llay oladi;

	<p>-magistrant ijodiy masalalarni hal qilish mobaynida tegishli bilimlarni qo'llash doirasini maqsadga muvofiq tanlab, yechimni topishga xizmat qiluvchi yangi usul va yo'nalishlarni topa oladi, o'quv materialininig mohiyatini tushunadi;</p> <p>- magistrant taqdim etilgan o'quv materiallarini yechish yo'llarni izlaydi, dasturiy materiallarni biladi va aytib bera oladi hamda tasavvurga ega bo'ladi.</p> <p>"4" baho "yaxshi"</p> <p>- magistrant o'rganilayotgan hodisalar aloqadorligini bilish hamda obektni tavsiflay olish ko'nikmasiga ega bo'lishi bilan birgalikda, qo'yilgan masalalarni sabab-oqibat aloqadorligini ochoib bergan holda yecha oladi, o'rganilayotgan nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'lay oladi va mustaqil mushohada qila oladi;</p> <p>- bilim va ko'nikmalar mazmunini tatbiq qila olish mahorati, bir turdagi masalani yecha olish, yozib olish va eslab qolish faoliyatini amalga oshiradi, bilimlarni amalyotda qo'llay oladi;</p> <p>- magistrant mashg'ulotlarga tayyorlangan, dasturiy materiallarni biladi, mohiyatini tushunadi va tasavvurga ega.</p> <p>"3" baho "o'rta"</p>
	<p>- magistrantning eshitganlari ularga berilgan namunalar, taqdim etilgan algoritm va ko'rsatmalar asosida topshiriqlarni bajara oladi, mohiyatini tushunadi;</p> <p>-talaba qator belgilar asosida ma'lum obyekttni farqlash bilan birgalikda unga ta'rif bera oladi va o'quv materialini tushuntirib bera oladi va tasavvurga ega.</p> <p>"2" baho "qoniqarsiz"</p> <p>- magistrant tasavvurga ega emas;</p> <p>- magistrant dasturiy materiallarni bilmaydi.</p>

Fanning to'liq nomi: Xattotlik va kitobatchilik san'ati		
Fan kodi: AMPK2106	Fanga ajratilgan kreditlar 5/5	davomiyligi: 1-2 semestr
Kafedra: O'zbek tili va adabiyoti		
Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: 5A120701 – Matnshunoslik va adabiy manbashunoslik (O'zbek tili)		
Fan ma'ruza o'qituvchisi: Amonova Zilola		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 300	Email: zamonova1977@gmail.com	
Fan seminar va laboratoriya mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari) : Amonova Zilola		
Prerekvizitlar: Xattotlik sohasida boshlang'ich bilimlarga ega bo'lganlik	Tanlov turi: majburiy fan	
Fanning qisqacha bayoni: Matnshunoslik va adabiy manbashunoslikka daxldor fan haqida tushuncha berish, qo'lyozma va toshbosma manbalarni o'qish, sohaga oid terminlar haqida tushuncha berish, jahon matnshunosligi va o'zbek matnshunosligi yutuqlari to'g'risida talabalarda tasavvur hosil qilishdir.		

Fanning maqsadi: muayyan malakaga ega matnshunos mutaxassislar tayyorlash, magistrantlarda “Xattotlik va kitobat san'ati” fani bo'yicha etarli bilim, malaka va ko'nikma hosil qilish, ularni qadimiy merosimizga hurmat va muhabbat ruhida tarbiyalash hamda kelajakda ilmiy faoliyat bilan shug'ullanishlari uchun zamin hozirlashdan iborat.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishadi:

“Xattotlik va kitobatchilik san'ati” fani bo'yicha magistrant matnshunoslikda va tilshunoslikdagi matn tushunchasining farqi, arab yozuvi tarixi, matnshunoslikning dolzarb muammolari, tabdil, transkripsiya, transliteratsiya, mumtoz matnlarni tushunishda lug'at ilmining o'rni haqida tasavvurga ega bo'lishi, eski o'zbek yozuvini, qo'lyozma kitobda unvonning ahamiyatini, mumtoz matnda ilmiy ko'rsatkich imkoniyatini, qo'lyozma turlarini, kataloglardagi ilmiy tavsif tuzilishini bilishi va ulardan foydalana olishi, nasta'liq xatidagi toshbosma va qo'lyozma kitoblarni o'qiy olish, XX asr boshi isloh qilingan alifboni o'qib tushunish, nazmni nasriy bayon qilish, mumtoz matnni muxtasar va to'la sharhlash, adabiy manbani tasniflash ko'nikmalariga ega bo'lish kerak.

Ma'ruza mashg'ulotlari

Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akademik guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, “Keys-stadi” texnologiyasi ishlatiladi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi. Shuningdek, mavzudan kelib chiqib dars mashg'uloti adabiyot va san'at muzeyi mehmonxonada sayyor dars tarzida olib boriladi.

Mustaqil ta'lim

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan insholar, taqdimotlar, guruh bilan ishlanmalar, referatlar tayyorlanadi.

Hafta	Soat	Mashg'ulot mazmuni
-------	------	--------------------

1.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: "Xattotlik va kitobatchilik san'ati" fanining predmeti va vazifalari.
2.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Yozuvlar tarixi.
3.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Markaziy Osiyoda eng qadimgi yozuv madaniyati taraqqiyot tamoyillari.
4.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Turkiy-runik yozuvidagi matnlar .
5.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Uyg`ur yozuvidagi matnlar .
6.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Arab yozuvining shakllanishi. Xat turlari .
7.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Arab yozuvining san`at va tasavvuf taraqqiyotiga ta`siri.
8.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Matnlarda arabiy va forsiy so`zlarning qo`llanilishi ularni o`qish va yozishdagi o`ziga xosliklar.
9.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Quroniyy oyat va hadislarning matn tarkibida qo`llanilishi va o`qilishi.
10.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Kitobatchilikning shakllanishi va taraqqiyot bosqichlari.
11.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Xattotlik maktablari. O`rta Osiyoda xattotlik taraqqiyoti.
12.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Hirot xattotlik maktabi. Navoiy asarlarini ko`chirgan xattotlar.
13.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Buxoro va Samarqand xattotlik maktablari.
14.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Farg`ona va Toshkent xattotlik maktablari.
15.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Xorazm xattotlik maktabi.
II JARAYON		
1	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Forsiy matnlarni o`qish va yozishning o`ziga xos xususiyatlari.
2		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Arabiy matnlarni o`qish va yozishning o`ziga xos xususiyatlari.
3		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Arab alifbosidagi turkiy yozuvning o`ziga xos xususiyatlari.
4		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Z.M.Bobur tomonidan asos solingan xat turi.
5		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Arab xat turlari. Kufiy xati.
6		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Rayhoniyy xat turi.
7		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Suls xatining ixtiro qilinishi.
8		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Nasta`liq xati.
9		Mashg`ulot turi: ma`ruza

		Mavzu: Devoniy xati.
10		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Bir shakldagi so`zlarning turlicha o`qilishi
11		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Abjad hisobi.
12		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Ta`rix janri va badiiy san`atlar.
13		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Qo`lyozma manbalar va ulardagi yozuv turlari.
14		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Toshbosma manbalar va ulardagi yozuv turlari.
15		Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: "Xattotlik va kitobatchilik san`ati" fanining muammolari va istiqbollari.

I JARAYON

"XATTOTLIK VA KITOBAT SAN'ATI" FANINING AMALIY MASHG`ULOTLARI

Hafta	Soat	Mashg`ulot mazmuni
1.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Yozuvning shakllanishi va yozuv turlari
2.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Turkiy runik yozuvlar va shu yozuvdagi manbalar bilan ishlash
3.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Uyg`ur yozuvi va shu yozuvda bitilgan manbalar
4.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Arab xati turlari
5.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Arab yozuvidagi matnlarning o`ziga xos xususiyatlari
6.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Arab yozuvidagi badiiy san`atlar
7.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: "Qutadg`u bilig" asarining Namangan nusxai ustida ishlash
8.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Turkiy matnlarda arabiy so`zlarning qo`llanilishi va ularni o`rganish
9.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Turkiy matnlarda forsiy so`zlarning qo`llanilishi va ularni o`rganish
10.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Buxoro xattotlik maktablari
11.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Hirot xattotlik maktablari
12.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Xorazm xattotlik maktablari
13.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Matnlarda oyat va hadislarning ifodalanishi
14.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Isloh qilingan arab yozuvida bitilgan manbalar ustida ishlash
15.	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot

		Mavzu: XIX asar oxirlari va XX asr boshlaridagi matbuot matnlari va ularni o'rganish
		II JARAYON
1	2	Mashg'ulot turi: amaliy mashg'ulot Mavzu: Kufiy xati turi va uning xususiyatlari
2		Mashg'ulot turi: amaliy mashg'ulot Mavzu: Rayhoni xat turi
3		Mashg'ulot turi: amaliy mashg'ulot Mavzu: Suls xatining ixtiro qilinishi
4		Mashg'ulot turi: amaliy mashg'ulot Mavzu: Nasta'liq xatining yuzaga kelishi va keng tarqalishi
5		Mashg'ulot turi: amaliy mashg'ulot Mavzu: Devoniy xati
6		Mashg'ulot turi: amaliy mashg'ulot Mavzu: Xatti Boburiy yozuvi va uning o'ziga xos xususiyatlari
7		Mashg'ulot turi: amaliy mashg'ulot Mavzu: Abjad hisobi va badiiy matnlar
8		Mashg'ulot turi: amaliy mashg'ulot Mavzu: Ta'rix san'ati va uning turlari
9		Mashg'ulot turi: amaliy mashg'ulot Mavzu: Qo'lyozma manbalar va ulardagi yozuv turlari ustida ishlash
10		Mashg'ulot turi: amaliy mashg'ulot Mavzu: Toshbosma manbalar va ulardagi yozuv turlari
11		Mashg'ulot turi: amaliy mashg'ulot Mavzu: Hozirgi zamon xattotlik maktablari va uning istiqbollari
12		Mashg'ulot turi: amaliy mashg'ulot Mavzu: Lotin yozuvidagi matnlar
13		Mashg'ulot turi: amaliy mashg'ulot Mavzu: Krill alifbosining shakllanishi va unda yaratilgan matnlar
14		Mashg'ulot turi: amaliy mashg'ulot Mavzu: Yangi lotin alifbosining qabul qilinishi: o'zgarishlar va asos Kompyuter yutuqlari texnologiyasini matnshunoslikka tadbiiq etish
15		Mashg'ulot turi: amaliy mashg'ulot Mavzu: "Xattotlik va kitobchilik san'ati" fanining muammolari va istiqbollari.

Adabiyotlar

T.Zufarov. Xat ta'limi. Toshkent. 2010. 275 b.

2. Ma'sudali Hakimjon. Xatti muallimiy. Toshkent. 1991. 63 b.

3. Murodov A. O'rta Osiyo xattotlik maktablari tarixidan. Toshkent. 1971. 108 b.

4. Navoiy dastxati. So'z boshi muallifi S.G'anieva. Toshkent. 1991. 300 b.

5. Pravila podgotovki k izdaniyu pamyatnikov literaturq Vostoka. Moskva. 1959g. 28s.

6. Choriev Z., Shaydullaev Sh., Annaev. T. O'zbekiston hududida yozuvning payd bo'lishi va taraqqiyoti. Toshkent. 2007. 72 b.

7. O'zbek tilining imlo lug'ati. Toshkent. 1976.

8. O'qish kitobi (Eski o'zbek yozuvi namunalari). L.Xalilov tahriri ostida. Toshkent. 1994. 263 b.

9. Hakimov M. Alisher Navoiy asarlarini ko'chirgan xattotlar. Toshkent. 1991. 52 b.

10. Mahmudova R. O'zbekistondagi toshbosma matbaalarda Navoiy asarlarining nashr etilishi tarixidan. Adabiy meros. 1968 ytl. №1. B.98. 103.

10. Munirov Q. Amir Xusrav Dehlaviy qo‘lyozma asarlari katalogi. Toshkent.1975.51 b.
11. Munirov Q. Sharq qo‘lyozmalari. Toshkent.1962. 38 b.
- 12.. Munirov Q. Nosirov A. Alisher Navoiy qo‘lyozma asarlari katalogi. Toshkent.1970.105b.
13. Sulaymonova F. “Xamsa” qo‘lyozmalari chet ellarda. O‘zbekiston ad-ti va san’ati. 1985y. 8noyabr.
14. Sultonova M. Tarixiy hujjat va badiiy talqin. O‘zbek tili va adabiyoti jurnali. 1990y. №5, 13, 18b.
15. www.ziyo-net.uz
16. www.literature.uz
17. www.kutubxona.uz

Kontakt soatlari*: mustaqil ta’lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma’lumotlar va turli materiallar bo‘yicha savollarga quyidagi grafik asosida o‘qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

No	Kun	Vaqt	Xona
1.	Chorshanba	10.00 – 12.00	113
2.	Shanba	10.00 – 12.00	113

Baholash:

Baholash usullari	Ekspress testlar, yozma ishlar, og‘zaki so‘rov, prezentatsiyalar.
Baholash mezonlari	<p>“5” baho “a’lo”</p> <ul style="list-style-type: none"> -magistrant mashg‘ulotlarga doimo tayyorlangan, juda faol, dasturiy materiallarni yaxshi biladi, xulosa va qarorlar qabul qila oladi, ijodiy fikrlaydi, bilimlarni amaliyotda qo‘llay oladi; -magistrant ijodiy masalalarni hal qilish mobaynida tegishli bilimlarni qo‘llash doirasini maqsadga muvofiq tanlab, yechimni topishga xizmat qiluvchi yangi usul va yo‘nalishlarni topa oladi, o‘quv materialininig mohiyatini tushunadi; - magistrant taqdim etilgan o‘quv materiallarini yechish yo‘llarni izlaydi, dasturiy materiallarni biladi va aytib bera oladi hamda tasavvurga ega bo‘ladi. <p>“4” baho “yaxshi”</p> <ul style="list-style-type: none"> - magistrant o‘rganilayotgan hodisalar aloqadorligini bilish hamda obektni tavsiflay olish ko‘nikmasiga ega bo‘lishi bilan birgalikda, qo‘yilgan masalalarni sabab-oqibat aloqadorligini o‘choib bergan holda yecha oladi, o‘rganilayotgan nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog‘lay oladi va mustaqil mushohada qila oladi; - bilim va ko‘nikmalar mazmunini tatbiq qila olish mahorati, bir turdagi masalani yecha olish, yozib olish va eslab qolish faoliyatini amalga oshiradi, bilimlarni amalyotda qo‘llay oladi; - magistrant mashg‘ulotlarga tayyorlangan, dasturiy materiallarni biladi, mohiyatini tushunadi va tasavvurga ega. <p>“3”baho “o‘rta”</p> <ul style="list-style-type: none"> - magistrantning eshitganlari ularga berilgan namunalar, taqdim etilgan algoritm va ko‘rsatmalar asosida topshiriqlarni bajara oladi, mohiyatini tushunadi; -talaba qator belgilar asosida ma’lum obyekttni farqlash bilan birgalikda unga ta’rif bera oladi va o‘quv materialini tushuntirib bera oladi va tasavvurga ega. <p>“2” baho “qoniqarsiz”</p> <ul style="list-style-type: none"> - magistrant tasavvurga ega emas; - magistrant dasturiy materiallarni bilmaydi.

Fanning to'liq nomi: Aruz va mumtoz poetika		
Fan kodi: TSXB2606	Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 6	davomiyligi: 1 semestr
Kafedra: O'zbek tili va adabiyot		
Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: Filologiya va tillarni o'qitish (o'zbek tili)		
Fan ma'ruza o'qituvchisi: Rajabova MA'rifat Baqoyevna		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 180	Email: marifat.bakaeva@mail.ru	
Fan seminar mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari) : Latipov Hayot Ramazonoviya		
Prerekvizitlar: Aruz va mumtoz poetika doir bilimlarga ega bo'lganlik	Tanlov turi: tanlov fan	
Fanning qisqacha bayoni: Filologiya va tillarni o'qitish (o'zbek tili) fani o'z oldiga talabalarga Mumtoz matnalari tahlilida aruz va mumtoz poetikaga doir bilimlarni qo'llash, ko'nikma va malakalarini shakllantirish.		

Fanning maqsadi: Fanni o'qitishdan maqsad aruzning nazariy asoslarini o'rganish, ushbu o'lchovda bitilgan she'riy asarlarni tahlil qilish, mumtoz janrlar va ularning o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash, ilmi badi' va ilmi qofiya haqida ma'lumot berishdir. Talaba yoshlarni xalqimizning boy ma'naviy merosi bilan yaqindan tanishtirish, o'sib kelayotgan avlodni sog'lom e'tiqod va yuksak axloq sohibi bo'lgan ajdodlarimizga hurmat ruhida tarbiyalash, ular qoldirgan ma'naviy xazinani tom ma'noda qadrlashga o'rgatishdan iborat.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishadi:

– taqti' va uning qoidalari, bahrlar va ularning tarkibiy tuzilishi, bir xil asliy ruknlardan tashkil topgan bahrlar, ularning o'ziga xos xususiyatlari, turkiy she'riyatda faol qo'llanilgan ramal, hazaj, rajaz, mutaqorib bahrlarida yozilgan she'rlarning taqti'ni belgilay olish, turli asliy ruknlardan tarkib topgan bahrlar va ularning o'ziga xos xususiyatlari, mumtoz aruzshunoslik asoslari; baytli va bandli she'r shakllari, ularning o'ziga xos xususiyatlari, lafziy, ma'naviy va mushtarak san'atlar, mumtoz qofiya turlari haqida bilim va **ko'nikmalarga;**

– Mumtoz she'riy asarlar doirasida badiiylik mohiyati, mumtoz she'r nav'lari, badiiy san'atlar, qofiya va uning turlari haqida umumiy tasavvur hosil qila olishi, mumtoz she'riyatda istifoda etilgan janrlarning badiiyatini belgilay olishi, aruzda yozilgan she'rlarni ifodali o'qiy olish **malakasiga ega bo'lishi lozim.**

Ma'ruza mashg'ulotlari

Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akademik guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, "Keys-stadi" texnologiyasi ishlatiladi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi. Shuningdek, mavzudan kelib chiqib dars mashg'uloti mehmonxonada sayyor dars tarzida olib boriladi.

Mustaqil ta'lim

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan insholar, taqdimotlar, guruh bilan ishlanmalar, referatlar tayyorlanadi.

№	Fan mavzulari	Ma'ruza	Amaliy	Seminar	Mustaqil ta'lim
---	---------------	---------	--------	---------	-----------------

		soatlar hajmi	mashg 'ulot soatlar hajmi	mashg 'ulot soatlar hajmi	soatlari
1	Aruz tizimi haqida umumiy ma'lumot. Aruzning nazariy asoslari. Turkiy aruzshunoslik.	2	2	2	6
2	Aruz ilmida hijo tushunchasi.	2	2	2	6
3	Rukn haqida ma'lumot. Asliy rukrlar.	2	2	2	6
4	Bir ruknning takroridan hosil bo'ladigan bahrlar: ramal, hazaj	2	2	2	6
5	Rajaz va mutaqorib bahrlari haqida ma'lumot	2	2	2	6
6	Ikki ruknning takroridan hosil bo'ladigan bahrlar.	2	2	2	6
7	Uch ruknning takroridan takroridan hosil bo'ladigan bahrlar.	2 2	2 2	2 2	6 6
8	Aruz va mumtoz she'riy janrlar (ruboiy, tuyuq va mustahzod)	2	2	2	6
9	Sharq adabiyotida masnaviylar va ularning vazn tarkibi	2	2	2	6
10	Aruzda fonetik hodisalar.	2	2	2	6
11	Mumtoz poetika haqida umumiy ma'lumot. Balog'at ilmi	2	2	2	6
12	Mumtoz adabiyotda adabiy turlar va she'r nav'lari	2	2	2	6
13	Bandli she'r shakllari. Bayt asosidagi bandli she'rlar	2	2	2	6
14	Ilmi badi' yoki badiiy san'atlar talqini	2	2	2	6
15	Ilmi qofiya haqida ma'lumot	2	2	2	6
Jami		30	30	30	90

Adabiyotlar

1. Yusupova D. Aruz vazni qoidalari va mumtoz poetika asoslari. – Toshkent: TA'LIM-MEDIA, 2019.
2. Ishaqov Yo. So'z san'ati so'zligi. – T.: O'zbekiston, 2014.
3. Boltaboev H. Sharq mumtoz poetikasi. – Toshkent: O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi, 2008.
4. Nosirov O., Jamolov S., Ziyoviddinov M. O'zbek klassik she'riyati janrlari. – T.: O'qituvchi, 1979.
5. Sharipova L. Aruz saboqlari. Usuliy qo'llanma. – Toshkent: Tafakkur, 2018. – 100 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Alisher Navoiy. Mezon ul-avzon. MAT. 20 jildlik. – Toshkent: Fan, 2000. 16-jild.
2. Alisher Navoiy. Mezon ul-avzon. TAT. 10-jild. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2011. – B. 543.
3. A'zamov Abdulla. Aruz: Alisher Navoiy va Zahiriddin Muhammad Bobur saboqlari. – Toshkent: Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy Kutubxonasi, 2006. – 224 b.
4. Atulloh Husayniy. Badoyi'u-s-sanoyi' / Forschadan A. Rustamov tarjimasini. – Toshkent: Adabiyot va san'at, 1981. – 398 b.
5. Boboyev T. She'r ilmi ta'limi (O'zbek she'riyati poetikasidan saboqlar). – Toshkent: O'qituvchi, 1996. – 344 b.
6. Bobir Zahiriddin. Muxtasar. – Toshkent: Fan, 1971. – 413 b.
7. Boltaboev H. Mumtoz so'z qadri. – Toshkent: Adolat, 2004. – 198 b.
8. Boltaboev H. Risolayi aruz va aruz haqida // Mumtoz so'z qadri. – Toshkent: Adabiyot va san'at, 2004.
9. Fitrat. Aruz haqida: Adabiyot muallimlari va ilm toliblari uchun / nashrga tayyorlovchi, so'zboshi va izohlar muallifi H. Boltayev. – Toshkent: 1997. – 80 b.
10. Haqqulov I. Ruboiy haqida ba'zi mulohazalar // "O'zbek tili va adabiyoti", 1974. – № 6. – B. 7-23.
11. Hasanov S. Bobirning "Aruz risolasi" asari. – Toshkent: Fan, 1981. – 96 b.

Internet saytlari

1. <https://lex.uz/> - O'zbekiston Respublikachi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi
2. <https://uzbektourism.uz/ru> - O'zbekiston Respublikasi Turizmni rivojlantirish davlat qo'mitasi rasmiy sayti
3. <http://elib.buxdu.uz> – BuxDU elektron kutubxonasi
4. <https://www.standart.uz/cyrl> - «Uzstandart» agentligi rasmiy sayti
5. <https://www.iso.org/ru/home.html> - Xalqaro standartlashtirish tashkiloti rasmiy sayti

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murijaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Payshanba	10.00 – 12.00	110
2.	Juma	10.00 – 12.00	110

Baholash:

Nazorat soni	Oraliq nazorat		Joriy nazorat	Yakuniy nazorat	Jami ball
	I	II	I	I	
Ajratilgan ball	15	15	20	50	100
Nazorat turi	Yozma ish (10 ball) Essay tayyorlash	Keys studyga yechim toppish	Test (5 ball) Mustaqil ta'lim yuzasidan taqdimot (10 ball)	Guruh loyihasi tayyorlashdagi ishtiroki (30 ball) Yakuniy test (20 ball)	

Fan platformasi

Fanning to'liq nomi: Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi

Fan kodi: NFO'M1103

Fanga ajratilgan kreditlar 4/4

davomiyligi: 3-semestr

Kafedra: O'zbek tili va adabiyoti	
Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: 5A120701 – Matnshunoslik va adabiy manbashunoslik (O'zbek tili)	
Fan ma'ruza o'qituvchisi: Bekova Nazora	
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 65	Email: bekova.nazora@gmail.ru
Fan seminar va laboratoriya mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari) : Bekova Nazora	
Prekvizitlar: matnshunoslik sohasida boshlang'ich bilimlarga ega bo'lganlik	Tanlov turi: majburiy fan
<p>Fanning qisqacha bayoni: “Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi” fanini o'qitishdan maqsad – oliy ta'lim bosqichida adabiyotshunoslikka oid fanlarning mazmun-mohiyati, ularni o'qitishda o'ziga xosliklarni, jumladan, O'zbekistondagi oliy o'quv yurtlari filologiya fakultetlarida o'qitiladigan adabiyotshunoslikka oid fanlarning barcha turkumlari, ularning o'ziga xos xususiyatlari, nazariy-adabiy va tarixiy-adabiy kurslarning qurilishi va qo'yilishi, ularning bir-biri bilan va boshqa filologik fanlar bilan bog'liqligi hamda ularning filologik ta'limdagi o'rni haqida; adabiyotshunoslik fanlari bo'yicha mashg'ulotlarning asosiy shakllari va ularni olib borish metodikasi; oliy ta'lim o'qituvchisining darsga tayyorgarlik ko'rish, talabalarning mustaqil ishlari va ilmiy faoliyatiga rahbarlik qilish hamda o'zining kasbiy darajasini oshirib borish bo'yicha bajaradigan ishlarini o'rganishdan iborat.</p>	

Fanning maqsadi: O'qituvchining mashg'ulotlarni turli usul va texnikalar yordamida tajribada to'plangan dars o'tish metodikasiga ega bo'lishi, shuningdek talabalar faoliyatini tashkil etishi va boshqarishi kam ahamiyatga ega emas. Ushbu kursni o'rganish o'qituvchining o'z pedagogik mahoratini oshirish bo'yicha kelgusidagi ishlariga, mamlakatimiz va xorijdagi yetakchi adabiyotshunoslarning hamda hamkasblarining pedagogik faoliyatini o'rganishga, o'z kasbiy faoliyatini tahlil qilish va o'qitishning yangi shakl, metodika va vositalarini izlashiga imkon beradi.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishadi:

— oliy o'quv yurtida ta'limning o'ziga xos xususiyatlarini; oliy o'quv yurtida filologik fanlarni o'qitishning davlat standartlarini; oliy o'quv yurtida filologik fanlarning maqsad va vazifalarini; oliy ta'limdagi o'qitishning asosiy didaktik paradigmalari, metodlari, prinsiplari va o'qitish vositalarini, adabiyotshunoslik sohasida o'qitish natijalarini nazorat qilishni **bilishi**;

— olingan bilimi va shakllantirgan mahoratini oliy o'quv yurtida filologik/adabiyotshunoslik fanlarini o'qitishdagi nazariy va amaliy faoliyatida qo'llash **ko'nikmalariga ega bo'lishi**;

— adabiyotshunoslik fanlarini o'qitishda zamonaviy metod va usullarni qo'llash, adabiyotshunoslik fanlarini o'qitishda talabalarining og'zaki va yozma nutq malakalarini o'stirishning shakl va usullarini jalb qila olish; adabiyot ta'limi jarayoniga ta'sir etuvchi tashqi va ichki omillar ta'sirini baholay olish va shu asosda samarali ta'limni rejalashtirish, talaba bilimini to'g'ri baholash **malakasini egallashi lozim**.

Ma'ruza mashg'ulotlari

Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akademik guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, “Keys-stadi” texnologiyasi ishlatiladi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi. Shuningdek, mavzudan kelib chiqib dars mashg'uloti sayyor dars tarzida olib boriladi.

Mustaqil ta'lim

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan insholar, taqdimotlar, guruh bilan ishlanmalar, referatlar tayyorlanadi.

No	Ma'ruzalarmavzulari	Dars soatlarininghajmi
<i>1 –semestr</i>		
1.	Kirish. Adabiyot o'qitish metodikasining ilmiy-nazariy asoslari va uning tanqidiy tahlili	2
2.	Adabiyotshunoslikka oid fanlarni o'rganish tizimida umumiy kurslarning ahamiyati	2
3.	Adabiy-nazariy va adabiy-tarixiy kurslar	2
4.	Adabiyotshunoslikka oid predmetlarni o'rganish tizimida maxsus kurs va maxsus seminarlar	2
5.	Adabiyotshunoslikka oid kurslar bo'yicha mashg'ulotlarda dars o'tish shakllari	2
6.	Adabiyotshunoslikka oid kurslar bo'yicha mashg'ulotlarda dars o'tish shakllari	2
7.	Adabiyotshunoslikka oid fanlarni o'rganishda o'qituvchining roli	2
8.	Talabalarning mustaqil o'quv ishlarini tashkil etish	2
9.	Talabalarning ilmiy-tadqiqot ishini tashkil etish	2

Jami: 18 soat

Ma'ruza mashg'ulotlari mul'timedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada akadem guruhlar uchun o'tiladi.

Amaliy mashg'ulotlar

2-jadval

No	Amaliy mashg'ulotlar mavzulari	Darssoatlarininghajmi
<i>1 –semestr</i>		
1.	Filologik ta'limning davlat standarti.	2
2.	Dars o'tishning an'anaviy akademik shakllari (ma'ruza, seminar, kollokvium, laboratoriya ishi) va ularga tayyorgarlik ko'rish.	2
3.	O'qitishning innovatsion shakllari: pedagogik mahorat (Bobur g'azallari semantikasi).	2
4.	Tadqiqotga asoslangan ma'ruza mashg'ulotiga tayyorgarlik ko'rish: Navoiy "Arbayn"i va hadislar.	2
5.	Muammoli ma'ruza o'tishga tayyorgarlik ko'rish: "Qissai Mashrab"da shoir biografiyasi to'g'ri talqin etilganmi?	2
6.	"Davra stoli" shaklidagi darsni o'tishga tayyorgarlik ko'rish: Rauf Parfi she'rlaridagi tashbehlar.	2
7.	"Intellectual-falsafiy she'riyat" seminar mashg'ulotini tayyorlash.	2

8	Eng yangi adabiyot – bahs-munozaraga asoslangan ma'ruza tuzish.	2
9	Navoiy va Bobur ruboiylari: Qiyosiy xarakterga ega bo'lgan ma'ruza matnini tuzish.	2
		2

Jami 18 soat

Adabiyotlar

Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar

1. To'xliyev B. Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi. –T.: 2008.
2. David Damrosch. How to Read World Literature. Second Edition. –United Kingdom, 2009.

Qo'shimcha adabiyotlar:

3. Ш. Мирзиёев. Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Т.: Ўзбекистон, 2016.
4. Ш. Мирзиёев. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга курамиз. Т.: Ўзбекистон, 2017.
5. Ш.Мирзиёев. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Т.: Ўзбекистон, 2017.
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари” тўғрисида (Халқ сўзи 2017 йил, 21 апрель).
7. О‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi “О‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-4947-sonli Farmoni. – Т.: О‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami, 2017 y., 6-son, 70-modda.
8. Йўлдошев Қ. Адабиёт ўқитишнинг илмий-назарий асослари. –Т.: Ўқитувчи, 1996.
9. Матчонов С. Мактабда адабиётдан мустақил ишлар. –Т.: Ўқитувчи, 1996.
10. Ганьшина Г.В. Методика преподавания специальных наук. Учебное пособие для бакалавриата, специалитета и магистратуры. 2-е издание. – Москва: Юрайт, 2019. <https://biblio-online.ru/viewer/metodika-prepodavaniya-specialnyh-disciplin-445284>.
11. Образование и XXI век. Информативные и коммуникативные технологии. –М., 1999.
12. Актуальные вопросы литературоведения и методики преподавания литературы: Сб. научн. работ. Вып.1. –Саратов, 2000.

Internet saytlari

13. www.ZiyoNet
14. www.nuqf.intal.uz
15. www.ziyouz.com
16. www.ref.uz
17. www.tdpu.uz
18. www.pedagog.uz
19. www.nutq.intal.uz
20. <http://www.multimedia.uz>
21. www.tilvaadabiyot.uz

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

No	Kun	Vaqt	Xona
1.	Dushanba	13.00 – 14.20	121
2.		14.30 – 15.50	121

Baholash:

	Oraliq nazorat		Joriy nazorat	Yakuniy nazorat	Jami ball
Nazorat soni	I	II	I	I	100 ball
Ajratilgan ball	5	5	5	100	
Nazorat turi	Yozma ish Esse tayyorlash	Keys studyga yechim toppish	Mustaqil ta'lim yuzasidan taqdimot	Guruh loyihasi tayyorlashdagi ishtiroki Yakuniy	

Fanning to'liq nomi: Jahon adabiyoti tarixi

Fan kodi: JAT 2.04	Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 6	davomiyligi: 1 semestr
Kafedra: O'zbek tili va adabiyot		
Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: Filologiya va tillarni o'qitish (o'zbek tili)		
Fan ma'ruza o'qituvchisi: O'rayeva Darmonoy Saidahmedovna		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 180	Email: darmon.uraeva@mail.ru	
Fan seminar mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari) : Qodirova Nasima Saidburxonovna		

Prerekvizitlar: Jahon adabiyoti tarixiga doir bilimlarga ega bo'lganlik	Tanlov turi: majburiy fan
Fanning qisqacha bayoni: “Jahon adabiyoti tarixi” fani talabalarni jahon adabiyotining barkamol namunalari, jahon adabiyotshunosligining ilmiy-nazariy xususiyatlarini, davrlar osha badiiy xususiyatlarining muhim qirralari bilan tanishtirishga yo`nalritilgan.	

Fanning maqsadi:

“Jahon adabiyoti tarixi” fanining maqsadi jahon adabiyoti tarixining muhim poetik-estetik qirralarini mujassam qilgan adabiy asarlarni o`rganish orqali badiiy-falsafiy qarashlardagi nazariy-badiiy evolyutsiyani ko`rsatib berish hamda adabiyot tarixi va adabiy-nazariy tafakkur tadrijining shaxs va jamiyat hayotidagi o`rni va ahamiyatini ochib berish, talabalarining adabiy-estetik tafakkurini yuksaltirish, ilmiy mushohadaning vujudga kelishi hamda nazariy jihatdan tahlil qilish va talqin ko`nikmalarini hosil qilish, faol ijodkorlik ruhi va mas`uliyatini shakllantirishdan iborat

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko`nikmalarga ega bo`lishadi:

- bakalavr talaba jahon adabiyotidagi asosiy tamoyillar, jahon adabiyoti tarixini davrlashtirish muammolari, jahon xalqlari folklori, qadimgi afsona va rivoyatlar, jahon xalqlari folklorining mushtarak jihatlari, mavzulari, qahramonlari, folklor syujetlarining yozma adabiyotga o`tishi, folklor dostonlari va yozma dostonlar, jahon xalqlari adabiyotidagi sayyor syujetlar, dostonlardagi variantlilik, yozma adabiyotning shakllanishi, diniy va dunyoviy adabiyot, tarjima adabiyoti, jahon adabiyotidagi janrlar *haqida tasavvurga;*

- jahon adabiyoti tarixining nazariy muammolari, mumtoz va zamonaviy adabiyotdagi adabiy tur va janrlar tasnifi, mumtoz va zamonaviy adabiyot namunalari tahlil qilish, jahon adabiyoti namoyandalari, jahon adabiyoti taraqqiyoti tamoyillari, adabiyot namunalari tarixiy davr aks etganligi, asarlar syujeti, asarlar qaysi ijodiy metodga mansubligi, asarlar g`oyaviy mazmuni, asarlarning asosiy qahramonlari, badiiy xususiyatlari, ijodkorlarning tarjimai holi, asarlar qanday qabul qilingani, baholangani, jahon adabiyoti tarixi tamoyillari to`g`risida xulosalar *chiqarishni bilish va ulardan foydalana olish malakasiga;*

- jahon adabiyotidagi adabiy tur va janrlarni farqlash va ularning spetsifik xususiyatlarini belgilay olish, jahon adabiyotidagi asarlarning poetik xususiyatlarini aniqlay olish, asarlarning xususiyatlarini aniqlashda tarixiylik tamoyilidan kelib chiqish, jahon adabiyoti bo`yicha tanlangan mavzu yuzasidan ilmiy umumlashmalar chiqara bilish, jahon adabiyotidagi tarixiy, ijtimoiy muhit, ijodiy maktab va an`analarning o`rnini aniqlash, badiiy asarlarni uslubiy tahlil etish, badiiy asarlar syujeti, g`oyaviy-badiiy xususiyatlari to`g`risidagi fikrlarni muayyan tizim asosida ifodalash, asarlarni tahlil qilishi jarayonida badiiy matn va ijodkor uslubini aniqlash, folklor va yozma adabiyot namunalari tarixiy davr asosida yondashish, she`riy asarlarni tahlil qilishda vazn o`lchovlarini qo`llay bilish, asar mazmuniga, unda ifodalangan g`oyaga hozirgi davr talabalaridan kelib chiqqan holda baho berish, jahon adabiyoti namunalari estetik mohiyatiga kirib borish, jahon adabiyotidagi tur va janrlarni farqlash, jahon adabiyotida qo`llangan badiiy tasvir vositalarini farqlay bilish *ko`nikmalariga ega bo`lishi kerak.*

Ma`ruza mashg`ulotlari

Ma`ruza mashg`ulotlari katta sig`imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o`quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg`ulotlar

Amaliy mashg`ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akademik guruhga alohida o`tiladi. Mashg`ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o`tiladi, “Keys-stadi” texnologiyasi ishlatiladi. Ko`rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi. Shuningdek, mavzudan kelib chiqib dars mashg`uloti muzeyda sayyor dars tarzida olib boriladi.

Mustaqil ta`lim

Mustaqil o`zlashtiriladigan mavzular bo`yicha talabalar tomonidan taqdimotlar, guruh bilan ishlanmalar, referatlar tayyorlanadi.

№	Fan mavzulari	Ma'ruza soatlar hajmi	Amaliy mashg'ulot soatlar hajmi	Seminar mashg'ulot soatlar hajmi	Mustaqil ta'lim soatlari
1	Mif va jahon adabiyoti.	2	2	2	8
2	Qadimgi yunon va Rim adabiyoti	2	2	2	8
3	O'rta asrlar adabiyoti	2	2	2	8
4	Uyg'onish davri adabiyoti. Dante va U. Shekspir ijodi	2	2	2	8
5	Klassitsizm adabiyoti	2	2	2	8
6	Ma'rifatchilik adabiyoti. Gyote ijodi	2	2	2	8
7	Romantizm adabiyoti. Bayron va Gyugo ijodi	2	2	2	8
8	Realizm va tanqidiy realizm adabiyoti. Balzak va Stendal ijodi	2	2	2	8
9	XIX asr rus adabiyoti	2	2	2	8
10	Amerika adabiyoti. J. London va E.Xemenguey ijodi	2	2	2	8
11	Tomas Mann va asr romani muammolari.	2	2	2	8
12	Modernizm adabiyoti. F. Kafka va A. Kamyu hayoti va ijodi	2	2	2	8
13	Amerika va Kanada adabiyoti			2	5
14	Zamonaviy Sharq adabiyotida odam va olam munosabatlari talqini.			1	4
Jami		24	24	27	105

Adabiyotlar

1. Alimuhamedov A. Antik adabiyot tarixi. – T.: “O`qituvchi”, 1969.
2. Aristotel. Poetika. – T.: Yangi asr avlodi, 2011.
3. Azizov Q., Qayumov O. Chet el adabiyoti tarixi. (XVIII-XX asrlar). – T.: «O`qituvchi» 1987.
4. Barisova I.F. Literatura nemetskoyazichnyx stran (vtoraya polovina XX veka) – T.: «Universitet», 2003.
5. Gegel. Estetika. – “Sharq yulduzi” jurnali. – 2014. – № .1-6.
6. Hamdamov U., Qosimov A. Jahon adabiyoti. – T.: “Barkamolfayz Mediya”, 2017.
7. Karimov Shavkat. Nemis adabiyoti tarixi. – T.: “MUMTOZ SO‘Z”, 2010.
8. KramerS. Istoriya nachinayetsyav Shumere. – M.: “Nauka”, 1991.
9. Kun. – T.: “O`zbekiston”, 2013.
10. Nizamova M.N., Mamatova M.R. Literatura Velikobritanii (vtoraya polovina XX veka). – T.: «Universitet», 2007.
11. Normatova Sh. Jahon adabiyoti. – T.: Cho`lpon, 2008.
12. Qayumov O. CHet el adabiyoti tarixi. (V-XVIII). – T.: «O`qituvchi», 1979.
13. Siddiqov A., Qosimov A. Jahon adabiyoti. – Farg`ona, 2015.
14. The Norton Anthology of World literature Shorter Edition. RonaldGoltesman, Laurens B.Holland. David Kalstone, Francis Murphy.Hershel Parker. William A. Pritchard. W.W. Norton and company. NewYork. London. 2009-2012.
15. World Book Encyclopedia. Chicago, London. Sydney. Ioronto: AScott Fetzer Company. 1995. 26 volumes.
16. Ziyotov Z. Shumerlar va Turon qavmlar. – T.: Mumtoz so`z”, 2012.

Qo`shimcha adabiyotlar:

1. Antik adabiyotdan xrestomatiya. Rim adabiyoti. Oybek. MAT, XV tom. – T.: “Fan”, 1980.
2. Quronov D., Rahmonov B. G‘arb adabiy-tanqidiy tafakkuri tarixi ocherklari. – T.: “Fan”, 2008.
3. Sulaymonova F. SHarq va G‘arb. – T., «O‘zbekiston», 1997.
4. Mahmudov M. Hayrat va tafakkur. – T.: G‘afur G‘ulom nomidagi Adabiyot va san‘at nashriyoti, 1990.
5. Sulaymonova F. SHEkspir O‘zbekistonda. – T.: Fan, 1978.
6. Jalilov S. Bobir va YULiy Sezar. – T.: «YAngi asr avlodi», 2001.
7. Xo‘jaeva R.U. YAngi davr arab adabiyoti tarixi. (O‘quv qo‘llanma) I qism. – T., 2004.
8. Saidov U. Evropa ma‘rifatchiligi va milliy uyg‘onish. – T.: “Akademiya”, 2004.
9. Normatova SH. Jahon adabiyoti. – T.: “Ma‘naviyat”, 2008.
10. Do‘stmuhamedov Q. «Nobel mukofotini olgan adiblar». – T.: «Ma‘naviyat», 2002.
11. Adiblarning Nobel ma‘ruzalari. – T.: G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot matbaa uyi, 2008.
12. B. Rahmonov. Muqaddasdir shoir degan nom. – T.: “YAngi asr avlodi”, 2008.
13. Jo‘raev T. Ong oqimi. Modern. – “Farg‘ona” nashriyoti, 2009.
14. Jo‘raqulov U. Hududsiz jilva. – T.: “Fan”, 2006.
15. XX asr jahon adabiyoti: hikoyalar. Mas‘ul muharrir va so‘z boshi muallifi U.Jo‘raqulov, nashrga tayyorlovchi U.Bo‘taev. –T., 2009.
16. XX asr jahon she‘riyati. Mas‘ul muharrir Aziz Said, nashrga tayyorlovchi Habib Abdiev. – T., 2011.
17. Jahon adabiyoti tarixi. O‘UM, O‘zMU 2011. O‘zbek filologiyasi fakulteti kutubxonasi.

Badiiy adabiyotlar:

1. Bilgamish. (ZiyotovZ. Shumerlarva Turonqavmlari). – T.: “Mumtoz so‘z”, 2012.
2. Gomer. Illiada. – T.: “O‘zbekiston”, 2013.
3. Firdavsiy. Shohnoma. – T.: “Adabiyotva san‘at”, 1984.
4. Dante. Ilohiykomediya. – T.: G‘afurG‘ulomnomidagi Adabiyotva san‘atnashriyoti, 2000.
5. Servantes. DonKixot. –T.: G‘afurG‘ulomnomidagi Adabiyotva san‘at nashriyoti, 1990.
- 6 Gyote. Faust. – T.: G‘afurG‘ulomnomidagi Adabiyotva san‘at nashriyoti, 1994.
7. Shekspir. Saylanma. 5 jildlik. – T.: Fan, 2007.
8. Navoiy A. Lison-uttayr. – T.: G‘afurG‘ulomnomidagi Adabiyotva san‘at nashriyoti, 2015.
9. Radiy Fish. Jaloliddin Rumi. – T.: “YAngi asr avlodi”, 2015.
10. Balzak. Gorio ota. – T.: G‘afurG‘ulomnomidagi Adabiyotva san‘at nashriyoti, 1968.
11. Stendal. Qizil va qora. – T.: “O‘zbekiston”, 1986.
12. Mopassan. Novellalar. – T.: “O‘qituvchi”, 1987.
- 13.Pushkin. Yevgeniy Onegin. – T., 1988.
- 14.Lermontov. Zamonamizqahramoni. – T.: “O‘zbekiston”, 2016.
- 15.Gogol. Revizor. – T.: “O‘qituvchi”, 1974.
16. Turgenev. Otalar va bolalar. – T.: “YAngi asr avlodi”, 2015.
17. Tolstoy. Tirilish. 5 tomlik. 5-tom. – T., 1978.
18. Dostoyevskiy. Jinoyat va jazo. – T., 1977.
- 19.Chexov. Tanlangan asarlar. 3 tomlik. 1-tom. – T.: “O‘zbekiston”, 1957.
20. Usta va Margarita. – T.: “Sharq”, 2008.
21. Xeminguey E.Cholva dengiz. – T.: “Yoshgvardiya”, 1986.
22. JekLondon. MartinIden. – T.: “Yangi asr avlodi”, 2015.
23. GabrielGarsia Markes. Yolg‘izlikningyuzyili. – T.: “SHarq”, 2005.
24. Poelo Koelo. Alkimyogar. – T.: “Yangi asr avlodi”, 2005.
25. Kafka. Jarayon. – T.: “Sharq”, 2015.
26. Kamyu. Begona. – T.: “Yozuvchi”, 1995.
- 27.JejmsJoys. Navqironsan‘atkorningyoshlikdagisiyrati. – T.: “Akademnashr”, 2014.
28. Hesse H. Cho‘lbo‘risi. – T.: “Sharq”, 2006.
29. AytmatovCh. Qiyomat. – T.: G‘afurG‘ulomnomidagi Adabiyotva san‘at nashriyoti, 1989.
30. NodarDumbadze. Abadiyatqonuni. – T.: “Sharq”, 2006.
31. RobindranatTagor. Hikoyalar. – T.: “O‘qituvchi”, 2004.

32. Kobo Abe. YAshik odam. – T.: “O`qituvchi”, 2017.
 33. Somerset Moem. Oy va sariq chaqa. – T.: “DavrPress” NMU, 2012.
 34. Ekzupuere. Kichkina shahzoda. –T.: “Yangi asr avlodi”, 2017.
 35. Jan Dominik Bobbi. Skafandrva kapalak. – “Jahon adabiyoti” jurnali, 12-son.

Internetma`lumotlari

1. [http / www. e-adabiyot.uz.jahon.html](http://www.e-adabiyot.uz.jahon.html)
2. [http / www.ziyouz.com](http://www.ziyouz.com)
3. [http / www. library.ru.](http://www.library.ru)
[www. literatura.uz.](http://www.literatura.uz)

Kontakt soatlari*: mustaqil ta`lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma`lumotlar va turli materiallar bo`yicha savollarga quyidagi grafik asosida o`qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Dushanba	11.00 – 13.00	112
2.	Chorshanba	11.00 – 13.00	112

Baholash:

Nazorat soni	Oraliq nazorat		Joriy nazorat	Yakuniy nazorat	Jami ball
	I	II	I	I	
Ajratilgan ball	20	20	30	30	100
Nazorat turi	Keys studyga yechim topish	Mustaqil ta`lim yuzasidan taqdimot	Og`zaki savol-javob	Yakuniy test 30 ball	

Fanning to`liq nomi: Badiiy matn poetikasi

Fan kodi: BPM 2104	Fanga ajratilgan kreditlar 4/4	davomiyligi: 1-semestr
Kafedra: O`zbek tili va adabiyoti		
Fan qaysi yo`nalish talabalari uchun: 70230502 – Adabiyotshunoslik (O`zbek tili)		
Fan ma`ruza o`qituvchisi: Sharipova Laylo Frunzeyevna		
Fanga ajratilgan umumiy soat: 120	Email: lsharipova991@gmail.com	
Fan amaliy mashg`ulotlar o`qituvchisi(lari) : Sharipova Laylo Frunzeyevna		
Prerekvizitlar: Badiiy matn poetikasini anglashdagi bilimlarini kengaytirish	Tanlov turi: majburiy fan	

Fanning qisqacha bayoni: Badiiy matn poetikasi fanining dolzarb muammolari, ma'lum davr adabiy-madaniy muhitining o'ziga xosligi haqidagi qarashlar va ularga munosabat, tarixiy-adabiy jarayonning taraqqiyot qonuniyatlari va ijtimoiy muhit bilan bog'liqligi kabi masalalar to'g'risida ma'lumot berishi bilan dolzarbdir. Badiiy matn poetikasining mumtoz poetikaga bog'liq holda o'rganilishi magistrnlarni asar badiiyatini yanada chuqurroq anglashiga xizmat qiladi.

Fanning maqsadi: adabiyotning jamiyat ijtimoiy hayotidagi o'rni, adabiyotning ma'naviy-ma'rifiy ahamiyati, adabiyotning turli fanlar va san'atning boshqa turlaridan farqi, adabiy turlar va janrlar, ijodkorlarning o'ziga xos uslubi kabilar to'g'risida ma'lumot beradi.

Fan yakunida magistrlar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishadi:

- Badiiy matn poetikasi, janrlar, ularning genezisi va tarixiy taraqqiyoti, o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash, janrlararo munosabat mezonlarini belgilash, an'ana va novatorlik munosabati haqida tasavvurga ega bo'lishi;
- Talabalar bu fanni o'rganish orqali adabiyot tarixi, adabiyot nazariyasi, badiiy asarning tarkibiy qismlari, adabiy tur va janrlar, adabiyot va ijtimoiy hayot, ijodiy uslublar, ijodkor uslubi, badiiy obraz, badiiy san'atlar kabilar to'g'risida ma'lumotga ega bo'ladilar.

Ma'ruza mashg'ulotlari

Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akademik guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, "Keys-stadi" texnologiyasi ishlatiladi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi. Shuningdek, mavzudan kelib chiqib dars mashg'uloti adabiyot va san'at muzeyi mehmonxonada sayyor dars tarzida olib boriladi.

Mustaqil ta'lim

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha magistrlar tomonidan asarlar tadqiqi, konspekti taqdimotlar, ishlanmalar, referatlar va shu kabi shaklda tayyorlanadi.

“Badiiy matn poetikasi” fani bo'yicha ma'ruza mashg'ulotlari taqsimoti:

I semestr

№	Ma'ruzalar mavzulari	Dars soatlarining hajmi
<i>I-semestr</i>		
1	“Badiiy matn poetikasi” faniga kirish. Fanning maqsad va vazifalari; Balog'at ilmi asoslari: Ilmi bayon, ilmi maoniy, ilmi bade'.	2
2	Ilmi bade'ning taraqqiyot tarixi va mumtoz poetika masalalari.	2
3	Mumtoz adabiyotda badiiy so'z tabiati. Shakl va mazmun mutanosibligi.	2
4	She'riy janrlar va ularning matn poetikasidagi maqomi masalasi.	2
5	Debochalar va ularning nazariy qarashlar tarixida tutgan o'rni	2

6	Badiiy obraz poetikasi	2
7	Badiiy matnda timsollar tizimining tahlili	2
8	Ramziy obrazlar poetikasi	2
9	Mumtoz poetika masalalarida an'anaviylik va izdoshlik	2
10	Matn poetikasi shakllanishida badiiy san'atlarning o'rni	2
11	Badiiy asar takomilida qofiya va radifning vazifalari	2
12	Badiiy matnni tekshirish metodologiyalari haqida tushuncha.	2
13	Germenevtik, qiyosiy-tarixiy, tahliliy-komponental, tipologik tahlil turlari.	2
14	Uslub tushunchasi. Badiiy matn poetikasida ijodkor uslubining o'rni	2
15	Mumtoz poetikada badiiy nutq	2
	Jami	30

“BADIY MATN POETIKASI” FANINING AMALIY MASHG'ULOTLARI

№	Amaliy mashg'ulotlar mavzulari	Dars soatlari ning hajmi
1-semestr		
1.	“Badiiy matn poetikasi” faniga kirish. Amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish	2
2	Mumtoz shoirlar ijodi misolida matn poetikasida badiiy san'atlarning o'rni va vazifasini aniqlash (Bobur, Uvaysiy...)	2
3	Navoiy va Boburning shakl va mazmun mutanosibligi borasidagi ilmiy va amaliy qarashlari.	2
4	Alisher Navoiy va Boburning aruzshunoslikka qo'shgan hissasi.	2
5	Zahiriddin Boburning poetikaga oid qarashlari	2
6	Mumtoz she'riyatda ranglar poetikasi	2
7	Mumtoz she'riyatda an'ana va yangilanish masalasi	2
8	Mumtoz adabiyotda badiiy nutq va uslub masalalari	2
9	Devon” debochalarining poetik ahamiyati	2
10	Gulxaniy “Zarbulmasal”ida istiora va irsoli masal san'atining o'rni va vazifalarini aniqlash.	2
11	Mumtoz tarixiy poetikada “Funun ul-balog'a” va “Badoyi' us- sanoyi” asarlarining o'rni.	2
12	Mumtoz adabiyotshunoslikka oid asarlarda janrlarga munosabat. Qofiya va radifning o'rganilish tarixi (“Funun ul-balog'a”, “Badoyi' us- sanoyi” “Muxtasar”, “Mezon ul-avzon” asosida).	2
13	Badiiy matnda janrlar tabiati. Boburning kichik lirik janrlardagi o'ziga xos uslub xususiyatlarini belgilash.	2
14	Amiriy she'riyati poetikasini o'rganish. Uvaysiy she'riyatida qofiya va radif poetikasi	2

15	Badiiy matnni germeneytik va qiyosiy-tarixiy tahlil etish usullarini o`zlashtirish va amalda qo`llash (mumtoz matnlar asosida).	2
Jami		30

Foydalanilgan adabiyotlar

Siyosiy adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: “O`zbekiston” NMIU, 2017. – 488 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O`zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: “O`zbekiston”, 2016. – 56 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Kitob mahsulotlarini chop etish va tarqatish tizimini rivojlantirish, kitob mutolaasi va kitobxonlik madaniyatini oshirish hamda targ`ibot qilish bo`yicha komissiya tuzish to`g`risida. // Prezident Farmoni. “Xalq so`zi” gazetasi, 2017-yil 13-yanvar. – №9. – B. 1.
4. O`zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori. Kitob mahsulotlarini nashr etish va tarqatish tizimini rivojlantirish, kitob mutolaasi va kitobxonlik madaniyatini oshirish hamda targ`ib qilish bo`yicha kompleks chora-tadbirlar dasturi to`g`risida. 13.09.2017 й. [ПК-3271](#).

Asosiy va qo`shimcha o`quv adabiyotlar hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar

1. Sharq mumtoz poetikasi (tuzuvchi H.Boltaboyev). – T.: O`zbekiston Milliy ensiklopediyasi nashriyoti, 2008.
2. Sirojiddinov Sh. O`zbek mumtoz adabiyotining falsafiy sarchashmalari. T.: Yangi asr avlodi, 2011.
3. O`zbek mumtoz adabiyoti namunalari. 1-2 jild. - Toshkent: Fan, 2005, 2007.
4. Sharq mumtoz poetikasi manbalari H.Boltaboev talqinida. – Toshkent: O`zbekiston Milliy ensiklopediyasi davlat ilmiy nashriyoti, 2008.
5. Sarimsoqov B. Badiiylik mezonlari va asoslari. T.2000.
6. Stebleva I.V. Semantika gazeley Babura. Moskva, “Vostochnaya literatura”, 1982.
7. Stebleva I.V. Razvitie tyurkskix poeticheskix form v XI veke. M. : 1971.

Qo`shimcha adabiyotlar

8. Yo`ldosh Q., Yo`ldosh M. Badiiy tahlil asoslari. T.: Kamalak, 2016.
6. Jirmunskiy V.M. Teoriya literature. Poetika. Stilistika. L.: Nauka, 1977.
7. Xolmo`minov J., Hazratqulov J. Forsiy adabiyotning jahon adabiyotidagi o`rni. Toshkent. “YANGI ASR”: 2012.
8. Boltaboev H. Mumtoz so`z qadri. – T.: Adolat, 2004.
9. Mamajonov Z. Mumtoz she`riy san`atlarning nazariy tasnifi. T.: Akademnashr, 2016.
10. Rahmonov N, O`zbek adabiyotini davrlashtirish masalalari. T.: MUMTOZ SO`Z .2016
11. Стеблева И.В. РИТМ И СМЫСЛ В ТЮРКОЯЗЫЧНОЙ КЛАССИЧЕСКОЙ ПОЭЗИИ. Москва, “Восточная литература”, 1993
12. Adabiyot nazariyasi. Ikki jildlik.-T.: «Fan», 1978-1979.
13. Alisher Navoiy. Mezon ul-avzon. Asarlar. O`n besh tomlik. 14-tom. T.: «Fan», 1967.
14. Arastu. Poetika. Axloqi kabir.-T.: «Yangi asr avlodi», 2004
15. Valixo`jaev B. O`zbek adabiyotshunosligi tarixi.-T.: «O`zbekiston»,1993.
16. Sulstonov I. Adabiyot nazariyasi.-T.: «O`qituvchi», 2002.

17. Fitrat. Adabiyot qoidalari.-T.: «O`qituvchi»,1995.
18. Quronov D. Adabiyotshunoslikka kirish.-T.: «Xalq merosi» nashriyoti, 2004.
19. Rahmonov V. She`r san`atlari.-T.: «Yozuvchi», 2001.
20. Hojiahmedov A. Mumtoz badiiyat malohati.-T.: «Sharq», 1999.
21. Бахтин. М.М. Литературно-критические статьи.-М.: «Художественная литература», 1986.
22. Бушмин А. Наука о литературе.-М: «Современник », 1980-334с.
23. Достоевский Ф.М.Возвращение человека. – М., «Сов. Россия», 1989. -560 с.
24. Теория литературы. Основные проблемы в историческом освещении. Роды и жанры литературы. - М., - 1964-1965.
25. Хализев В. Э. Теория литературы. Учебник. -М.: «Высшая школа», 1999
26. Уеллек Р., Уоррен О. Теория литературы. -М.: «Искусство», 1978.
27. Boltaboyev H. Adabiyot ensiklopediyasi. – T., 2015
28. Лотман Ю.М. О поэтах и поэзии. Анализ поэтического текста. – Санкт-Петербург, 1996.
29. Потебня А.А. Теоретическая поэтика. – М.: Наука, 1990.

Axborot manbalari:

30. <http://natlib.uz> –Alisher Navoiy nomidagi O`zbekiston Milliy kutubxonasi sayti
31. <http://ensiklopediya.uz> – O`zbekiston Milliy ensiklopediyasi sayti
32. <http://ziyouz.uz> – O`zbek va jahon adabiyoti portali
33. <http://ziyonet.uz> –O`zbekiston milliy ta`lim portali
34. <http://kitob.uz/> - Respublika bolalar kutubxonasi
35. <http://www.kamolot.uz> – “Kamolot” yoshlar ijtimoiy sayti
36. <http://www.infolib.uz> – Respublika Axborot kutubxona markazi
37. <http://referatlar.uz> –Referatlar, testlar, kitoblar va media ta`lim sayti
38. <http://book.uz> – Elektron adabiyotlar kutubxonasi
39. <http://translate.google.co.uz> – Google –tarjimon sayti
40. <http://arxiv.uz> – Referatlar arxivi
41. <http://txt.uz> – Elektron kutubxona

Baholash:

Baholash usullari	Ekspress testlar, yozma ishlar, og`zaki so`rov, prezentatsiyalar.
Baholash mezonlari	<p>“5” baho “a’lo”</p> <p>-magistrant mashg`ulotlarga doimo tayyorlangan, juda faol, dasturiy materiallarni yaxshi biladi, xulosa va qarorlar qabul qila oladi, ijodiy fikrlaydi, bilimlarni amaliyotda qo`llay oladi;</p> <p>-magistrant ijodiy masalalarni hal qilish mobaynida tegishli bilimlarni qo`llash doirasini maqsadga muvofiq tanlab, yechimni topishga xizmat qiluvchi yangi usul va yo`nalishlarni topa oladi, o`quv materialininig mohiyatini tushunadi;</p> <p>- magistrant taqdim etilgan o`quv materiallarini yechish yo`llarni izlaydi, dasturiy materiallarni biladi va aytib bera oladi hamda tasavvurga ega bo`ladi.</p> <p>“4” baho “yaxshi”</p> <p>- magistrant o`rganilayotgan hodisalar aloqadorligini bilish hamda obektni tavsiflay olish ko`nikmasiga ega bo`lishi bilan birgalikda, qo`yilgan masalalarni sabab-oqibat aloqadorligini ochoib bergan holda yecha oladi,</p>

	<p>o'rganilayotgan nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'lay oladi va mustaqil mushohada qila oladi;</p> <ul style="list-style-type: none"> - bilim va ko'nikmalar mazmunini tatbiq qila olish mahorati, bir turdagi masalani yecha olish, yozib olish va eslab qolish faoliyatini amalga oshiradi, bilimlarni amalyotda qo'llay oladi; - magistrant mashg'ulotlarga tayyorlangan, dasturiy materiallarni biladi, mohiyatini tushunadi va tasavvurga ega. <p>"3" baho "o'rta"</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - magistrantning eshitganlari ularga berilgan namunalar, taqdim etilgan algoritm va ko'rsatmalar asosida topshiriqlarni bajara oladi, mohiyatini tushunadi; - talaba qator belgilar asosida ma'lum obyektini farqlash bilan birgalikda unga ta'rif bera oladi va o'quv materialini tushuntirib bera oladi va tasavvurga ega. <p>"2" baho "qoniqarsiz"</p> <ul style="list-style-type: none"> - magistrant tasavvurga ega emas; - magistrant dasturiy materiallarni bilmaydi.

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Chorshanba	10.00 – 12.00	403
2.	Shanba	10.00 – 12.00	403

Baholash:

Nazorat soni	Oraliq nazorat		Joriy nazorat	Yakuniy nazorat	Jami ball
	I	II	I	I	
Ajratilgan ball	15	15	20	50	100
Nazorat turi	Og`zaki savol-javob	Muammoli ta'lim vazifasini bajarish	Mustaqil ta'lim yuzasidan taqdimot (10 ball) va darslarda faollik (10 ball)	Yozma ish	

Fan platformasi

Fanning to'liq nomi: Adabiyotshunoslik nazariyasi

Fan kodi: ATM 202

Fanga ajratilgan kreditlar 5 davomiyligi: 1- semestr

Kafedra: O'zbek tili va adabiyoti

Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: 5220100 – Filologiya va yillarni o'qitish (o'zbek)

Fan ma'ruza o'qituvchisi: Dilrabo Quvvatova

Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 150

Email: dilrabo68@mail.ru
quvvatova68@gmail.com

Fan seminar va laboratoriya mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari) : Dilrabo Quvvatova

Prerekvizitlar: Adabiyotshunoslik sohasida boshlang'ich bilimlarga ega bo'lganlik	Tanlov turi: majburiy fan
<p>Fanning qisqacha bayoni: “Adabiyotshunoslik nazariyasi” fani real va badiiy voqelikni anglashda talqin nazariyasining ahamiyatini ilmiy asosda ko'rsatishi, talqin kategoriyasining mumtoz va zamonaviy adabiy matnlarni tadqiq qilishga oid asosiy qonuniyatlarini o'rgatish bilan bog'liqdir.</p>	

Fanning maqsadi – badiiy asarni tahlil qilish uchun yo'llanma berish, badiiy matnni chuqur va turli metodlar asosida talqin qilish, jahon adabiyotshunosligidagi adabiyotshunoslik metodlarining ichki imkoniyati va cheklanganlik tomonlarini barcha adbiy tur hamda janrlar bo'yicha yozilgan ilmiy asarlar misolida asoslab o'rganish, umuman adabiyotshunosning ilmiy-estetik tafakkurini shakllantirish.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishadi:

- badiiy matnni tahlil qilish;
- badiiy asarga estetik baho bera olish;
- adabiy hodisalarni ilmiylik va mantiqiylik asosida o'rganish;
- badiiy tafakkur va estetik tasavvurning uyg'unligini ta'minlash;
- mustaqil va zamonaviy fikrlash;
- kundalik faoliyatda badiiy-estetik madaniyatni yuksaltirish;
- badiiy va ilmiy tafakkurning yuksak darajadagi ko'nikmalarini hosil qilish.

Ma'ruza mashg'ulotlari

Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akademik guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, “Keys-stadi” texnologiyasi ishlatiladi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi. Shuningdek, mavzudan kelib chiqib dars mashg'uloti Abu Ali ibn Sino nomidagi kutubxonada sayyor dars tarzida olib boriladi.

Mustaqil ta'lim

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan insholar, taqdimotlar, guruh bilan ishlanmalar, referatlar tayyorlanadi.

№	Mustaqil ta'lim mavzusi	Berilgan topshiriqlar	Bajarish muddati
1	Aristotelning «Poetika» asarini o'qib o'rganish.	Adabiyotlarni konspektashtirish. Individual topshiriqlarni bajarish	1-xafta
2	Forobiyning «She'r san'ati» asarini o'qib o'rganish.	Adabiyotlarni konspektashtirish. Individual topshiriqlarni bajarish	2-xafta
3	Alisher Navoiyning «Majolis un-nafois» asarini o'qib o'rganish.	Adabiyotlarni konspektashtirish. Individual topshiriqlarni bajarish	3-xafta
4	Alisher Navoiyning «Mezon ul-avzon» asarini o'qib o'rganish.	Adabiyotlarni konspektashtirish.	4-xafta

		Individual topshiriqlarni bajarish	
5	Alisher Navoiyning «Muhokamat ul lugʻatayn» asarini oʻqib oʻrganish.	Adabiyotlarni konspektashtirish. Individual topshiriqlarni bajarish	5-xafta
6	Boburning «Muxtasar» asarini oʻqib oʻrganish.	Adabiyotlarni konspektashtirish. Individual topshiriqlarni bajarish	6-xafta
7	Fitratning «Adabiyot qoidalari», «Aruz haqida» asarlarini oʻqib oʻrganish.	Adabiyotlarni konspektashtirish. Individual topshiriqlarni bajarish	7-xafta
8	P.Shellining “Peziya himoyasi” traktatini oʻqib oʻrganish	Adabiyotlarni konspektashtirish. Individual topshiriqlarni bajarish	8-xafta
9	H.Boltaboyev “Sharq mumtoz poetikasi” kitobini oʻqib oʻrganish	Adabiyotlarni konspektashtirish. Individual topshiriqlarni bajarish	9-xafta
10	U.Normatovning “Qodiriy moʻjizasi” kitobini oʻqib oʻrganish	Adabiyotlarni konspektashtirish. Individual topshiriqlarni bajarish	10-xafta
11	I.Gʻafurovning “Mangu latofat” kitobini oʻqib oʻrganish	Adabiyotlarni konspektashtirish. Individual topshiriqlarni bajarish	11- xafta
12	Y.Ishoqovning “Soʻz sanʻati soʻzligi” kitobini oʻqib oʻrganish	Adabiyotlarni konspektashtirish. Individual topshiriqlarni bajarish	12-xafta
13	O.Sharafiddinovning “Dovondagi oʻylar” kitobini oʻqib oʻrganish	Adabiyotlarni konspektashtirish. Individual topshiriqlarni bajarish	13-xafta
14	“Sharq mumtoz poetikasi: manba va talqinlar” oʻquv qoʻllanmasini oʻqib oʻrganish	Adabiyotlarni konspektashtirish. Individual topshiriqlarni bajarish	14-xafta

Darslik va oʻquv qoʻllanmalar roʻyxati

Asosiy adabiyotlar

Asosiy adabiyotlar

1. Adabiyot nazariyasi. Ikki jildlik.-T.: «Fan», 1978-1979.

2. Alisher Navoiy. Mezon ul avzon. Asarlar. O'n besh tomlik. 14-tom.T.: «Fan», 1967.
3. Arastu. Poetika. Ahloqi kabir-T.: «Yangi asr avlodi», 2004
- 4.Valixo'jayev B. O'zbek adabiyotshunosligi tarixi.-T.: «O'zbekiston»,1993.
5. Ulug'ov A. Adabiyotshunoslik nazariyasi. – T.: G'.G`ulom nomidagi nashriyot-matbaa uyi , 2018.
6. Sulton I. Adabiyot nazariyasi. – T.: O'qituvchi, 2005.
7. Quronov D. Adabiyotshunoslikka kirish. – T.: Fan, 2007
8. Терри Иглтон. Теория литературы. – М.: Территория будущего, 2010.
9. Fitrat. Adabiyot qoidalari.-T.: «O'qituvchi»,1995.
10. Olimov M. Risolai aruz.-T.: «Yozuvchi», 2002
11. Rahmonov V. She`r san`atlari.-T.: «Yozuvchi», 2001.
12. Hojiahmedov A. Mumtoz badiiyat malohati.-T.: «Sharq», 1999
13. Quronov D. Adabiyot nazariyasi asoslari.-T.: Navoiy universiteti, 2018

Qo'shimcha adabiyotlar

14. Normatov U. Nafosat gurunglari. – T.: Muharrir, 2010.
15. Sharq mumtoz poetikasi: manba va talqinlar. – T.: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi davlat ilmiy nashriyoti, 2008.
16. Ulug'ov A. Adabiyotshunoslikka kirish. – T.: Universitet, 2005.
17. Sharafiddinov O. Ijodni anglash baxti. – T.: Sharq, 2004.
18. Теория литературы. Под. ред. Н.Д.Тамарченко. – М.: Академия, 2004.
19. Хализев В.Е. Теория литературы. 4-е изд. – М.: Высшая школа, 2006.
20. Quronov D., Rahmonov B. G'arb adabiy-tanqidiy tafakkuri tarixi ocherklari. – Toshkent: Fan, 2008.

Internet ma'lumotlari:

1. www.litera.ru.
2. www.literature.uz
3. www.ziyonet.uz
4. www.natlib.uz
5. www.ziyouz.com
6. www.turonlib.uz

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murijaat qilishingiz mumkin:

No	Kun	Vaqt	Xona
1.	Chorshanba	10.00 – 12.00	112
2.	Shanba	10.00 – 12.00	112

Baholash:

	Oraliq, yakuniy nazoratlarni shakllari va ballari	ON № 1	YAN	JAMI
	Maksimal ballar	5	100	100
	Shakli	Yozma	yozma	
	Muddati (haftalarda)			

Fan platformasi		
Fanning to'liq nomi: Asliyat va tabdil masalasi		
Fan kodi: ATM 202	Fanga ajratilgan kreditlar 5	davomiyligi: 1- semestr
Kafedra: O'zbek tili va adabiyoti		
Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: 5A120701 – Matnshunoslik va adabiy manbashunoslik (O'zbek tili)		
Fan ma'ruza o'qituvchisi: Safarova Hilola		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 150	Email: safarovahilola094@gmail.com	
Fan seminar va laboratoriya mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari) : Safarova Hilola		

Prerekvizitlar: Matnshunoslik sohasida boshlang'ich bilimlarga ega bo'lganlik	Tanlov turi: majburiy fan
<p>Fanning qisqacha bayoni: “Asliyot va tabdil masalalari” fani real va badiiy voqelikni anglashda talqin nazariyasining ahamiyatini ilmiy asosda ko'rsatishi, talqin kategoriyasining mumtoz va zamonaviy adabiy matnlarni tadqiq qilishga oid asosiy qonuniyatlarini o'rgatish bilan bog'liqdir.</p>	

Fanning maqsadi: matn va uni talqin qilish tamoyillari bo'yicha magistrlarda nazariy bilim, ilmiy tadqiqot malakasi va ko'nikmasi hosil qilish, adabiyotimiz tarixiga qaratilayotgan etiborni fan mohiyatidan kelib chiqqan holda mukammal mutaxassislik kadrlar tayyorlash ishiga qaratish.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishadi:

- Asliyot va tabdil masalalari;
- Asliyot va tabdil masalalari mohiyati;
- Asliyot va tabdil bo'yicha muammoli masalalarni o'rganish;
- Asliyot va tabdil matnshunoslikda bo'layotgan munozaralarni o'rganish;
- Asliyot va tabdil bo'yicha qo'lyozma namunalar;
Asliyot va tabdil davr matbuotida e'lon qilingan asarlarni o'rganish;

Ma'ruza mashg'ulotlari

Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akademik guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, “Keys-stadi” texnologiyasi ishlatiladi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi. Shuningdek, mavzudan kelib chiqib dars mashg'uloti Abu Ali ibn Sino nomidagi kutubxonada sayyor dars tarzida olib boriladi.

Mustaqil ta'lim

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan insholar, taqdimotlar, guruh bilan ishlanmalar, referatlar tayyorlanadi.

No	Fan mavzulari	Ma'ruza soatlar hajmi	Amaliy mashg'ulot soatlar hajmi
1	Imlo transformatsiyasi qoidalari.	2	2
2	Yozuvni o'qish va uqish malakasidagi nozik farqlar.	2	2
3	Tabdilda o'zlashma so'z imlosi.	2	2
4	Milliy til huquqlari.	2	2
5	Matn tasarrufida matnshunosning o'rni.	2	2
6	Matn tabdiliga izohlar majmui.	2	2
7	Tabdil va ilmiy-tanqidiy matn munosabati.	2	2
8	Asliyot va tabdil qonuniyatlarida istisnoli holatlar.	2	2
9	Navoiy asarlari tabdili muammolari.	2	2
10	Ilmiy-tanqidiy matnni tayyorlash jarayonidagi o'zgarishlar.	2	2
11	Navoiy asarlari nashrlari tarixi.	2	2

12	Ilmiy ko`rsatgichlar majmuiga qo`yladigan talablar.	2	2
13	Navoiy matni tabdiliga ilovalar	2	2
14	Qo`lyozma va toshbosma kitoblarga umumiy obzor.	2	2
15	“Nazmul javohir” tabdili tanqidi.	2	2
Jami		30	30

Asosiy adabiyotlar

1. Alisher Navoiy. Mukammal asarlar to`plami, 15-tom. –T.: Fan, 1999. –236 b.
2. Alisher Navoiy. Farhod va Shirin. Tanqidiy tekst. (Tayyorlovchi: Porso Shamsiev), T.: O`zSSR FA nashriyoti, 1963. –B, I-VII.
3. Alisher Navoiy. Xamsa.Nashrga tayyorlovchi Porso Shamsiev.- T.: O`zSSR FA nashriyoti, 1960. – 855 b.
4. Zahiriddin Muhammad Bobur. Boburnoma. –T.: Yulduzcha, 1989. –368 b.
5. Reyser S.A. Osnovq tekstologii. –L.: Prosvetzenie. 1978. –17 s.Alisher Navoiy. Xamsat ul-mutahayyirin: Asarlar. XV tomlik. –T.: G`G`ulom, 1967. – 272 b.

Qo`shimcha

6. Sh.Mirziyoev. Erkin va farovon demokratik O`zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. –T.: O`zbekiston, 2016.
7. Alisher Navoiy. Majolis un-nafois: Asarlar. 15 tomlik / Nashrga tayyorlovchi S.G`anieva. –T.: G`G`ulom, 1966. – 216 b.
8. Alisher Navoiy. Hayratul abror. Ilmiy tanqidiy matn. (Tayyorlovchi: Porso Shamsiev), T.: Fan,1970. –B, I-IV.
9. Gadoiy devonining lug`ati va matni (nashrga tayyorlovchi: M.Rustamov) –T.: Alisher Navoiy nomidagi Davlat adabiyoti muzeyi, 2007. – 203 b.
10. Dimitrieva L.V. Opisanie tyurkskix rukopisey instituta vostokovedeniya. 1,2,3-tom.M.: Nauka, 1980, S.95.
11. Munirov Q. Amir xusrav Dehlaviy qo`lyozma asarlari katalogi. –T.: Fan, 1975. – 51 b.
12. Munirov Q. Sharq qo`lyozmalari. –T.: O`zbekiston Fanlar akademiyasi nashriyoti, 1962. –38 b.
13. Munis. Saylanma.T.:G`afur G`ulom nomidagi adabiyot va san`at nashriyoti, 1980.–366 b.
14. Navoiy dastxati. (Navodir un-nihoya). Nashrga tayyorlovchi, so`zboshi muallifi S.G`anieva. –T.: Fan, 1991. – 300 b.
15. Raxmonqulova M. O`zMU kutubxonasidagi Sharq qo`lyozmalari katalogi. –T.: IRTD O`zbekiston, - 2007. 96 b.
16. Sayyid Qosimiy. Masnaviylar majmuasi (Nashrga tayyorlovchi: Qosimov B.) –T.: Fan, 1992 – 238 b.
17. Sirojiddinov Sh. So`fi Olloyor ilohiyoti. –T.: Imom al-Buxoriy xalqaro jamg`armasi nashriyoti, 2001. -78 b.
18. Firdaosi. Shax-name.T.1. V devyati tomax. Nauchno-kriticheskiy tekst. Raznochteniya, primechaniya i prilojeniya M. –N.Osmanova. – M.: Nauka, 1991. -400 s.
19. Fitrar A. Tanlagan asarlar. IV jild. –T.: “Ma`naviyay”, 2006. -333 b.
20. Yusupova D.O`zbek mumtoz adabiyoti tarixi (Alisher Navoiy davri). –T.: Akademnashr.2013. – 271 b.
21. Omonov Q. O`lmas dostonning Hirot nusxasi.// O`zbekiston adabiyoti va san`ati. 2010, 23 iyul, № 30 (4065).
22. Rustamov A. Bir shaklga ega ikki elementning talaffuzi haqida.// O`zbek tili va adabiyoti.1989. № 6. – B. 9-11.
23. Rustamov A. Izofalar imlosi //O`qituvchilar gazetasi, 1977, 30 yanvar.
24. Hayitmetov A. Alisher Navoiy asarlarining akademik nashrini tayyorlash haqida.// O`zbek tili va adabiyoti.1976. № 1. – B.31-34.

Kontakt soatlari*: mustaqil ta`lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma`lumotlar va turli materiallar bo`yicha savollarga quyidagi grafik asosida o`qituvchiga murijaat qilishingiz mumkin:

No	Kun	Vaqt	Xona
1.	Chorshanba	10.00 – 12.00	112
2.	Shanba	10.00 – 12.00	112

Baholash:

Oraliq, yakuniy nazoratlarni shakllari va ballari	ON № 1	YAN	JAMI
Maksimal ballar	5	100	100
Shakli	Yozma	yozma	
Muddati (haftalarda)			

Fan platformasi

Fanning to'liq nomi: Hozirgi adabiy jarayon va yangi o'zbek adabiyoti		
Fan kodi: 200.3HAJYaO`AM2	Fanga ajratilgan kreditlar 4	davomiyligi: 1-2 semestr
Kafedra: O'zbek tili va adabiyoti		
Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: 60230100– Filologiya va tillarni o'qitish (o'zbek tili)		
Fan ma'ruza o'qituvchisi: Axmedova Shoira Ne'matovna		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 120 soat	Email: davronova-sh@mail.ru	
Fan seminar va laboratoriya mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari) : Davronova Shohsanam		

Prerekvizitlar: Hozirgi adabiy jarayon sohasida boshlang'ich bilimlarga ega bo'lganlik	Tanlov turi: majburiy fan
Fanning qisqacha bayoni: Hozirgi adabiy jarayon va yangi o'zbek adabiyotiga daxldor fan haqida tushuncha berish, yangi davr adabiyoti manbalarini o'qish, sohaga oid ma'lumotlar, atamalar haqida tushuncha berish, o'zbek adabiyotidagi yutuqlar to'g'risida talabalarda tasavvur hosil qilishdir.	

Fanning maqsadi: Fanni o'qitishdan maqsad – adabiy jarayondagi asosiy tamoyillar yuzasidan chuqur bilim berish, epik, lirik, dramatik asarlarning hozirgi davr bilan bog'liq qirralarini, xususan, milliy istiqloq g'oyalariha daxldor jihatlari talabalarga uqtirish hisoblanadi.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishadi:

“Hozirgi adabiy jarayon va yangi o'zbek adabiyoti” fani talabalar hozirgi eng muhim epik, lirik, dramatik asarlarni tahlil qilish, adabiy tanqidchilik bilan hozirgi adabiy jarayonni bog'lab tushuntirish kategoriyalari to'g'risida bilimga ega bo'lishi;- bugungi adabiyotda kechayotgan jarayonlarni tahlil qila olishi, o'zbek adabiyotining bugungi holatini dunyo adabiyotida kechayotgan jarayonlarga qiyoslashi ko'nikmalarini egallashi; badiiy asarni tushunib, anglab, tahlil qilib o'qiy olishi, badiiy ijod falsafasini, psixologiyasini adabiy siymolarning ijod laboratoriyasi misolida tushunish malakalariga ega bo'lishi lozim.

Ma'ruzamashg'ulotlari

Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliymashg'ulotlar

Amaliymashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akademik guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, “Keys-stadi” texnologiyasi ishlatiladi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi. Shuningdek, mavzudan kelib chiqib dars mashg'uloti adabiyot va san'at muzeyi, mehmonxonada sayyor dars tarzida olib boriladi.

Mustaqil ta'lim

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan insholar, taqdimotlar, guruh bilan ishlanmalar, referatlar tayyorlanadi.

Hafta	Soat	Mashg'ulot mazmuni
1.	2	Mashg'ulot turi: ma'ruza Mavzu: Adabiyotga e'tibor-ma'naviyatga, kelajakka e'tibor
2.	2	Mashg'ulot turi: ma'ruza Mavzu: Globalashuv davri o'zbek adabiyoti
3.	2	Mashg'ulot turi: ma'ruza Mavzu: Hozirgi o'zbek she'riyati
4.	2	Mashg'ulot turi: ma'ruza Mavzu: Hozirgi o'zbek she'riyati
5.	2	Mashg'ulot turi: ma'ruza Mavzu: Hozirgi nasr xususiyatlari. Hikoya janri.
6.	2	Mashg'ulot turi: ma'ruza Mavzu: Hozirgi o'zbek qissalari
7.	2	Mashg'ulot turi: ma'ruza Mavzu: Hozirgi o'zbek romanchiligi

8.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Hozirgi o`zbek dramaturgiyasi
9.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Hozirgi o`zbek tanqidchiligi
10.	2	Mashg`ulot turi: ma`ruza Mavzu: Yosh ijodkorlar faoliyati
“HOZIRGI ADABIY JARAYON VA YANGI O`ZBEK ADABIYOTI” FANINING AMALIY MASHG`ULOTLARI		
1	2	Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Hozirgi o`zbek she`riyati. U.Azim, A.Suyun, H.Xudoyberdieva, X.Davron, X.Rustamova, Z.Mo`minova, Z.Mirzaeva, H.Ahmedova
2		Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Istiqlol davri hikoyachiligida erk va insoniy qadriyatlar ifodasi (S.Ahmad va Sh.Xolmirzaev hikoyalari)
3		Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Hozirgi o`zbek hikoyachiligida uslubiy izlanishlar va badiiy mahorat (Xurshid Do`stmuhammad)
4		Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: An`anaviy qissachilik va hikoyachilik (N.Norqobilov ijodi)
5		Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Hozirgi o`zbek qissa va hikoyalarda mavzular xilma-xilligi va qahramon masalasi (Sh.Bo`tayev va A.Yo`ldosh asarlari)
6		Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Nazar Eshonqul – istedadli nosir
7		Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Romanlarda ijtimoiy hayot ifodasi (O.Yoqubov va T.Murod romanlari)
8		Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Ulug`bek Hamdam romanlarida zamonaviy mavzu va yangicha izlanishlar
9		Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: Hozirgi o`zbek romanchiligida janriy izlanishlar (Omon Muxtor, Isajon Sulton romanlari)
10		Mashg`ulot turi: amaliy mashg`ulot Mavzu: O`zbek dramaturgiyasida qahramon masalasi (Usmon Azim dramalari)

**“HOZIRGI ADABIY JARAYON VA YANGI O`ZBEK ADABIYOTI” FANINING SEMINAR
MASHG`ULOTLARI**

Hafta	Soat	Mashg`ulot mazmuni
1.	2	Mashg`ulot turi: seminar Mavzu: Istiqlol davri o`zbek she`riyatida Vatan va Istiqlol mavzusi
2.	2	Mashg`ulot turi: seminar Mavzu: Hozirgi o`zbek modern she`riyati. Sh.Rahmon, B.Ro`zimhammad, A.Qutbiddin, Faxriyor
3.	2	Mashg`ulot turi: seminar Mavzu: Istiqlol davri dostonchiligida shakliy-uslubiy izlanishlar (Ikrom Otamurod)
4.	2	Mashg`ulot turi: seminar Mavzu: Hozirgi o`zbek nasrida tarixiy shaxslar talqini
5.	2	Mashg`ulot turi: seminar

6. 2 **Mavzu:** Zamonaviy nasrda ayol xarakteri
Mashg`ulot turi: seminar
Mavzu: Mustaqillik davrida detektiv nasr taraqqiyoti va Tohir Malik ijodi
7. 2 **Mashg`ulot turi: seminar**
Mavzu: Hozirgi o`zbek adabiyotida diniy-ma`rifiy masalalarning badiiy talqini
8. 2 **Mashg`ulot turi: seminar**
Mavzu: Hozirgi o`zbek komediyalaridagi yutuq va kamchiliklar
9. 2 **Mashg`ulot turi: seminar**
Mavzu: O`zbek tarixiy dramalarining bugungi kundagi taraqqiyoti.
10. 2 **Mashg`ulot turi: seminar**
Mavzu: Hozirgi bolalar adabiyoti.

Adabiyotlar

1. Мирзиёев Ш. Эркин ва фаравон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. – Т.: Ўзбекистон, 2016.
2. Мирзиёев Ш. Буюк келажакимизни мард ва олижноб халкимиз билан бирга қурамыз. – Т.: Ўзбекистон, 2017.
3. Каримов Н. ва б. XX аср ўзбек адабиёт тарихи. – Т.: Ўқитувчи, 1999.
4. Каримов Н. XX аср манзаралари. – Т.: 2008.
5. Шарафиддинов О. Ижодни англаш бахти. – Т.: Шарқ, 2004.
6. Mirzayev S. XX asr o`zbek adabiyoti. – Т.: Yangi asr avlodi, 2005.
7. Расулов А. Бадийлик – безавол янгилик. – Т., 2007.
8. Норматов У. Ижод сеҳри. – Т.: Шарқ, 2007.
9. Каримов Ҳ. Истиклол даври адабиёти. – Т.: Yangi nashr, 2010. – 364 б.
10. Назаров Б., Расулов А., Қахрамонов Қ., Ахмедова Ш. Ўзбек адабий танқиди тарихи. – Т.: Тафаккур қаноти, 2012.
11. Мирвалиев С. Ўзбек адиблари. – Ёзувчи, 2000.
12. Жўрақулов У. Худудсиз жилва. – Т.: Фан, 2006.
13. Йўлдошев Қ. Ёниқ сўз. – Т.: Янги аср авлоди, 2007.
14. Журақулов У. Худудсиз жилва. – Т.: Фан, 2006.
15. Йўлдошев К. Ёниқ сўз. – Т.: Янги аср авлоди, 2007.
16. Расулова У. XX аср ўзбек кассаларитадрижи. – Т.: 2012.
17. Санжар Содик. Ижоднинг ўттиз лаҳзаси. – Т.: Шарқ, 2005.
18. Ўзбек модерн шеърляти. Т.: Янги аср авлоди, 2003.
19. Қўшжонов М. Ўзбекнинг ўзлиги. – Т.: Мерос, 1994.
20. Ғафуров И. Ҳаё - халоскор. – Т.: 2006,
21. Ҳамдамов У. Янгиланиш эҳгиёжи. – Т.: 2002.
22. Ҳамдамов У. Бадий тафаккур тадрижи. – Т.: Янги аср авлоди, 2002.
23. Hamdamov U. Jahon adabiyoti: modernizm va postmodernizm. – Т.: Akademnashr, 2020.
24. Эшонқул Н. Мендан “мен” гача. – Т.: Akademnashr, 2014.
25. Давронова Ш. Истиклол даври ўзбек романчилиги ва Шарқ адабиёти. – Т.: Наврўз, 2019.
26. Adabiy aloqalar – ijodiy jarayon ko`zgusi (davra suhbatii// O`ZAS, 2014 yil, 13-son.
27. “Bozor adabiyoti” yoxud badiiy so`z mas`uliyati. // O`ZAS, 2007 yil, 12 yanv.;
28. Boltaboev H., Normatov U. Bugungi adabiyotda estetik ideal va qahramon muammosi. (Suhbat)// Jahon adabiyoti, 2012 yil, № 4. – В.134-148.
29. Davronova Sh. Hozirgi o`zbek romanchiligi. Metodik qo`llanma. – Т.: Navro`z, 2019. – 96 б.
30. Yoqubov I. O`zbek romani tadriji. – Т.: Fan va texnologiya, 2006. – 164 б.
31. Jahon adiblari adabiyot haqida. – Т.: Ma`naviyat, 2010. – 392 б.
32. Yo`ldoshev Q. Modernizm: ildiz, mohiyat, belgilar. // “YOshlik”, 2014 yil, 9-son. / <http://www.ziyouz.uz>
33. Nasr: bugun va ertaga (davra suhbatii) // O`ZAS, 2015 yil, 45-son.
34. Quronov D. Adabiy o`ylar. – Т.: Turon zamin ziyo, 2016. – 112 б.
35. Quronov D. Zavqimdan bir shingil. – Т.: 2013.

36. <http://natlib.uz>
37. <http://ensiklopediya.uz>
38. <http://ziyouz.uz>
39. <http://ziyonet.uz>
40. <http://kitob.uz>
41. <http://www.kamolot.uz>
42. <http://www.infolib.uz>
43. <http://referatlar.uz>

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Chorshanba	10.00 – 12.00	113
2.	Shanba	10.00 – 12.00	113

Baholash:

Baholash usullari	Ekspress testlar, yozma ishlar, og'zaki so'rov, prezentatsiyalar.
Baholash mezonlari	<p>“5” baho “a’lo”</p> <ul style="list-style-type: none"> - magistrant mashg'ulotlarga doimo tayyorlangan, juda faol, dasturiy materiallarni yaxshi biladi, xulosa va qarorlar qabul qila oladi, ijodiy fikrlaydi, bilimlarni amaliyotda qo'llay oladi; - magistrant ijodiy masalalarni hal qilish mobaynida tegishli bilimlarni qo'llash doirasini maqsadga muvofiq tanlab, yechimni topishga xizmat qiluvchi yangi usul va yo'nalishlarni topa oladi, o'quv materialininig mohiyatini tushunadi; - magistrant taqdim etilgan o'quv materiallarini yechish yo'llarni izlaydi, dasturiy materiallarni biladi va aytib bera oladi hamda tasavvurga ega bo'ladi. <p>“4” baho “yaxshi”</p> <ul style="list-style-type: none"> - magistrant o'rganilayotgan hodisalar aloqadorligini bilish hamda obektni tavsiflay olish ko'nikmasiga ega bo'lishi bilan birgalikda, qo'yilgan masalalarni sabab-oqibat aloqadorligini ochoib bergan holda yecha oladi, o'rganilayotgan nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'lay oladi va mustaqil mushohada qila oladi; - bilim va ko'nikmalar mazmunini tatbiq qila olish mahorati, bir turdagi masalani yecha olish, yozib olish va eslab qolish faoliyatini amalga oshiradi, bilimlarni amalyotda qo'llay oladi; - magistrant mashg'ulotlarga tayyorlangan, dasturiy materiallarni biladi, mohiyatini tushunadi va tasavvurga ega. <p>“3” baho “o'rtta”</p> <ul style="list-style-type: none"> - magistrantning eshitganlari ularga berilgan namunalar, taqdim etilgan algoritm va ko'rsatmalar asosida topshiriqlarni bajara oladi, mohiyatini tushunadi; - talaba qator belgilar asosida ma'lum obyektni farqlash bilan birgalikda unga ta'rif bera oladi va o'quv materialini tushuntirib bera oladi va tasavvurga ega. <p>“2” baho “qoniqarsiz”</p> <ul style="list-style-type: none"> - magistrant tasavvurga ega emas; - magistrant dasturiy materiallarni bilmaydi.

FANLAR	SOAT
Areal lingvistika	150
Psixolingvistika	150
Nazariy tilshunoslik masalalari	150
Tilshunoslik nazariyasi (kirish)	180
O`zbek tilining sohada qo`llanishi	60
O`zbek tilining tarixiy grammatikasi	160
Hozirgi o`zbek adabiy tili (Sintaksis)	150
Hozirgi O`ZBEK TILI (MORFOLOGIYA)	120
O`zbek tilining sohada qo`llanishi	180

Fan platformasi		
Fanning to`liq nomi: Areal lingvistika		
Fan kodi: AL1055	Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 5	davomiyligi: 1 semestr
Kafedra: O`zbek tilshunosligi		
Fan qaysi mutaxassislik talabalari uchun: 70230101 – Lingvistika (o`zbek tili)		
Fan ma`ruza o`qituvchisi: Axmedov Atoulllo Raxmatovich		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 150	Email: atoulllo@mail.ru	
Fan amaliy mashg`ulotlari o`qituvchisi(lari): Axmedov Atoulllo Raxmatovich		
Prerekvizitlar: Areal tilshunoslik bo`yicha tayanch bilimlarga ega bo`lganlik	Tanlov turi: majburiy fan	

Fanning qisqacha bayoni: «Areal lingvistika» fani tilshunoslikning areal tadqiq qilish bilan bog‘liq vazifalarini dialektologik masalalari mazmun-mundariyasi asosida yoritish, areal lingvistikning eng muhim jihatlari to‘g‘risida aniq tasavvur hosil qilish uchun o‘rganiladi.

Fanning maqsadi: O‘quv kursi “Areal lingvistika” fanining asosiy tushunchalari va uning nazariy hamda amaliy asoslari, shuningdek, ham nazariy, ham amaliy muammolari haqida tushuncha berish va zarur sharoitlarda ulardan amalda foydalanish malakasini shakllantirish. Olingan bilimlar yordamida shevaga oid xarita ma’lumotlarini tahlil qilishning zaruriy ko‘nikma va malakalarini rivojlantirishdan iborat.

Areal lingvistika fani bo‘yicha talaba areal tilshunoslikning fan sifatidagi xususiyatlari, til, lahja va shevalarning hududiy tarqalishi, ularga xos sifatlar, tasnifi fonetik, leksik hamda Grammatik o‘ziga xosliklari, turli dialektlarga oid bir necha tillarning hududiy bo‘linishlari va tarqalish yo‘llari haqida tasavvurga ega bo‘lishi ko‘zda tutiladi

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko‘nikmalarga ega bo‘lishadi:

- areal lingvistikaning fan sifatida shakllanishi, uning dialektologiya, geografiya va areologiya fanlari nazariyasi va uning asosiy tushunchalarini umumlashtirishi, jahonda va turkologiyada, shu jumladan, o‘zbek tilshunosligida o‘rganilish holati to‘g‘risida tasavvur va bilimga ega bo‘lishi;
- areal lingvistika metodlari, takson va taksonomiya, til va dialektal zona, dialektal kontinum, lingvistik kartalarni tuza olish ko‘nikmalariga ega bo‘lishi;
- Til va dialektlarni o‘rganishda aholi tarkibini tahlil qila olish, izoglossalarin joylashtira olish, fokus nuqtasini belgilay olish, til va dialektlarni zonalashtirish, lingvistik karta va atlaslarni o‘qiy olish malakalariga ega bo‘lishi kerak

Ma’ruza mashg‘ulotlari

Ma’ruza mashg‘ulotlari katta sig‘imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o‘quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg‘ulotlar

Amaliy mashg‘ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada, har bir akademik guruhga alohida o‘tiladi. Mashg‘ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o‘tiladi, “Keys-stadi” texnologiyasi ishlatiladi. Ko‘rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi. Shuningdek, amaliy mashg‘ulotlar mavzularidan kelib chiqqan holda, maktab, kollej, ARMda sayyor darslar tashkil etiladi.

Mustaqil ta’lim

Mustaqil ta’lim topshiriqlari mazkur kurs mazmunini to‘liq qamrab olish maqsadida tayyorlangan bo‘lib, nazariy egallangan bilimlarni kengaytirish, talabalarning mustaqil o‘qish faoliyatini yo‘lga qo‘yishga asoslangan.

Mustaqil topshiriqlari talabaning o‘quv yuklamasining tarkibiy qismiga kirib, unda talaba tomonidan minimal 3 kredit (90 soat hajmda) to‘planishi lozim. Mazkur kursdagi modullar yuzasidan topshiriqlar amaliy xarakterda bo‘lib talaba tomonidan mustaqil o‘zlashtirilishi va topshirilishi shart.

№	Fan mavzulari	Ma’ruza soatlari hajmi	Amaliy mashg‘ulot soatlari hajmi	Mustaqil ta’lim soatlari
1.	Areal lingvistika fanining maqsad va vazifalari	2	2	
2.	O‘zbek tilshunosligida areal lingvistikaning shakllanishi va o‘rganilishi	2	2	10
3.	Areal lingvistikaning metodologik va metodik asoslari	2	2	10
4.	Areal lingvistikaning nazariy va metodologik muammolari.	2	2	10
5.	Areal lingvistikaning tadqiq qilinish usullari	2	2	10
6.	Til taraqqiyotida hududiy va ijtimoiy munosabatlar va	4	4	10

	tillarning hududiy kengayishi			
7.	Izoglossa	4	4	10
8.	Tillarning o‘zaro ta’siri va o‘tish zonalari hududining hosil bo‘lish tamoyillari	4	4	10
9.	Lingvistik atlas haqida	4	4	10
10.	Ikki til o‘tish zonalarining ta’siridagi o‘zgarishlar	4	4	10
Jami		30	30	90

Asosiy adabiyotlar:

1. Аширбоев С. Ўзбек диалектологияси. - Тошкент: 2015.
2. Решетов Б.Б., Шоабдурахмонов Ш. Ўзбек диалектологияси. -Тошкент: Ўқитувчи, 1978. 2009.
3. Sayfulla-yeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o‘zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010.
4. Rahimov S., Umurqulov B. Hozirgi o‘zbek adabiy tili. Darslik. Toshkent: O‘qituvchi, 2003.

Qo‘shimcha adabiyotlar:

1. Мирзиёев Ш. М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. - Тошкент: Ўзбекистон, 2016. - 56 б.
2. Мирзиёев Ш. М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик - ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қонидаси бўлиши керак. -Тошкент: Ўзбекистон, 2017. - 104 б
3. Каримов И.А. Юксак маънавият - энгилмас куч. - Тошкент: Маънавият, 2008.
4. Алиев А. Ю., Назаров К. Ҳ. Ўзбек тилининг маҳаллий шевалари бўйича материал тўпловчилар учун методик қўлланма. - Тошкент: 1976.
5. Ареалные исследования в языкознании (отв. ред. Толстой Н.И.). - Л.,1983
6. Баскаков Н. А. Задачи составления тюркских ареальных исторических диалектологических атласов *Н Советская тюркология*. 1982. Вып. 3. С. 3-9.
7. П.Бегалиев М. Д. Ўзбек тилининг Қорабулок шеvasи лексикаси.- Тошкент: Иқтисод-Молия, 2007.
8. Джураев А.Б. Теоретические основы ареального исследования узбекоязычного массива. - Тошкент: 1991.
9. Жураев Б. Ўзбек адабий тили ва диалектлари. - Тошкент: Фан, 1963.
10. Муродова Н. Ўзбек адабий тили ва шевалар лексикасининг киёсий тадқиқи. - Тошкент: Фан, 2005.
11. Нафасов Т. Қашқадарё ўзбек халқ сузлари. - Тошкент: Муҳаррир, 2011. 466 бет.
12. Ражабов Н. Ўзбек шевашунослиги. - Тошкент: Ўқитувчи, 1996.
13. Решетов В.В. Ўзбек диалектларини монографик ўрганиш // ЎТА.1960.1-сон. ,,
14. Решетов В.В., Шоабдурахмонов Ш. Ўзбек диалектологияси.- Тошкент: Ўқитувчи, 1962.
15. Решетов В.В. О диалектной основе узбекского литературного языка //Вопросы языкознания. -Москва, 1955. ,,
16. Решетов В.В. Ўзбек шеваларининг классификацияси //ЎТА, 1966.
17. Шоабдурахмонов Ш.Ш. Ўзбек адабий тили ва ўзбек халқ шевалари.- Тошкент: Ўқитувчи, 1962.
18. Шерматов А. Лингвистик география нима? - Тошкент: Фан, 1981.
19. Шоимова Н. Қашқадарё ўзбек қипчок шевалари лексикаси. – Қарши Насаф, 2000.
20. Ўзбек диалектологиясидан материаллар.1-қисм. - Тошкент: Фан, 1960.
21. Ўзбек диалектологиясидан материаллар. 2-қисм. -Тошкент: Фан, 1960.
22. Ўзбек шевалари морфологияси. - Тошкент: Фан, 1984.
23. Ўзбек шевалари лексикаси. - Тошкент: Фан, 1966.
24. Ўзбек шевалари лексикаси. - Тошкент: Фан, 1991.
25. Комарова З. И. Методология, метод, методика и технология научных исследований в лингвистике: учебное пособие. М., 2012

26. Стернин И. А. Контрастивная лингвистика. Проблемы теории и методики исследования. М., 2007
27. Ареалные исследования в языкознании (отв. ред. Толстой Н.И.). - Л., 1983
28. Лингвистический энциклопедический словарь. - М., 2002
29. Макаев Э.А. Проблемы индоевропейской ареальной лингвистики. - М.,-Л., 1964
30. Мечковская Н.Б. Социальная лингвистика. - М., 1996

ELEKTRON ADABIYOTLAR

1. <http://bitcoin.org.innovation>
2. <http://ru.m.wikipedia.org/wiki/un>
3. www.literature.uz
4. www.library.ziyonet.uz

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Seshanba	Soat: 14:00-16:00	114
2.	Shanba	Soat: 14:30-16:30	114

Baholash:

	Oraliq nazorat	Joriy nazorat	Yakuniy nazorat	Jami ball
Nazorat soni	I	I	I	100
Ajratilgan ball	40	30	30	
Nazorat turi	Tayanch tushunchalar izohi va nazariy masalalar tahlili (40 ball)	Og'zaki savol-javob (20 ball) Mustaqil ta'lim topshirig'i (10 ball)	Yozma ish (yoki test topshiriqlarini bajarish) (30 ball)	

Fan platformasi		
Fanning to'liq nomi: Eski o'zbek yozuvi		
Fan kodi: EO'Y302	Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 2	davomiyligi: 1 semestr
Kafedra: O'zbek tilshunosligi		
Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: 5120100 – Filologiya va tillarni o'qitish (o'zbek tili)		
Fan ma'ruza o'qituvchisi:		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 70	Email: guli4803@mail.ru	
Fan amaliy mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari): Astanova Gulnora Aminovna		
Prerekvizitlar: eski o'zbek yozuviga oid tayanch bilimlarga egalik	Tanlov turi: majburiy fan	

Fanning qisqacha bayoni: “Eski o‘zbek yozuvi” fanini o‘rganish arab alifbosiga asoslangan eski o‘zbek yozuvidagi xalqimiz madaniyati, tarixi, adabiyoti va tilshunosligiga tegishli nodir va noyob manbalarning original shaklda o‘qib mutolaa qila olishdan iboratdir.

Fanning maqsadi: “Sharq tillari va eski o‘zbek yozuvi” fani tarkibidan o‘rin olgan “Eski o‘zbek yozuvi” bo‘yicha bilimlarni shakllantirish va mustahkamlash; arab alifbosiga asoslangan eski o‘zbek yozuvi, XI-XIV asrlarda yaratilgan eski turkiy til manbalari hamda XV-XIX asrlarga taalluqli eski o‘zbek adabiy tili yodgorliklari fonetikasi, morfologiyasi, leksikasi va gap qurilishi haqida bilim berishdan iborat.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko‘nikmalarga ega bo‘lishadi:

- arab yozuvi va uning tarqalishi, arab harflarining o‘ziga xos xususiyatlari, arab va fors tili fonetikasi, morfologiyasi, punktuatsiyasi, arab va fors tili lug‘ati, arab va fors tiliga xosqisqa vacho‘ziq unlilar va boshqa belgilar, arab va eski o‘zbek yozuvidagi o‘zaro farqlar haqida tasavvurga ega bo‘lishi;
- arab va fors tilida imlo qoidalarini, arab va fors tilida so‘z yasashini, arab va fors tilida o‘zak va u orqali so‘zlarni topa bilishni, arab imlosidagi matnlarni qiyinchiliksiz mutolaa qilib tabdil qila olishni, o‘zbek tili tarkibidagi arab va fors so‘zlarni tahlil qila olishni;
- arab va fors imlosining o‘ziga xos xususiyatlarini aniqlash, arab va fors tilida so‘z yasashi va grammatik qoidalarini aniqlash, arab yozuvidagi manbalarni farqlash, arab alifbosidagi matnlarni o‘qish, arab imlosidagi matnlarni transkripsiya qilish, arab imlosida yozishni bilish, arab va fors tilidagi so‘z va iboralarini tarjima qilishda lug‘atdan foydalana bilish, arab imlosida xatosiz yoza bilishi va ulardan foydalana olishi;
- ilmiy axborot bilan ishlash, o‘qish, yozish, arab imlosidagi qo‘lyozma, toshbosma gazeta, jurnal va ilmiy asarlarni o‘qish, ulardan o‘z faoliyati uchun zarur bo‘lgan axborotlarni olish, joriy imloga tabdil va tahlil qila olish va ulardan foydalanish ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak

**Ma’ruza mashg‘ulotlari -
Amaliy mashg‘ulotlar**

Amaliy mashg‘ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada, har bir akademik guruhga alohida o‘tiladi. Mashg‘ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o‘tiladi, “Keys-stadi” texnologiyasi ishlatiladi. Ko‘rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi. Shuningdek, amaliy mashg‘ulotlar mavzularidan kelib chiqqan holda O‘zbekiston qo‘lyozmalar muzeylari, ARMda sayyor darslar tashkil etiladi.

Mustaqil ta’lim

Mustaqil o‘zlashtiriladigan mavzular bo‘yicha talabalar tomonidan quyidagi vazifalar bajariladi:

“Eski o‘zbek yozuvi” fanini o‘rganuvchi talabalar auditoriyada olgan nazariy va amaliy bilimlarini mustahkamlash uchun mustaqil ta’lim asosida mustaqil ishni tayyorlashda muayyan mavzuning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanishga tavsiya etiladi:

- darslik va o‘quv qo‘llanmalari bo‘yicha mavzularini chuqurroq o‘rganish;
- tarqatma materiallar orqali muayyan mavzularni o‘zlashtirish;
- faol va muammoli o‘qish uslubidan foydalaniladigan o‘quv mashg‘ulotlari.

№	Fan mavzulari	Ma’ruza soatlari hajmi	Amaliy mashg‘ulot soatlari hajmi	Seminar mashg‘uloti soatlari hajmi	Mustaqil ta’lim soatlari

1.	Arab alifbosiga asoslangan eski o'zbek yozuvi harfiy belgilarini hosil qiluvchi shakllar. Alifbodagi harflarning alohida shakllari		2		
2.	Eski o'zbek yozuvida qisqa va cho'ziq unilarning ifodalanishi		2		2
3.	Munfasl va muttasil harflar ustida ishlash		2		2
4.	Shakldosh va shaklan noo'xshash harflar		2		2
5.	Fors va arab izofasi. Qisman tovushdosh harflar va ular ishtirok etgan so'zlar imlosi ustida ishlash		2		2
6.	Arab yozuvi turlari. Satr chizig'i usti va o'rtasida yoziluvchi harflar		2		2
7.	Harflarning so'z boshi, so'z o'rtasi va so'z oxirida qo'llanishi		2		2
8.	Arab satr usti va satr osti belgilari		2		2
9.	Shamsiy va qamariy harflar		2		2
10.	Eski o'zbek yozuvida raqamlarning ifodalanishi. Abjad hisobi va tarix san'ati		2		2
11.	Turkiy so'zlarning belgilari. Arabcha o'zlashmalarning til tabiati		2		2
12.	Arabcha o'zlashma so'zlar so'zlar imlosi		2		2
13.	Forscha o'zlashma so'zlar so'zlar imlosi		2		2
14.	Yangi va eski yil hisoblari. Isloh qilingan eski o'zbek yozuvi		2		2
15.	Navoiy asarlari tilining izohli lig'ati ustida ishlash. Qo'lyozma asarlariga xos matnlarni o'qish		2		2
16.	Eski o'zbek yozuvida raqamlar tarixi va ularning turlari haqida. Raqainlar ishtirokidagi matnlarni ko'chirib yozish va o'qish		2		2
17.	Fors tilidan o'zbek tiliga o'zlashgan forsiy birikmalar va ularning ma'nolarini tahlil qilish		2		2
18.	Alifi maqsura va vovi zoida. Ularning so'z tarkibida yozilish va o'qilish jarayonidagi tafovutlari		2		2
Jami			36		34

Adabiyotlar:

Asosiy adabiyotlar

1. Ibrohimov N., Yusupov T. Arab tili grammatikasi. 1-, 2-jildlar. -T., 1998, 2003.
2. Faruk Abu-Chacra. Arabic: An Essential Grammar. Routledge, 2007.
3. Abdusamadov M. Fors tili. -T.: Sharq, 2007.
4. Anousha Shahsavari, Blake Atwood. Persian of Iran Today, 2 Volume. UT Austin Center for Middle Eastern Studies, 2013.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Sh.M.Mirziyoyev Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016-yil yakunlari va 2017-yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017-yil 16-yanvar, №11.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi" to'g'risidagi Farmoni (Xalq so'zi 2017-yil, 8-fevral)
3. Sh.M.Mirziyoyev Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilanbirga quramiz. -T.: O'zbekiston, 2017

4. Sh.M.Mirziyoyev Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. T.: O'zbekiston, 2017.

5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari" to'g'risida (Xalq so'zi 2017-yil, 21-aprel).

6. Baranov X. Arabsko-ruskiy slovar. -M., 1985.

7. Xolidov B. Arab tili darsligi. -T.: O'qituvchi, 2007.

8. Abdujabborov A. Arab tili. -T., 2007.

9. Talabov E. Arab tili. -T.: O'qituvchi, 1993.

10. Hasanov M., Abzalova M. Arab tili darslari. -T.: Nihol, 2010.

11. Quronbekov A., Vohidov A., Ziyayeva T. Fors tili. -T.: Musiqa, 2009.

Internet saytlari

1. <http://library.zivonet.uz/uz/book/35164>

2. <http://library.zivonet.uz/uz/book/35149>

3. <http://librarv.zivonet.uz/uz/book/41245>

4. <http://library.ziyonet.uz/uz/book/40578>

5. <http://librarv.zivonet.uz/uz/book/34135>

6. <http://library.ziyonet.uz/uz/book/33460>

7. <http://library.zivonet.uz/uz/book/33430>

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	chorshanba	Soat: 14:00-16:00	115
2.	paushanba	Soat: 14:30-16:30	116

Baholash:

	Oraliq nazorat	Joriy nazorat	Yakuniy nazorat	Jami ball
Nazorat soni			I	100
Ajratilgan ball			100	
Nazorat turi			Yozma ish (yoki test topshiriqlari) (100 ball)	

Fan platformasi

Fanning to'liq nomi: O'zbek tilining tarixiy grammatikasi		
Fan kodi: 302	Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 2	davomiyligi: 1 semestr
Kafedra: O'zbek tilshunosligi		
Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: Filologiya (o'zbek tili)		
Fan ma'ruza o'qituvchisi: Jo'rayeva Bibish Muxsinovna		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 160	Email: bibish.jrayeva@mail.ru	
Fan amaliy mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari): Jo'rayeva Bibish Muxsinovna		

Fan seminar mashg'ulotlari o'qituvchisi: Yoqubova Shaxnoza Yusupovna	
Prerekvizitlar: tilshunoslik tarixining eng muhim sahifalari borasida tasavvur hosil qilish	Tanlov turi: asosiy fan
<p>Fanning qisqacha bayoni: “ O‘zbek tilining tarixiy grammatikasi ” fani “Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi”dan kelib chiqqan holda talabalarda til tarixi sohasining predmeti, vazifalarini yoritish, fan doirasida o‘rganiladigan asosiy masalalarning mazmun mundarijasini belgilash, tilshunoslik tarixining eng muhim sahifalari borasida tasavvur hosil qilish, til tarixiga bag‘ishlangan ma‘ruzalar orqali talabalar til tarixini chuqur o‘zlashtirilishi belgilangan.</p>	

Fanning maqsadi: turkiy tillar, jumladan, o‘zbek tilining bir necha yuz yillik shakllanish va taraqqiy etish dinamikasini kuzatish, davrlar osha etib kelgan qo‘lyozma manbalar va ularning mavjud nashrlaridagi ashyoviy materiallarga suyangan holda fonetik-fonologik, morfem-morfologik, leksik-semantik hamda sintaktik sathlarda sodir bo‘lgan o‘zgarishlar va ularni yozaga keltirgan lingvistik va ekstralingvistik omillar xususida bilim berishdir.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko‘nikmalarga ega bo‘lishadi:

- «O‘zbek tilining tarixiy grammatikasi» fani o‘zbek adabiy tili tarixini davrlashtirish masalasi;
- eski o‘zbek adabiy tili fonetikasi;
- eski o‘zbek adabiy tili morfologik strukturasi taraqqiyot bosqichlari;
- mustaqil va yordamchi so‘z turkumlari;
- sintaksis, so‘z birikmalari turlari, izofa va uning ko‘rinishlari, gap bo‘laklari, gap bo‘laklarining uyushish hodisasi, sodda gap turlari, ajratilgan bo‘laklarning ishlatilishi;
- undalma, kirish, qo‘shma gap, qo‘shma gap turlari, ko‘chirma va o‘zlashtirma gaplar singari so‘z, kirish birikmalar va kirish gaplarning yozma manbalardagi o‘rni masalalarini to‘liq o‘zlashtiradi.

Ma‘ruza mashg‘ulotlari

Ma‘ruza mashg‘ulotlari katta sig‘imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o‘quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg‘ulotlar

Amaliy mashg‘ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akademik guruhga alohida o‘tiladi. Mashg‘ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o‘tiladi, “Keys-stadi” texnologiyasi ishlatiladi. Ko‘rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi. Shuningdek, mavzudan kelib chiqib dars mashg‘uloti mehmonxonada sayyor dars tarzida olib boriladi.

Mustaqil ta‘lim

Mustaqil o‘zlashtiriladigan mavzular bo‘yicha talabalar tomonidan

- taqdimotlar tayyorlash;
- insholar;
- guruh bilan ishlanmalar;
- tarqatma materiallar;
- devoriy gazetalar;
- referatlar tayyorlanadi.

№	Ma‘ruza mavzulari	Dars soati hajmi
6-semestr		
1.	Kirish. “O‘zbek tili tarixiy grammatikasi” fanining asosiy maqsadi va vazifasi	2

2.	Turkiy tillar va ularning tasnifi	2
3.	Ot guruhidagi so`zlarda tarixiy o`zgarishlar	2
4.	Otlarda egalik va kelishik shakllari	2
5.	Ot yasalishi	2
6.	Sifat guruhidagi so`zlarda tarixiy o`zgarishlar	2
7.	Sifat yasalishi	4
8.	Son va unga tegishli xususiyatlar	2
9.	Sonning ma'noviy turlari	2
10.	Olmosh guruhidagi so`zlarda tarixiy o`zgarishlar	2
11.	Olmoshning ma'noviy turlari	2
12.	Fe'l va uning grammatik kategoriyalari	2
13.	Fe'ning grammatik-funksional shakllari	2
14.	Fe'ning munosabat shakllari	2
15.	Ravish. Ravish yasalishi, darajasi	4
16.	Yordamchi so`z turkumlari va ularning taraqqiyoti	2
17.	Sintaksis. So`z birikmasi.	2
18.	Gap bo`laklari	2
19.	Bir bosh bo`lakli gaplar	4
20.	Bog`langan va ergashgan qo`shma gaplar taraqqiyoti	4
21.	Ergashgan qo`shma gaplar	2
22.	Bog`lovchisiz qo`shma gaplar	2
	Jami:	52

№	Amaliy mashg'ulot mavzulari	Dars soati hajmi
6-semestr		
1.	Ot guruhidagi so`zlarda tarixiy o`zgarishlar	4
2.	Sifat guruhidagi so`zlarda tarixiy o`zgarishlar	2
3.	Son va unga tegishli xususiyatlar	4
4.	Olmosh guruhidagi so`zlarda tarixiy o`zgarishlar	4
5.	Fe'l va uning grammatik kategoriyalari	4
6.	Ravish. Ravish yasalishi, darajasi	2
7.	Yordamchi so`z turkumlari va ularning taraqqiyoti. Ko`makchi	4
8.	Bog`lovchilar	4
9.	Yuklamalar	2
10.	Undovlar	2
11.	So`z birikmalari	2
12.	Gap bo`laklari. Ega va kesim	4
	Jami:	38

V. Mustaqil ta'lim

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Soat hajmi
6-semestr		
1.	Bilga xoqon bitigtoshi matnidagi sof turkiy so'zlarni aniqlash.	2
2.	Kultegin bitigtoshi matnidagi so'z yasovchi affikslar.	2
3.	Mo'yuchur bitigtoshi matnidagi qo'shma va juft so'zlar.	2
4.	Kulichur bitigtoshi matnidagi tub so'zlar.	2
5.	“Oltun yoruq”dagi so'z birikmalari.	2
6.	Eski o'zbek tili va yozuviga oid turli davrda yaratilgan adabiy matnlar ustida ishlash.	2
7.	Qo'shaloq harf (tashdid)larning yonma-yon qo'llanishiga misollar to'plash.	2
8.	O'zbek tiliga xos bo'lmagan tovushlarni ifodalovchi harflar ishtirok etgan so'zlarni yozish.	2
9.	Alif va uning ifodalanishi bilan bog'liq so'zlar yozish, mashq ishlash.	2
10.	Madd belgisi ishtiroki bilan bog'liq so'zlar yozish, misollar to'plash.	2
11.	Mustaqil o'qish uchun Atoiy, Sakkokiy, Lutfiy, Navoiy, Bobur g'azallari asarlari matnidan namunalar ko'chirib yozish.	1
12.	Mashrab, Gulxaniy, Maxmur, Nodira, Uvaysiy, Ogahiy, Muqimiy, Furqat, Zavqiy, Avaz O'tar she'riy asarlari matnlarini husnixat asosida ko'chirish.	1
13.	Fitrat, Qodiriy, Avloniy asarlari matnidan namunalar ko'chirib yozish.	1
14.	O'zbek tilining o'rganilishi.	2
15.	O'zbek tilining qiyoslanishi.	2
16.	O'zbek tili tarixini davrlashtirishga oid turkologiyadagi qarashlar.	2
17.	Vosita kelishigi.	1
18.	Fe'ldan sifat yasovchi affikslar.	1
19.	Sifatlarda belgining ortiqligi yoki kamligini ifodalovchi shakllar.	1
20.	Birgalik va gumon olmoshlari.	1
21.	Ravishlarda daraja formasi. Sifatdosh oboroti, ravishdosh, harakat nomi oborotlari.	2
22.	Bitishuv munosabatga kirishgan so'zlar.	1
23.	Izofa so'z birikmasi turlari	1
24.	Uyushiq bo'laklar. Gap bo'laklarining tartibi.	1
25.	Bog'langan qo'shma gapni tashkil etishda teng bog'lovchilarning roli.	2
26.	Ko'chirma gap.	2
27.	“Devonu lug'otit turk” ning tuzilishi.	2
28.	“Devonu lug'otit turk”dagi etnonimlar.	2
29.	“Devonu lug'otit turk”dagi harakat fe'llari.	1
30.	“Qutadg'u bilig”dagi nisbiy sifatlar.	1
31.	“Hibatul-xaqoyiq”dagi onomastika.	1
32.	“Qisasi Rabg'uziy”dagi arxaizmlar.	1
33.	“Guliston bit-turkiy” matnidagi forsiy izofalar.	1
34.	“Xusrav va Shirin” dostonidagi o'g'uzcha elementlar.	2
35.	Bobur she'riyatidagi asli turkiy so'zlar.	1
36.	“Boburnoma”dagi mo'g'ulcha o'zlashmalar.	1
37.	“Mezonul-avzon”dagi qo'shiq nomlari.	2
38.	“Muhokamatul-lug'atayin”dagi ma'nodosh va shakldosh so'zlar.	2
39.	“Muhabbatnoma” matnidagi so'zlarning o'zaro bog'lanishi.	2
40.	“Shayboniynoma” asaridagi ijtimoiy, siyosiy va harbiy terminlar.	2
41.	Ogahiy tarixiy asarlaridagi sintaktik konstruktsiyalar.	2
42.	Munis g'azallaridagi turkiy izofa.	2

43.	Furqat she'riyatidagi ruscha o`zlashmalar.	1
44.	“Shajarayi turk” asaridagi etnonimlar.	2
	Jami:	70

Asosiy adabiyotlar:

1. Abdurahmonov G., Rustamov A. Qadimgi turkiy til. -T.: O`qituvchi, 1982.
2. Abdurahmonov G., Shukurov Sh., Mahmudov Q. O`zbek tilining tarixiy grammatikasi. – T.: O`qituvchi, 2008.
3. Abdushukurov B. Qisasi Rabg`uziy leksikasi. - T.: Akademiya, 2008.
3. Ashirboyev S., Azimov I., Rahmatov M., G`oziyev A. Eski o`zbek tili va yozuvi praktikumi. –T.: Ijod, 2006.
5. Айдаров Г. Язык орхонских памятников древнетюркской письменности VIII века. Атма-Ата, 1971.
6. Bafojev B. Navoiy asarlari leksikasi. - T., 1985.
7. Dadaboyev H. Tarixiy harbiy terminlar. - T.: Universitet, 2008.
8. Dadaboyev H., Hamidov Z., Xolmanova. O`zbek adabiy tili leksikasi tarixi (XIU asr ikkinchi yarmi - XX asr boshi). -T.: Fan, 2007.
9. Isoxov F. Eski o`zbek tili va yozuvi. - T.: O`qituvchi, 1995.
10. Jumaniyozov R. Eski o`zbek yozuvi. - T.: O`qituvchi, 1989.
11. Rahmonov N., Sodiqov Q. O`zbek tili tarixi. -T.: O`zbekiston faylasuflari milliy jamiyati, 2009.
12. Tursunov U., O`rinboyev B., Aliyev A. O`zbek adabiy tili tarixi. -T.: O`qituvchi, 1995.

Dasturning informatsion-metodik ta`minoti

O`zbek tili tarixiga oid darsliklar, o`quv qo`llanmalari, dissertatsiya va monografiyalar, internet ma`lumotlari dasturning informatsion-metodik ta`minotini tashkil etadi.

Dasturdagi mavzularni o`tishda ta`limning zamonaviy metodlaridan keng foydalanish, o`quv jarayonini yangi pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etish samarali natija beradi. Bu borada zamonaviy pedagogik texnologiyalarning “Klaster”, “Matbuot konferentsiyasi”, “Bumerang”, “Elpig`ich” hamda «Muammoli ta`lim» texnologiyasining «Munozarali dars» metodi, shuningdek, tilshunoslik nazariyasi va umumiy tilshunoslikka doir slaydlardan foydalanish, didaktik va rolli o`yin usullarini qo`llash nazarda tutiladi.

Elektron manbalar

1. www.literature.uz.
2. <http://en.wikipedia.org/wiki/Structuralism>.
3. <http://www.brocku.ca/english/courses/4F70/struct.html>.
4. <http://www.utpa.edu/faculty/mglazer/Theory/structuralism.htm>.
5. http://www.eng.fju.edu.tw/Literary_Criticism/structuralism.
6. www.catuzmu.
7. www.natl.uz.

Kontakt soatlari*: mustaqil ta`lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma`lumotlar va turli materiallar bo`yicha savollarga quyidagi grafik asosida o`qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Dushanba	9.00 – 11.00	105
2.	Payshanba	9.00 – 11.00	105

Baholash:

	Oraliq nazorat	Joriy nazorat	Yakuniy nazorat	Jami ball
Nazorat soni	I	-	I	5
Ajratilgan ball	5	-	5	
Nazorat turi	Mavzuga oid taqdimot tayyorlash		Yakuniy yozma ish (5 ball)	

Fan platformasi

Fanning to'liq nomi: Hozirgi o'zbek adabiy tili (Sintaksis)

Fan kodi: HO'AT105

Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 5

davomiyligi: 1 semestr

Kafedra: O'zbek tilshunosligi

Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: 5120100 – Filologiya va tillarni o'qitish (o'zbek tili)

Fan ma'ruza o'qituvchisi: Nazarova Saida Axmedjanovna

Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 152

Email: nazarova0710@mail.ru

Fan amaliy mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari): Nazarova Saida Axmedjanovna

Prerekvizitlar: o'zbek tili grammatikasi ga oid tayanch bilimlarga egalik	Tanlov turi: majburiy fan
<p>Fanning qisqacha bayoni: «Hozirgi o'zbek adabiy tili (Sintaksis)» fani o'zbek tili sintaktik qurilishi va birliklarini lison-nutq ziddiyatida o'rganish, sintaktik birliklarning sistemaviy, struktural, substansial tahliliga doir nazariy bilimlar hamda sintaktik birliklar lisoniy qurilishi va nutqiy voqelanishini tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Fanni o'rganish asosida milliy til, ong va madaniyat aloqadorligini chuqur anglashga erishiladi.</p>	

Fanning maqsadi: “Hozirgi o'zbek adabiy tili” fani bo'yicha ta'lim maqsadi va malaka talablari asosida bo'lg'usi filologlarga o'zbek tili sintaktik qurilishi va birliklari, lisoniy sintaktik qonuniyatlari va imkoniyatlari, til birliklarining birikish usullari, birikish mahsulining funksional tizimlarda qo'llanilishi haqida ma'lumot berish hamda ularning nazariy va amaliy bilim malakalarini rivojlantirishdan iborat.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishadi:

- hozirgi o'zbek tili sintaktik sathi va paradigmalari, sintaktik birliklarning lisoniy imkoniyatlari, sintaktik birliklarning tasnifi va ilmiy asoslari, lisoniy sintaktik imkoniyatlarning nutqiy voqelanishi, o'zbek tili punktuatsiyasi to'g'risida aniq tasavvur va bilimga;
- o'zbek tili sintaktik birliklarining lisoniy, substansial imkoniyatlarini aniqlash asoslari va usullari, sintaktik imkoniyatlarning nutqiy voqelanishida lisoniy, shaxsiy va pragmatik omillarning o'rni hamda hamkorligi asoslari, punktuatsiya me'yorlarining ilmiy mezonlaridan amalda foydalanish va tahlil qilish ko'nikmasiga;
- hozirgi o'zbek tili lisoniy imkoniyatlari, xususan, lisoniy sintaktik imkoniyatlarini turli nutq uslublarida, nutqiy vaziyat va sharoitga bog'liq ravishda mustaqil va samarali ishga solish malakasiga.

Ma'ruza mashg'ulotlari

Ma'ruza mashg'ulotlari katta sig'imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o'quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada, har bir akademik guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, “Keys-stadi” texnologiyasi ishlatiladi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi. Shuningdek, amaliy mashg'ulotlar mavzularidan kelib chiqqan holda, maktab, kollej, muzey, ARMda sayyor darslar tashkil etiladi.

Mustaqil ta'lim

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan quyidagi vazifalar bajariladi:

1. Fanga doir adabiyotlar, elektron resurslarni o'zlashtirib, tushunchalar konspektini yozish.
2. Mustaqil ta'lim mavzulari bo'yicha taqdimot tayyorlash.
3. Mavzuga doir masalalarning xorijiy va milliy tilshunoslikdagi tadqiqiga oid ilmiy asarlar bilan tanishish va qiyosiy tahlilini tezislar shaklida bayon etish.
4. O'rganilayotgan masalalar bo'yicha tezis, maqola yoki ma'ruza tayyorlash.
5. Mavzularni o'rganishda grafikli organayzerlardan foydalanish.
6. Til birliklari (hodisalari) qo'llanilishiga doir dalillar to'plash va tahlil qilish.
7. Mavzu yuzasidan dars ishlanmalari, loyihalar, ijodiy tafakkurni o'stirishga qaratilgan o'quv topshiriqlari, keys va nostandart test namunalari tayyorlash.

№	Fan mavzulari	Ma'ruza soatlari hajmi	Amaliy mashg'ulot soatlari hajmi	Seminar mashg'uloti soatlari hajmi	Mustaqil ta'lim soatlari
---	---------------	------------------------	----------------------------------	------------------------------------	--------------------------

1.	Sintaksisning tadqiq manbayi va bo‘limlari. Nutq sintaksisi va lisoniy sintaksis.	2			6
2.	Voqelangan muayyan SBlari va gaplar nutqiy sintaktik birliklar sifatida.	2		2	8
3.	So‘z birikmasi nominativ birlik sifatida.	2	2	2	6
4.	SBlarida so‘zlarning bog‘lanishi va ikki yoqlama munosabati.	2	2	2	6
5.	Gap kommunikativ birlik sifatida.	2	4	2	6
6.	Gap bo‘laklari va gapning kengayishi.	2	4	4	6
7.	Qo‘shma gapning lisoniy sintaktik qurilishi va turlari.	2	6	4	6
8.	Murakkab qo‘shma gaplar va ularning nutqiy ko‘rinishlari.	2	2	2	6
9.	Uyushgan gaplar.	2	2	2	6
10.	O‘zga gap. Uning turlari.	2	2	2	6
11.	Murakkab sintaktik butunliklar.	2	2		8
12.	Punktuatsiya.	2		4	6
Jami		24	26	26	76

Adabiyotlar:

Asosiy adabiyotlar:

1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G., Qurbonova M., Yunusova Z., Abuzalova M. Hozirgi o‘zbek adabiy tili. Darslik. –T., 2010.
2. Zamonaviy o‘zbek tili. Sintaksis. II jild. Darslik. –T., 2013.

Qo‘shimcha adabiyotlar:

3. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз.– Т.: Ўзбекистон, 2016. – 56 б.
4. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. – Т.: Ўзбекистон, 2017. – 48 б.
5. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ-5847-сонли Фармони.
6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 21 октябрдаги «Ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги нуфузи ва мавқеини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПФ-5850-сон Фармони.
7. Маҳмудов Н., Нурмонов А. Ўзбек тилининг назарий грамматикаси.–Т., 1995.
8. Назарова С. Сўзларнинг бирикиш омиллари ва усуллари.–Т., 2013.
9. Назарова С. Сўз бирикмаси синтаксиси субстанциал талқинда.–Т., 2015.
10. Nazarova S., Axmedova S. So‘z birikmasi sintaksisini o‘rganish.– Т., 2019.
11. Назаров К., Эгамбердиев Б. Ўзбек тили ишора-имло қоидалари. (Пунктуация). – Т., 1996.
12. Неъматов Х., Бозоров О. Тил ва нутқ. –Т., 1993.
13. Неъматов Х., Сайфуллаева Р., Қурбонова М. Ўзбек тили структурал синтаксиси асослари. – Т., 1999.
14. Неъматов Х. Ўзбек тилшунослигида формал, структурал ва субстанциал йўналишлар хусусида // Ўзбек тили ва адабиёти. –Т., 2009. –№4. –Б.35-41.
15. Сайфуллаева Р. Ҳозирги ўзбек тилида кўшма гапларнинг субстанционал (зотий) тадқиқи. – Т., 2007.
16. Степанова М.Д., Хельбиг Г. Части речи и проблема валентности в современном немецком языке. – М., 1978.
17. Турниёзов Н., Бекмуродов Й. Матн тилшунослиги.– Самарқанд, 2006.

18. Ўзбек тили грамматикаси. II том. –Т., 1976.
19. Қурбонова М. Ҳозирги замон ўзбек тили (сода гап синтаксиси учун материаллар). – Т., 2002.
20. Ғуломов А., Асқарова М. Ҳозирги ўзбек адабий тили. Синтаксис.–Т., 1987.

Elektron manbalar

21. www.ziyo.net.uz
22. www.thinsan.com
23. www.genhisphilol.ru
24. <http://en.wikipedia.org/wiki/Structuralism>
25. <http://www.brocku.ca/english/courses/4F70/struct.html>
26. <http://tapemark.narod.ru/les/>

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Seshanba	Soat: 14:00-16:00	114
2.	Juma	Soat: 14:30-16:30	115

Baholash:

	Oraliq nazorat	Joriy nazorat	Yakuniy nazorat	Jami ball
Nazorat soni	I	I	I	100
Ajratilgan ball	40	30	30	
Nazorat turi	Tayanch tushuncha va nazariy masalalar tahlili (og'zaki) (40 ball)	Ijodiy mashq, nostonan dart test tuzish (20 ball) Mustaqil ta'lim topshirig'i (10 ball)	Yozma ish (yoki test topshiriqlari) (30 ball)	

Fan platformasi		
Fanning to'liq nomi: HOZIRGI O'ZBEK TILI (MORFOLOGIYA)		
Fan kodi: 300.3HO'ATI5M	Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 4	davomiyligi: 1 semestr
Kafedra: O'zbek tilshunosligi		
Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: 5120100 – Filologiya va tillarni o'qitish (o'zbek tili)		
Fan ma'ruza o'qituvchisi: Abuzalova Mehriniso Kadirovna		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 120	Email: mexriniso-6590@mail.ru	
Fan amaliy mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari): Abuzalova Mehriniso Kadirovna		
Fan seminar mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari): Ahmadova Umida Shavkatovna		
Prerekvizitlar: o'zbek tili grammatikasi ga oid tayanch bilimlarga egalik	Tanlov turi: majburiy fan	
Fanning qisqacha bayoni: Ushbu fan “Hozirgi o'zbek tili (morfoloqiya)” fanidan bilim, ko'nikma va malakalarni egallashga xizmat qiladi.		

Fanni o'rganishning zaruriyati. O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidenti Islom Karimovning “Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universitetini tashkil etish to'g'risida”gi farmoni hamda “Ta'lim to'g'risida”gi Qonuni mazmun-mohiyatidan kelib chiqqan holda dastur hozirgi o'zbek tilidagi lisoniy va nutqiy sathlarni izchil farqlab, lisoniy sistema sathlari va birliklar, bu birliklarning o'zaro munosabatlarini til imkoniyatlari sifatida tavsiflaydi, bu imkoniyatlarning nutqiy voqelanishini lisoniy va nolisoniy omillar yaxiitligida talqin qilish masalalari ta'limini sistemalashtiradi. Oliy ta'lim DTS asosida o'zbek tilining lisoniy sathlari bo'yicha beriladigan ma'lumotlarni tilshunoslikning tegishli bo'limlariga mos ravishda tartiblashtiradi. Talabalarni hozirgi o'zbek tilida lison, nutq hamda ular birliklarini farqlash asoslarini sharhlay olish, lisoniy va nutqiy birliklarini ajratish mezonlarini tushuntira olish; birliklar orasidagi lisoniy munosabatlarni tavsiflay olish, lisoniy imkoniyatlarini nutqiy vaziyat va sharoitga bog'liq ravishda samarali ishga solishda zarur bo'lgan bilimlar bilan qurollantiradi.

Fanning maqsadi – “Hozirgi o'zbek tili (morfoloqiya)” kursi ta'limining maqsadi DTS asosida bo'lajak filologlarga hozirgi o'zbek tilining lisoniy imkoniyatlari hamda nutqiy qo'llanishi masalalari bo'yicha sistemali ilmiy-nazariy ma'lumot berishdan iborat.

Fanning vazifalari – fanni o'qitishda O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidentining 2016-yil 13-maydagi PF-4797 sonli farmonida ta'kidlanganidek, “o'zbek tili, uning o'ziga xos xususiyatlari ilmiy-nazariy, falsafiy-estetik asoslarini, zamonaviy ta'lim texnologiyalarini chuqur o'zlashtirgan, davr talablariga javob beradigan yuksak malakali ilmiy va pedagog kadrlar tayyorlash, shuningdek, ta'lim oluvchilarda hozirgi o'zbek tilining lisoniy imkoniyatlari hamda nutqiy qo'llanishi masalalari bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish uning asosiy vazifalarini tashkil etadi.

Fanni o'qish natijasida:

- “Hozirgi o'zbek tili (morfoloqiya)” fani doirasida hozirgi o'zbek tilining shakllanish tarixi, shevalarga munosabati, lisoniy sathlari, lisoniy paradigmalari, lisoniy birliklarning substansial imkoniyatlarining nutqiy voqelanishi, leksemalarning morfem strukturasi hamda so'z turkumlari haqida tasavvurga ega bo'lishi;
- hozirgi o'zbek tili sathlari va ularning birliklarini farqlash tamoyillarini bilishi;
- lisoniy munosabat va uning turlari ilmiy asoslarini, shuningdek, substansial munosabatlarning nutqiy voqelanishida grammatik imkoniyatlarni aniqlash asoslarini egallashi;

- grammatik shakl, grammatik ma’no va grammatik kategoriyalar xususida nazariy bilimlarni egallashi va amalda qo‘llay olishi nazarda tutiladi.

Talaba “Hozirgi o‘zbek tili (morfologiya)” fanini o‘qigandan so‘ng:

- hozirgi o‘zbek tilida lison, nutq va ularning birliklarini farqlash asoslarini sharhlay olish;
- lisoniy va nutqiy birliklarni ajratish me’zonlarini tushuntira olish, birliklar orasidagi munosabatlarni tavsiflay olish;
- lisoniy imkoniyatlarni nutq sharoitiga bog‘liq ravishda samarali ishga solish;
- so‘zning serqirraligi, so‘zlarni turkumlarga ajratish tamoyillari haqidagi bilimlarni o‘zlashtirish;
- hozirgi o‘zbek tilining nazariy masalalariga ilmiy yondashuv *malakalariga ega bo‘lishi kerak.*

MA’RUZA MASHG‘ULOTLARI

Ma’ruza mashg‘ulotlari axborot beruvchi va yo‘naltiruvchi xarakterda bo‘lib, talabalarga mazkur fanning mazmunini professor-o‘qituvchi tomonidan yoritib berilishiga asoslanadi. Ma’ruzalar davomida 1 marta oraliq nazorat o‘tkazilib, oraliq nazoratida talaba 40 ball egallashi mumkin.

Hafta	Soat	Mashg‘ulot mazmuni
1	2	<p>1-MODUL. “HOZIRGI O‘ZBEK TILI (MORFOLOGIYA)” FANIGA KIRISH. GRAMMATIK SHAKL VA GRAM-MATIK MA’NO.</p> <p>Mashg‘ulot turi: ma’ruza</p> <p>Mavzu: Kirish. O‘zbek tilshunosligida an’anaviy (formal) va yangi (formal-funksional) yo‘nalishlar.</p> <p>Mavzu rejasi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O‘zbek tilshunosligida an’anaviy va yangi yo‘nalishlarning o‘zaro munosabati. 2. Yo‘nalishlar davomiyligi. Yangicha "zotiy yondashuv" tushun-chasi haqida. 3. Formal-funksional tilshunoslikning tahlil usullari haqida qis-qacha ma'lumot. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 3-14 b.; 2) 3-21 b.; 3) 61-81 b. <p>Tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jamolxonov H. Hozirgi o‘zbek adabiy tili. Oliy o‘quv yurtlari uchun darslik. – Toshkent: ЎЗМЭ, 2013. 2. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o‘zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 3. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008.
2	2	<p>Mashg‘ulot turi: ma’ruza</p> <p>Mavzu: Grammatik shakl va grammatik ma'no.</p> <p>Mavzu rejasi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Umumiy grammatik ma'no (UGM). 2. Xususiy grammatik ma'no (XGM). 3. Oraliq grammatik ma'no (OGM). 4. UGM, XGM, OGM tushunchalarining sharhi, ularning mo-hiyati. 5. Umumiy ma'noni ochish yo'llari. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 137-144 b.; 2) 185-210 b.; 3) 8-14 b. <p>Tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o‘zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008.

		3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.
3	2	Mashg'ulot turi: ma'ruza Mavzu: Grammatik ma'no ifodalash usullari. Mavzu rejasi: 1. Agglyutinativ tillarda grammatik ma'no ifodalovchi vositalar. 2. Ular qo'llanishining darajasi. Adabiyotlar: 1) 144-149 b.; 2) 202-230 b.; 3) 8-14 b. Tavsiya etiladi: 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замоновий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.
4	2	2-MODUL. SO'Z TURKUMLARI TASNIFI. MUSTAQIL SO'ZLAR. Mashg'ulot turi: ma'ruza Mavzu: So'z turkumlari tasnifi. Mavzu rejasi: 1. So'zlarning serqirraligi va tasniflarning xilma-xilligi. 2. Leksemalarni ma'noviy, morfologik, sintaktik tabiatiga ko'ra guruhlash. 3. Umumiy o'rta ta'lim maktablarida so'z turkumlari va ularning tasnifi. Adabiyotlar: 1) 160-168 b.; 2) 467-485 b.; 3) 17-81 b. Tavsiya etiladi: 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замоновий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.
5	2	Mashg'ulot turi: ma'ruza Mavzu: Mustaqil so'zlar va ularning shakllari. Fe'l. Mavzu rejasi: 1. Fe'l. Uning UGMsi. 2. Fe'llarning o'timli va o'timsiz turlari. 3. Fe'llarning tasniflovchi kategoriyalari. Adabiyotlar: 1) 169-198 b.; 2) 485-493 b.; 3) 17-28 b. Tavsiya etiladi: 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замоновий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.
6	2	Mashg'ulot turi: ma'ruza Mavzu: Ot. Sifat. Son. Mavzu rejasi: 1. Ot turkumi va uning UGMsi. 2. Kichraytirish, erkalash, shaxsiy munosabat shakllari. 3. Sifat va uning UGMsi.

		<p>4. Asliy va nisbiy sifatlar. Asliy sifatlarning daraja, kuchaytirma va ozaytirma shakllari.</p> <p>5. Sifatning ma'noviy guruhlari va yasalish qoliplari.</p> <p>6. Son, uning UGMsi, lug'aviy shakllari.</p> <p>7. Numerativ (o'lichov) so'zlar. Otlarni numerativ so'z sifatida voqelantiruvchi qoliplar (sanoq son + hajm, makon, zamon, miqdor v.q. otlar + sanalish) (bir qop bug'doy).</p> <p>Adabiyotlar:</p> <p>1) 198-224 b.; 2) 493-516 b.; 3) 28-59 b.</p> <p>Tavsiya etiladi:</p> <p>1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010.</p> <p>2. Замоновий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008.</p> <p>3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.</p>
7	2	<p>Mashg'ulot turi: ma'ruza</p> <p>Mavzu: Ravish, taqlid so'zlar, olmosh.</p> <p>Mavzu rejasi:</p> <p>1. Ravish va uning ma'noviy va grammatik (o'zgarmaslik) belgisi.</p> <p>2. Ravishlarning ma'noviy turlari va ularning so'z yasash qo'liplari.</p> <p>3. Taqlidlarning mustaqil so'zlar tizimidagi o'ziga xos ma'no, tarkib, qurilish va vazifa xususiyatlari.</p> <p>4. Olmosh – bo'sh ishora ma'noli so'z.</p> <p>Adabiyotlar:</p> <p>1) 224-232 b.; 2) 516-527 b.; 3) 59-81b.</p> <p>Tavsiya etiladi:</p> <p>1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010.</p> <p>2. Замоновий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008.</p> <p>3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.</p>
8	2	<p>3-MODUL. SO'ZLARNING ALOQA-MUNOSABAT SHAKLLARI. KESIMLIK KATEGORIYASI.</p> <p>Mashg'ulot turi: ma'ruza</p> <p>Mavzu: So'zlarning sintaktik (aloqa-munosabat) shakllari.</p> <p>Mashg'ulot rejasi:</p> <p>1. So'zlarning sintaktik (aloqa-munosabat) shakllari.</p> <p>2. Sintaktik shakllarning tarkibi va ichki bo'linishi:</p> <p>a) so'zlarni bog'lashga xizmat qiluvchi kategoriyalar (kelishik, egalik);</p> <p>b) so'zlarga alohida sintaktik vazifa belgilovchi kategoriya (kesimlik kategoriyasi).</p> <p>3. Egalik kategoriyasi va uning UGMsi.</p> <p>4. Egalik kategoriyasi shakllarining murakkabligi. Ushbu shakl-ning nokategorial ma'nolari.</p> <p>5. Kelishik kategoriyasi. Kelishik kategoriyasi va uning UGMsi.</p> <p>6. Kesimlik kategoriyasi va uning murakkab kategoriyalar tizi-midagi o'rni.</p> <p>7. Kesimlik kategoriyasi UGMsi – gap markazi-kesimni shakl-lantirish ekanligi.</p> <p>8. Predikatsiya va kesimlik.</p> <p>Adabiyotlar:</p> <p>1) 149-159 b.; 2) 423-466 b.; 3) 8-15 b.</p> <p>Tavsiya etiladi:</p>

		<p>1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010.</p> <p>2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008.</p> <p>3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.</p>
9	2	<p>4-MODUL. YORDAMCHI SO'ZLAR. SO'Z-GAP.</p> <p>Mashg'ulot turi: ma'ruza</p> <p>Mavzu: Yordamchi so'zlar.</p> <p>Mashg'ulot rejasi:</p> <p>1. Yordamchi so'zlar va ularning leksik hamda grammatik tizimdagi o'rni.</p> <p>2. Yordamchi so'zlarning "oraliq uchinchi" tabiatiga ega ekanligi.</p> <p>3. Shakliy xususiyatlariga ko'ra guruhlanishi.</p> <p>4. Ko'makchi. Bog'lovchi. Yuklama. Ularning ma'no va vazifasi.</p> <p>Adabiyotlar:</p> <p>1) 233-244 b.; 2) 527-546 b.; 3) 82-99 b.</p> <p>Tavsiya etiladi:</p> <p>1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010.</p> <p>2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008.</p> <p>3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.</p>
10	2	<p>Mashg'ulot turi: ma'ruza</p> <p>Mavzu: So'z-gap.</p> <p>Mashg'ulot rejasi:</p> <p>1. So'z-gaplar. Ularning ma'no turlari va vazifasi.</p> <p>2. So'z-gaplar va modal, undov so'zlar orasidagi munosabat.</p> <p>Adabiyotlar:</p> <p>1) 244-249 b.; 2) 546-551 b.; 3) 96-99 b.</p> <p>Tavsiya etiladi:</p> <p>1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010.</p> <p>2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008.</p> <p>3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.</p>
ORALIQ NAZORAT – 40 ball		
YAKUNIY NAZORAT – 30 ball		

AMALIY MASHG'ULOTLAR

Amaliy mashg'ulotlari ma'ruza mashg'ulotlari asosida tayyorlangan bo'lib, nazariy egallangan bilimlarni mustahkamlash funksiyasini bajaradi. Har bir amaliy mashg'ulotining bajarilishi natijasida talaba tomonidan 1,3-1,5 ball to'planadi. Amaliy mashg'ulotlar so'ngida talaba jami 15 ballni to'plashi mumkin.

Hafta	Soat	Mashg'ulot mazmuni
1	2	<p>1-MODUL ASOSIDA. “HOZIRGI O'ZBEK TILI (MORFOLOGIYA)” FANIGA KIRISH. GRAMMATIK SHAKL VA GRAMMATIK MA'NO.</p> <p>Mashg'ulot turi: amaliy</p>

		<p>Mavzu: Grammatik ma'no ifodalovchi vositalarni matndan aniqlash. Ular bo'yicha xulosalar chiqarish. Ularning qo'llanish darajasini kuzatish. O'zga tillar bilan chog'ishtirish.</p> <p>Adabiyotlar: 1) 137-149 b.; 2) 436-466 b.; 3) 8-15 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замоновий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.</p>
2	2	<p>2-MODUL ASOSIDA. SO'Z TURKUMLARI TASNIFI. MUSTAQIL SO'ZLAR.</p> <p>Mashg'ulot turi: amaliy</p> <p>Mavzu: Fe'l so'z turkumi bo'yicha mashq. Matndan o'timli va o'timsiz fe'llarni aniqlash. Fe'l nisbatlarining o'timli va o'timsiz fe'llarga munosabati.</p> <p>Adabiyotlar: 1) 169-178 b.; 2) 485-493 b.; 3) 17-28 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замоновий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.</p>
3	2	<p>Mashg'ulot turi: amaliy</p> <p>Mavzu: Fe'l lug'aviy ma'no guruhlarini aniqlash. Har bir LMGning markaziy leksemalarini aniqlash. Muloqotda fe'l funksional shakllarining qo'llanishini kuzatish.</p> <p>Adabiyotlar: 1) 170-172 b.; 2) 485-493 b.; 3) 17-28 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замоновий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.</p>
4	2	<p>Mashg'ulot turi: amaliy</p> <p>Mavzu: Ot lug'aviy shakllari bo'yicha mashq. Son paradigmasi. Kichraytirish, erkalash, shaxsiy munosabat lug'aviy shakllarining nutqiy voqelanishini kuzatish.</p> <p>Adabiyotlar: 1) 198-209 b.; 2) 493-502 b; 3) 28-39 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замоновий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.</p>
5	2	<p>Mashg'ulot turi: amaliy</p>

		<p>Mavzu: Sifat soʻz turkumi. Asliy va nisbiy sifatlarni guruhlash. Asliy sifatlarning daraja shakllari boʻyicha mashq.</p> <p>Adabiyotlar: 1) 210-217 b.; 2) 502-509 b.; 3) 39-50 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Voqiyeva G. va b. Hozirgi oʻzbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi oʻzbek tili (Morfologiya). Oʻquv qoʻllanma. Toshkent, 2019.</p>
6	2	<p>Mashgʻulot turi: amaliy</p> <p>Mavzu: Son. Uning maʼno guruhlari boʻyicha mashq. Matndan oʻlchov soʻzlarni aniqlab, qolipini sharhlash. Sonning sintaktik vazifalari.</p> <p>Adabiyotlar: 1) 217-224 b.; 2) 509-516 b.; 3) 50-59 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Voqiyeva G. va b. Hozirgi oʻzbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi oʻzbek tili (Morfologiya). Oʻquv qoʻllanma. Toshkent, 2019.</p>
7	2	<p>Mashgʻulot turi: amaliy</p> <p>Mavzu: Ravishlarning morfologik oʻzgarishlik belgisini aniqlash. Boshqa turkumlardan farqli tomonlarini kuzatish. Maʼnoviy turlari, yasalishi, sintaktik vazifalari ustida ish.</p> <p>Adabiyotlar: 1) 224-226 b.; 2) 516-520 b.; 3) 59-67 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Voqiyeva G. va b. Hozirgi oʻzbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi oʻzbek tili (Morfologiya). Oʻquv qoʻllanma. Toshkent, 2019.</p>
8	2	<p>Mashgʻulot turi: amaliy</p> <p>Mavzu: Taqlidlar. Olmosh. Ularning guruhlari, yasalish usullari boʻyicha mashq.</p> <p>Adabiyotlar: 1) 227-232 b.; 2) 520-527 b.; 3) 67-81 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Voqiyeva G. va b. Hozirgi oʻzbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi oʻzbek tili (Morfologiya). Oʻquv qoʻllanma. Toshkent, 2019.</p>
9	2	<p>3-MODUL ASOSIDA. SOʻZLARNING ALOQA-MUNO-SABAT SHAKLLARI. KESIMLIK KATEGORIYASI.</p> <p>Mashgʻulot turi: amaliy</p> <p>Mavzu: Sintaktik shakllar boʻyicha mashq. Egalik, kelishik va kesimlik shakllari paradigmasi boʻyicha amaliy ish.</p>

		<p>Adabiyotlar: 1) 149-159 b.; 2) 178-200 b.; 3) 17-81 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o‘zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o‘zbek tili (Morfologiya). O‘quv qo‘llanma. Toshkent, 2019.</p>
10	2	<p>4-MODUL ASOSIDA. YORDAMCHI SO‘ZLAR. SO‘Z-GAP.</p> <p>Mashg‘ulot turi: amaliy</p> <p>Mavzu: Yordamchi so‘zlar ustida amaliy ish. So‘z-gaplarning muloqotda qo‘llanishini kuzatish, matndan aniqlash.</p> <p>Adabiyotlar: 1) 234-244 b.; 2) 527-551 b.; 3) 82-96 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o‘zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o‘zbek tili (Morfologiya). O‘quv qo‘llanma. Toshkent, 2019.</p>

SEMINAR MASHG‘ULOTLARI

Seminar mashg‘ulotlari ma’ruza mashg‘ulotlari asosida tayyorlangan bo‘lib, nazariy egallangan bilimlarni mustahkamlash funksiyasini bajaradi. Har bir seminar mashg‘uloti bajarilishida talaba tomonidan 1,3-1,5 ball to‘planadi. Seminar mashg‘ulotlar so‘ngida talaba jami 15 ballni to‘plashi mumkin.

Hafta	Soat	Mashg‘ulot mazmuni
1	2	<p>1-MODUL ASOSIDA. “HOZIRGI O‘ZBEK TILI (MORFOLOGIYA)” FANIGA KIRISH. GRAMMATIK SHAKL VA GRAMMATIK MA’NO.</p> <p>Mashg‘ulot turi: seminar</p> <p>Mavzu: Grammatika va milliylik, milliy mafkura.</p> <p>Mavzu rejasi: 1. Milliy mafkura tushunchasi. 2. O‘zbekona grammatik talqinlar. 3. Morfologiya va sintaksisning dialektik birligi.</p> <p>Adabiyotlar: 1) 135-137 b.; 2) 241-246 b.; 3) 3-7 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o‘zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o‘zbek tili (Morfologiya). O‘quv qo‘llanma. Toshkent, 2019.</p>
2	2	<p>Mashg‘ulot turi: seminar</p> <p>Mavzu: O‘zbek tili qo‘shimchalar tizimi.</p> <p>Mavzu rejasi: 1. Grammatik ma’noni ifodalashda affiksatsiya. 2. Grammatik shakllar va ularning turlari.</p>

		<p>3. Grammatik shakllarga substansial yondashuv.</p> <p>Adabiyotlar: 1) 137-149 b.; 2) 436-466 b.; 3) 8-17 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замоновий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.</p>
3	2	<p>2-MODUL ASOSIDA. SO'Z TURKUMLARI TASNIFI. MUSTAQIL SO'ZLAR.</p> <p>Mashg'ulot turi: seminar</p> <p>Mavzu: Leksema va uning serqirralik tabiati. So'zlarni turkumlarga ajratish tamoyillari.</p> <p>Reja: 1. Tasnif, sistema (tizim) tushunchalari. 2. So'z serqirraligi va uning tasniflash masalalari. 3. So'zlarni turkumlarga ajratish tamoyillari. Mustaqil so'zlar, yordamchi so'zlar, so'z-gaplar.</p> <p>Adabiyotlar: 2) 1) 160-168 b.; 2) 467-482 b; 3) 8-17 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замоновий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.</p>
4	2	<p>Mashg'ulot turi: seminar</p> <p>Mavzu: Fe'l lug'aviy ma'no guruhlari.</p> <p>Reja: 1. Harakat fe'llari guruhi bosh leksemalarini aniqlash. 2. Natijali faoliyat fe'llarining harakat fe'llaridan farqli tomonlarini kuzatish. 3. Munosabat fe'llari xususida fikrlash. 4. Fe'lning boshqa lug'aviy ma'no guruhlari.</p> <p>Adabiyotlar: 1) 169-198 b.; 2) 485-493 b; 3) 17-22 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замоновий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.</p>
5	2	<p>Mashg'ulot turi: seminar</p> <p>Mavzu: Harakat tarzi shakllari paradigmasi. Ularning hosil bo'lish usullari.</p> <p>Reja: 1. Yetakchi va ko'makchi fe'llar tushunchasi. 2. Ko'makchi fe'llar guruhi. Ularning ma'no va vazifalari. 3. Harakat tarzi analitik shakllarining yasalishi va ma'nolari.</p> <p>Adabiyotlar: 1) 180-188 b.; 2) 485-493 b.; 3) 22-28 b.</p>

		<p>Tavsiya etiladi:</p> <p>1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010.</p> <p>2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008.</p> <p>3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.</p>
6	2	<p>Mashg'ulot turi: seminar</p> <p>Mavzu: So'z turkumlari tizimida ismlar.</p> <p>Reja:</p> <p>1. Predmet ifodalovchi so'z turkumlari.</p> <p>2. Belgi ifodalovchi turkumlar.</p> <p>3. Holat va payt ma'nolarini ifodalovchi turkumlar.</p> <p>Adabiyotlar:</p> <p>1) 198-224 b.; 2) 493-527 b.; 3) 28-81 b.</p> <p>Tavsiya etiladi:</p> <p>1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010.</p> <p>2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008.</p> <p>3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.</p>
7	2	<p>Mashg'ulot turi: seminar</p> <p>Mavzu: So'z yasash (derivatsiya) va uning grammatikaga munosabati.</p> <p>Reja:</p> <p>1. Tilning so'z yasash bo'limi haqida tushuncha.</p> <p>2. Berilgan matndan yasama so'zlarni aniqlash va ularning yasash usulini tahlil qilish.</p> <p>3. So'zning morfemik tarkibida bo'ladigan o'zgarishlarni kuzatish.</p> <p>Adabiyotlar:</p> <p>1) 126-134 b.; 2) 436-466 b.; 3) 8-16 b.</p> <p>Tavsiya etiladi:</p> <p>1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010.</p> <p>2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008.</p> <p>3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.</p>
8	2	<p>3-MODUL ASOSIDA. SO'ZLARNING ALOQA-MUNO-SABAT SHAKLLARI. KESIMLIK KATEGORIYASI.</p> <p>Mashg'ulot turi: seminar</p> <p>Mavzu: Kesimlik kategoriyasi.</p> <p>Reja:</p> <p>1. Kesimlik shakllarining yig'iq, yoyiq, tafsiliy usullarda qo'llanilishi.</p> <p>2. Ismlarda (fe'l bo'lmagan turkumlarda) kesimlik shakllarining voqelanishi.</p> <p>Adabiyotlar:</p> <p>1) 149-159 b.; 2) 450-466 b.; 3) 8-17 b.</p> <p>Tavsiya etiladi:</p> <p>1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010.</p> <p>2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008.</p>

		3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.
9	2	<p>4-MODUL ASOSIDA. YORDAMCHI SO'ZLAR. SO'Z-GAP.</p> <p>Mashg'ulot turi: seminar</p> <p>Mavzu: Yordamchi so'zlarning grammatik tabiati.</p> <p>Reja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yordamchi so'zlar, ularning leksik hamda grammatik tizimdagi o'rni. 2. Yordamchi so'zlarning "oraliq uchinchi" tabiatiga ega ekanligi. 3. Shakliy xususiyatlariga ko'ra guruhlanishi. 4. Ko'makchi, bog'lovchi, yuklama. Ularning ma'no va vazifasi. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 233-244b.; 2) 527-546 b.; 3) 82-96 b. <p>Tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.
10	2	<p>Mashg'ulot turi: seminar</p> <p>Mavzu: So'z-gap.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O'zbek tilshunosligida so'z-gaplarning tadqiqi. 2. So'z-gaplarning ma'no turlari va vazifasi. 3. So'z-gaplar va modal, undov so'zlar orasidagi munosabat. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 244-249 b.; 2) 546-551 b.; 3) 96-99 b. <p>Tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o'zbek tili (Morfologiya). O'quv qo'llanma. Toshkent, 2019.

Mustaqil ta'lim topshiriqlari mazkur kurs mazmunini to'liq qamrab olish maqsadida tayyorlangan bo'lib, nazariy egallangan bilimlarni kengaytirish, talabalarning mustaqil o'qish faoliyatini yo'lga qo'yishga asoslangan.

Mustaqil topshiriqlari talabaning o'quv yuklamasining tarkibiy qismiga kirib, unda talaba tomonidan minimal **2 kredit (60 soat hajmda)** to'planishi lozim. Mazkur kursdagi modullar yuzasidan topshiriqlar amaliy xarakterda bo'lib talaba tomonidan mustaqil o'zlashtirilishi va topshirilishi shart.

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Dars soatlari hajmi
I semestr		
1	"O'zbek tili va adabiyoti" jurnalida e'lon qilingan morfologiyaga oid dolzarb mavzular borasidagi mulohazalarni o'rganish va munosabat bildirish (5 ta ilmiy maqola)	10
2	Tilning struktur birliklari.	2
3	Tilning morfologiya sathiga doir krossvordlar tuzish.	4
4	Kursni qamrab oluvchi test variantlari tuzish.	4

5	Grafikli organayzerlar tayyorlash.	4
6	Umumiy grammatik ma`noni ochish yo'llari.	2
7	Sifat va ravishning o'xshash va farqli xususiyatlari yoritilgan videorolik-taqdimot tayyorlash.	4
8	Morfologiya bilan bevosita bog'liq bo'lgan nostandart topshiriqlar majmuyini ishlab chiqish (10 ta)	4
9	Qonun va tilning ijtimoiy mavqeyi to'g'risida referat tayyorlash.	2
10	Leksema va uning serqirralik tabiati. So'zlarni turkumlarga ajratish tamoyillarini yorituvchi rasmi buklet tayyorlash.	4
11	O'zbek morfologiyasi rivojiga hissa qo'shgan olimlar hamda ular olib borgan tadqiqotlarning qisqacha tavsifi yoritilgan(xronologik tarzda) rasmi albom tayyorlash.	4
12	Grammatik kategoriya masalasi.	2
13	Grammatik ma`no ifodalovchi vositalarni tillararo chog'ishtiruvchi buklet.	4
14	Turkiy va Ovrupo tillarida so'z yasash qoliplari.	4
19.	Grammatika gap qurilishini o'rganuvchi soha sifatida. Morfologiya va sintaksis.	4
20.	Grammatik ma`noni ifodalovchi vositalar.	2

Jami 60 soat

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyiha ishi, esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

Talaba semestr yakuniga qadar 4 kredit to'plashi zarur va buning uchun 100 ball beriladi.

Kurs modullari	Topshiriq turi	Toshiriq shakli	MTga ajratilgan miqdori
1-MODUL. "HOZIRGI O'ZBEK TILI (MORFOLOGIYA)" FANI-GA KIRISH. GRAMMATIK SHAKL VA GRAMMATIK MA'NO.	Individual	Taqdimot	1 K
2-MODUL. SO'Z TURKUMLARI TASNIFI. MUSTAQIL SO'ZLAR.	Individual	Referat	1 K
3-MODUL. SO'ZLARING ALOQA-MUNOSABAT SHAKLLARI. KESIMLIK KATEGORIYASI.	Individual	Taqdimot	1 K
4-MODUL. YORDAMCHI SO'ZLAR. SO'Z-GAP.	Individual	Referat	1 K

O'QUV ADABIYOTLARI, DARSLIK VA O'QUV QO'LLANMALAR

Asosiy adabiyotlar.

Adabiyot	QR-kod
1. Jamolxonov H. Hozirgi O'zbek adabiy tili.	http://213.230.96.51:8090/files/ebooks/Ona%20tili%20va%20bolalar%20adabiyoti/Hozirgi%20o%60zbek%20adabiy%20tili%20jamolxonov.pdf

<p>Oliy o'quv yurtlari uchun darslik. – Toshkent: Ý3MƏ, 2013.</p>	
<p>2.Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. O'quv qo'llanma. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2009.</p>	<p>http://library.navoiy-uni.uz/files/r.%20sayfullayeva%20hozirgi%20o%60zbek%20adabiy%20tili.pdf</p>
<p>3.Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010.</p>	<p>http://library.navoiy-uni.uz/files/2.7.%20hozirgi%20o%60zbek%20tili%20r.r%20sayfullayeva%202010.pdf</p>
<p>4. Rahimov S., Umurqulov B. Hozirgi o'zbek adabiy tili. Darslik. Toshkent: O'qituvchi, 2003.</p>	<p>http://e-library.namdu.uz/Elektron%20adabiyotlar/81%20%D0%A2%D0%B8%D0%BB%D1%88%D1%83%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B8%D0%BA/1.%20HOZIRGI%20O'ZBEK%20TILI.pdf</p>

Qo‘shimcha adabiyotlar

5. Каримов И. Юксак маънавият – енгилмас куч.- Тошкент: Маънавият, 2008.
6. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. – Тошкент: Ўзбекистон, 2016.
7. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажагимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга қурамиз. – Тошкент: Ўзбекистон, 2017.
8. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. – Тошкент: Ўзбекистон, 2017.
9. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси” тўғрисидаги Фармони (“Халқ сўзи”. 2017 йил, 8 февраль).
10. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора – тадбирлари” тўғрисида”ги қарори (“Халқ сўзи”, 2017 йил, 21 апрель)
11. Жамолхонов Х. Ўзбек тилининг назарий фонетикаси. Ўқув қўлланма. –Тошкент: Фан, 2009.
12. Замоनावий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008.
13. Замоनावий ўзбек тили. Синтаксис. Дарслик. – Тошкент: Мумтоз сўз, 2013.
14. Миртожиев М. Ўзбек тили фонетикаси. – Тошкент: Фан, 2013.
15. Назаров К., Эгамбердиев Б. Ўзбек тили ишора-имло қоидалари. (Пунктуация). Олий ўқув юртлари филология факультетлари талабалари учун қўлланма. – Тошкент: Ўқитувчи, 1996.
16. Неъматов Ҳ, Бозоров О. Тил ва нутқ. – Тошкент: Ўқитувчи, 1989.
17. Неъматов Ҳ, Расулов Р. Ўзбек тили систем лексикологияси асослари. – Тошкент: Ўқитувчи, 1995.
18. Нурмонов А. Ўзбек тилшунослиги тарихи. Олий ўқув юртлари ўзбек филологияси факультетлари талабалари учун ўқув қўлланма. – Тошкент: Ўзбекистон, 2002.
19. Нурмонов А., Маҳмудов Н., Аҳмедов А., Солихўжаева С. Ўзбек тилининг мазмуний синтаксиси. – Тошкент: Фан, 1992.
20. Ўринбоев Б. Ҳозирги ўзбек адабий тилида синтактик муносабатлар. (Ўқув қўлланма). – Самарқанд: СамДУ нашри, 2002.
21. Ҳожиев А. Ўзбек тили сўз ясалиши тизими. Олий ўқув юртларининг филология факультетлари ўқитувчи ва талабалари учун қўлланма. – Тошкент: Ўқитувчи, 2007.
22. Irisqulov M. Tilshunoslikka kirish. Darslik. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2009.

ELEKTRON ADABIYOTLAR

23. www.ziyo.net
24. www.thinsan.com
25. www.uforum.uz
26. www.literature.uz

TALABALARNI BAHOLASH TARTIBI

Baholash tartibi o‘z ichiga nazoratlar turini (oralik, joriy va yakuniy) qamrab oladi. Talabanning o‘zlashtirish darajasi quyidagi yo‘l bilan baholanadi:

Darajasi	Ballar (foiz)	Reyting	
A+	95 - 100 ball	5	A‘LO
A	90 - 94 ball	4.0	
B+	85 - 89 ball	3.5	JUDA YAXSHI
B	80 - 84 ball	3.0	
C+	75 - 79 ball	2.5	YAXSHI
C	70 - 74 ball	2.0	
D+	65 - 69 ball	1.5	SHARTLI O‘TDI

D	60 - 64 ball	1.0	
F	59 ball va undan past	0.0	O‘TMADI

TALABANING O‘ZLASHTIRISHINI BAHOLASH MEZONLARI

“A+”, “A”, “B+” baho: talaba materiallarni mustaqil ravishda tez o‘zlashtiradi: xatolarga yo‘l qo‘ymaydi; mashg‘ulotlarda faol ishtirok etadi; savollarga to‘liq va aniq javob beradi.

“B”, “C+”, “C” baho: talaba materiallarni yaxshi o‘zlashtirgan, uni mantiqiy ifoda eta oladi; mashg‘ulotlarda faol ishtirok etadi; savollarga to‘liq va aniq javob beradi, biroq uncha jiddiy bo‘lmagan xatolarga yo‘l qo‘yadi.

“D+”, “D” baho: asosiy materiallarni biladi, biroq aniq ifoda etishga qiynaladi; savollarga javob berishda aniqlik va to‘liqlik yetishmaydi; materiqlarni taqdim etishda ayrim xatoliklarga yo‘l qo‘yadi; kommunikatsiya jarayonida qiyinchilik sezadi.

“F” (o‘tmadi) baho: materiallarni o‘zlashtirmagan; savollarga javob bera olmaydi; mashg‘ulotlarda ishtirok etmaydi.

Talabalarni baholashda quyidagilar hisobga olinadi:

- mashg‘ulotlardagi ishtiroki (davomat);
- mashg‘ulotlardagi faollik va ijodkorlik;
- asosiy va qo‘shimcha o‘quv materiallarini o‘zlashtirish;
- mustaqil ta‘lim bo‘yicha topshiriqlarni o‘z vaqtida bajarish;
- nazoratning barcha turlarini o‘z vaqtida bajarish.

AKADEMIK VA ETIK TALABLAR

Nazorat topshiriqlarini bajarishda ko‘chirmakashlikka (plagiat) yo‘l qo‘yilmaydi.

Test, o‘quv loyihalari, mustaqil ishlar, oraliq, joriy, yakuniy nazorat topshiriqlarini boshqa shaxslardan ko‘chirib olinishiga yo‘l qo‘yilmaydi, boshqa talabaning o‘rniga imtihon topshirish ta‘qiqlanadi.

Kurs bo‘yicha har qanday nazorat topshirig‘ini soxtalashtirgan talaba “fanni o‘zlashtirmagan” (“F”) hisoblanadi.

Mashg‘ulotlar paytida mobil aloqa va boshqa elektron qurilmalardan foydalanishga yo‘l qo‘yilmaydi.

Mashg‘ulotlar paytida auditoriyada (virtual auditoriyada) belgilangan talablarga zid harakatlar qilish mumkin emas.

Boshqalar va turli fikrlarga tolerant munosabatda bo‘lish talab etiladi.

Kontakt soatlari: mustaqil ta‘lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma‘lumotlar va turli materiallar bo‘yicha savollarga quyidagi grafik asosida o‘qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Dushanba	09.00 – 11.00	114
2.	Payshanba	09.00 – 11.00	114

	Oraliq nazorat	Joriy nazorat	Yakuniy nazorat	Jami ball
Nazorat soni	I	I	I	
Ajratilgan ball	40	30	30	
Nazorat turi	Tayanch tushuncha va nazariy masalalar tahlili (yozma) (40 ball)	Morfologiya sathi va uning taraqqiyotida tilshunos olimlar o‘rni (20 ball) Mustaqil ta‘lim topshirig‘i (10 ball)	Yozma ish (yoki test topshiriqlari) (30 ball)	100

MUSTAQIL TA‘LIM TOPSHIRIQLARI

Mustaqil ta'lim topshiriqlari mazkur kurs mazmunini to'liq qamrab olish maqsadida tayyorlangan bo'lib, nazariy egallangan bilimlarni kengaytirish, talabalarning mustaqil o'qish faoliyatini yo'lga qo'yishga asoslangan.

Mustaqil ta'lim topshiriqlari talabaning o'quv yuklamasining tarkibiy qismiga kirib, unda talaba tomonidan minimal **3 kredit (90 soat hajmda)** to'planishi lozim. Mazkur kursdagi modullar yuzasidan topshiriqlar amaliy xarakterda bo'lib talaba tomonidan mustaqil o'zlashtirilishi va topshirilishi shart.

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Soat
1.	Amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik	14
2.	“Psixolingvistika” fani uchun zaruriy adabiyotlar.	14
3.	Psixolingvistikaning zamonaviy yo'nalishlari.	4
4.	Faoliyatning psixologik nazariyasi.	4
5.	Matnni o'rganishda psixolingvistik yondashish.	4
6.	Nutqiy faoliyat.	4
7.	Insonning lisoniy qobiliyati va uning o'rganilishi.	4
8.	“Mental leksikon” tushunchasi.	4
9.	Bolalar nutqi tahlili.	4
10.	Nutqiy faoliyat mexanizmlari.	4
11.	Kommunikativ va kognitiv bilish.	4
12.	Ruhiy holatning matnni tushunishga ta'siri.	4
13.	Matnning kognitiv xaritasi.	4
14.	Frazemalarning semantik turlari: omonim, sinonim, antonim iboralar.	4
15.	Grammatika – til strukturasi o'rganuvchi soha sifatida.	4
16.	Morfologiya va sintaksis.	4
17.	Grammatik ma'noni ifodalovchi vositalar.	6

Jami 90 soat

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyiha ishi, esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, masalalar yechish referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

Talaba semestr yakuniga qadar 5 kredit to'plashi zarur va buning uchun 100 ball beriladi.

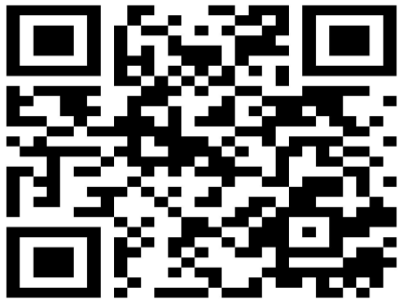

Kurs modullari	Topshiriq turi	Toshiriq shakli	MTga ajratilgan miqdori
1-MODUL. “PSIXOLINGVISTIKA” FANIGA KIRISH.	Individual	Og`zaki	1 K
2-MODUL. PSIXOLINGVISTIK MAKTABLAR.	Individual	Og`zaki	1 K
3-MODUL. TRANSFORMATSION GENERATIV GRAMMATIKA MAKTABLARI.	Individual	Og`zaki	1 K
4-MODUL. NUTQIY FAOLIYAT.	Individual	Elektron faylda yozma ma'lumot	1 K

5-MODUL. BOLALAR NUTQIY FAOLIYATI.	Jamoaviy	Og`zaki	1 K
---	----------	---------	-----

O`QUV ADABIYOTLARI, DARSLIK VA O`QUV QO`LLANMALAR

Asosiy adabiyotlar.

Adabiyot	QR-kod
1.Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. – М.: Флинта, 2008.	https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn
2. Usmanova Sh. “Psixolingvistika” fanidan ma’ruza kurslari. –Toshkent: Universitet, 2014.	https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=http://samdu.uz/public/imagesB0.docx&ved=2ahUKEwj8sYbh9aHtAhVMmIsKHYq5BrEQFjAAegQIARAB&usg=AOvVaw2rZQYkOAIgkry-9As3IUL7

Qo‘shimcha adabiyotlar

- 3.Mirziyoyev Sh. M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: O‘zbekiston, 2016. - 56 b.
- 4.Mirziyoyev Sh. M. Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. – Toshkent : O‘zbekiston, 2017. – 104 b
5. Глухов В.П. Основы психоллингвистики. Учебное пособие. –М.: АСТ: Астрел, 2008.
6. Сафонова О.А. Психоллингвистика: новые технологии анализа поэтического текста. Учебное пособие. – Краснодар, 2012.
7. Ахутина Т.В. Порождение речи. Нейролингвистический анализ синтаксиса. – М., МГУ, 1989.
8. Величковский Б.М. Современная когнитивная психология. – М., 1982
9. Венсов А.В., Касевич В.Б. Проблемы восприятия речи. –СПб., 1994.
10. Выготский Л.С. Мышление и реч // Собр.соч.: в 8 т. – М., 1982. Т.1.
11. Жинкин Н.И. Речь как проводник информации. – М., 1982.

12. Залевская А.А. Введение в психолингвистику. Учебник. – М., Российский государственный гуманитарный университет, 1999.
13. Леонтьев А.А. Психолингвистические единицы и порождение речевого высказывания. – М., 1969.
14. Леонтьев А.А. Язык, речь, речевая деятельность. – М., 1969.
15. Леонтьев А.А. Основы психолингвистики. – М., 1997.
16. Лурия А.Р. Речь и мышление. – М., 1975.
17. Лурия А.Р. Язык и сознание. – М., 1979.
18. Овчинникова И.Г. Ассоциации и высказывание: структура и семантика. – Перм, 1994
19. Петренко В.Ф. Основы психосемантики сознания. – М., 1997.
20. Психолингвистика / Сост. и ред. А.М.Шахнарович. – М., 1984.
21. Сахарный Л. И. Введение в психолингвистику. – Л., 1989.
22. Фёдорова О.В. Основы экспериментальной психолингвистики. Учебное пособие. – М.:Спутник, 2008.
23. Фрумкина Р.М. Психолингвистика. – М., 2001.
24. Шоумаров Ғ.Б., Ахмедова М.Х. Психолингвистиканинг назарий асослари. -Тошкент, 2016
25. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O'quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020.

Elektron manbalar

26. <http://en.wikipedia.org/wiki/Psycholinguistics>
27. <http://www.utexas.edu/courses/linguistics/resources/psycholing>
28. <http://www.psycholinguisticsarena.com>
29. <http://www.nici.kun.nl/Divisions/d1/index.html>
30. <http://locutus.ucr.edu>
31. <http://www.ziyo-net.uz>
32. <http://www.kutubxona.uz>

Fan platformasi		
Fanning to'liq nomi: O'ZBEK TILINING SOHADA QO'LLANISHI		
Fan kodi: O`TSQ1002	Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 2	davomiyligi: 2 semestr
Kafedra: O'zbek tilshunosligi		
Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: -5111600-MIG'; -5120300-Tarix(Islom tarixi va manbashunoslik); -5230400-Marketing (Tarmoqlar va sohalar bo'yicha)		
Fan ma'ruza o'qituvchisi: Adizova N.I.		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 60*3=180	Email: n.i.adizova@.buxdu.uz.	
Fan amaliy mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari): Adizova Nilufar Istamovna		
Prerekvizitlar:o'zbek tili grammatikasi ga oid tayanch bilimlarga egalik	Tanlov turi: majburiy fan	
Fanning qisqacha bayoni: «Hozirgi o'zbek adabiy tili (Sintaksis)» fani o'zbek tili sintaktik qurilishi va birliklarini lison-nutq ziddiyatida o'rganish, sintaktik birliklarning sistemaviy, struktural, substansial tahliliga doir nazariy bilimlar hamda sintaktik birliklar lisoniy qurilishi va nutqiy voqelanishini tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.Fanni o'rganish asosida milliy til, ong va madaniyat aloqadorligini chuqur anglashga erishiladi.		

Fanning maqsadi: Fanni o'qitishdan maqsad –talabalarning o'zbek tilidan egallagan bilim va ko'nikmalarini mustahkamlash va yanada kengaytirish,tanlagan ixtisosligi doirasida davlat tilini puxta bilishlariga yordamlashish, nutqini kasbiy atamalar bilan boyitish, o'zbek tilida yuqori darajada nutqiy savodxonlikni ta'minlash.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishadi:

- nutq uslublarning o'ziga xos jihatlari;
- adabiy til nazariyasi va uslubiy me'yorlar haqida tasavvurga ega bo'lishi;
- nutq uslublari, ularning o'ziga xos me'yorlari (xususiy) borligini;
- til vositalarining matn tarkibidagi amaliy ahamiyatini;
- matn ustida ishlash jarayonida tilning grammatik va stilistik usullarini bilishi va ulardan foydalana olishi;
- matnlarni tahlil qilish jarayonida lug'at bilan ishlash, mavzuga oid turli manbalardan foydalanish;
- nazariy bilimlarni amaliyotda qo'llay olish;
- badiiy, siyosiy-iqtisodiy, ijtimoiy-huquqiy, ilmiy-ommabop va rasmiy xarakterdagi matnlarni uslubiy jihatdan yozma va og'zaki bayon qila olish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

Ma'ruza mashg'ulotlari

Ma'ruzalar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi.

Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada, har bir akademik guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, "Keys-stadi" texnologiyasi ishlatiladi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida

uzatiladi. Shuningdek, amaliy mashgʻulotlar mavzularidan kelib chiqqan holda, maktab, kollej, muzey, ARMDa sayyor darslar tashkil etiladi.

Mustaqil taʼlim

Mustaqil oʻzlashtiriladigan mavzular boʻyicha talabalar tomonidan quyidagi vazifalar bajariladi:

Mustaqil taʼlim topshiriqlari mazkur kurs mazmunini toʻliq qamrab olish maqsadida tayyorlangan boʻlib, nazariy egallangan bilimlarni kengaytirish, talabalarning mustaqil oʻqish faoliyatini yoʻlga qoʻyishga asoslangan.

Mustaqil topshiriqlar talaba oʻquv yuklamasining tarkibiy qismiga kirib, unda talaba tomonidan minimal 1 kredit (30 soat hajmda) toʻplanishi lozim. Mazkur kursdagi modullar yuzasidan topshiriqlar amaliy xarakterda boʻlib talaba tomonidan mustaqil oʻzlashtirilishi va topshirilishi shart.

Mustaqil taʼlimning bosh maqsadi – talabalarning oʻquv fani asosida olgan nazariy bilim koʻnikmalarini takomillashtirish, ilmiy tafakkurni oʻstirish, oʻz ustida ishlash, mustaqil tahlil qilish malakasini shakllantirish va ilmiy tadqiqot olib borishga tayyorlashdan iborat. Shu maqsadda mustaqil taʼlim mavzulari asosida referat yozish, amaliy va seminar mashgʻulotlari uchun nazariy bilim asoslarini toʻplash, puxta oʻzlashtirish, oʻrganilayotgan hodisa mohiyatni aks ettiruvchi chizmalar, ilmiy maqola, tezis va maʼruzalar tayyorlash talab qilinadi. Oʻquv fani boʻyicha mustaqil taʼlim uchun semester davomida (I semestr uchun) 30 soat ajratilgan.

Talabalar “Oʻzbek tilining sohada qoʻllanishi” faniga doir bilimlarni ish faoliyatida qoʻllay olishlari uchun nutqning uslubiy shakllari, matn tarkibi va turlarini farqlash, matnni tahrir qilish, ish yuritish asoslari, hujjatchilik, hujjat turlari va namunalarini oʻrganish asnosida hujjatlarni mustaqil ravishda toʻldirish va tayyorlash malakasiga ega boʻlishlari zarur. Bu malakalar tavsiya etilgan mustaqil taʼlim topshiriqlari ustida muntazam ishlash natijasida shakllanadi va koʻzlangan maqsadga erishiladi.

Shunga muvofiq, talabalar asosiy va qoʻshimcha adabiyotlarni oʻqib oʻzlashtirish, internet saytlaridagi elektron manbalardan foydalanish natijasida referat, ilmiy maʼruza, koʻrgazmali qurol, va slaydlar tayyorlaydilar, oʻqilgan hikoyalar boʻyicha qisqacha annotatsiya yoziladi, fan mavzulari boʻyicha mustaqil taʼlim topshiriqlarini bajaradilar.

I SEMESTR

(MIG` yo`nalishi talabalari uchun)

№	Mustaqil taʼlim mavzulari	Mashgʻulot soatlari hajmi	Topshiriq turi	Toshiriq shakli	MT ga ajratilgan K miqdori
I semestr					
1	Respublikamizda oʻzbek tilini davlat tili sifatidagi nufuzini oshirish boʻyicha qilinayotgan ishlar.	2	Individual	Referat	
2	Oʻzbek adabiy tili meʼyorlari.	2	Individual	Referat	
3	Soha lugʻatlari.Glossariy.	2	Jamoaviy	Videorolik	
4	Sohaning faol va nofaol terminlari.	2	Jamoaviy	Taqdimot	
5	Sohaga oid qisqartmalar	2	Individual	Referat	
6	Kasbiy nutq odobi.Sohaga oid pedagogik nutqning oʻziga xosliklari	2	Individual	Referat	
7	Oʻzbek tilining izohli lugʻatida soha terminlarining berilishi.	2	Individual	Taqdimot	
8	Sohada ish yuritish hujjatlari	2	Individual	Taqdimot	

9	Tashkiliy hujjatlar.	2	Individual	Taqdimot	
10	Farmoyish hujjatlari.	2	Individual	Referat	
11	Ma'lumot –axborot hujjatlari.	2	Jamoaviy	Videorolik, taqdimot	
12	Sohaviy xizmat yozishmalari	2	Jamoaviy	Taqdimot, videorolik	
13	Mustaqillik davrida rasmiy-idoraviy ish uslubida ro'y bergan o'zgarishlar.	2	Individual	Taqdimot	
14	Tahliliy, faktik, baholovchi turdagi kasbiy nutq.	2	Individual	Og'zaki va esse yozish	
15	Autentik matnlar ustida ishlash (sohaga oid matnlarning til xususiyatlarini o'rganish).	2			
Jami		30 soat			1 kredit

II semestr.

Marketing(tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Tarix(Islom tarixi va manbashunoslik) yo'nalishi talabalari uchun

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Mashg'ulot soatlari hajmi	Topshiriq turi	Toshiriq shakli	MT ga ajratilgan K miqdori
II semestr					
1	Respublikamizda o'zbek tilini davlat tili sifatidagi nufuzini oshirish bo'yicha qilinayotgan ishlar.	2	Individual	Referat	
2	O'zbek adabiy tili me'yorlari.	2	Individual	Referat	
3	Soha lug'atlari.Glossariy.	2	Jamoaviy	Videorolik	
4	Sohaning faol va nofaol terminlari.	2	Jamoaviy	Taqdimot	
5	Sohaga oid qisqartmalar	2	Individual	Referat	
6	Kasbiy nutq odobi.Sohaga oid pedagogik nutqning o'ziga xosliklari	2	Individual	Referat	
7	O'zbek tilining izohli lug'atida soha terminlarining berilishi.	2	Individual	Taqdimot	
8	Sohada ish yuritish hujjatlari	2	Individual	Taqdimot	
9	Tashkiliy hujjatlar.	2	Individual	Taqdimot	

10	Farmoyish hujjatlari.	2	Individual	Referat	
11	Ma'lumot –axborot hujjatlari.	2	Jamoaviy	Videorolik, taqdimot	
12	Sohaviy xizmat yozishmalari	2	Jamoaviy	Taqdimot, videorolik	
13	Mustaqillik davrida rasmiy-idoraviy ish uslubida ro'y bergan o'zgarishlar.	2	Individual	Taqdimot	
14	Tahliliy, faktik, baholovchi turdagi kasbiy nutq.	2	Individual	Og'zaki va esse yozish	
15	Autentik matnlar ustida ishlash (sohaga oid matnlarning til xususiyatlarini o'rganish).	2			
Jami		30 soat			1 kredit

Adabiyotlar:

Asosiy adabiyotlar:

1. Aminov M., Madvaliyev A., Mahkamov N., Mahmudov N. Ish yuritish (amaliy qo'llanma).— Toshkent: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2014.- 456 b.
2. Mahmudov N., Rafiyev A., Yo'ldoshev I. Nutq madaniyati va davlat tilida ish yuritish. (Darslik) — Toshkent: Cho'lpon, 2013.
3. Lutfullayeva D. Mustaqillik davri rasmiy-idoraviy ish uslubi taraqqiyoti. (Monografiya) —Toshkent, 2020.

Qo'shimcha adabiyotlar:

5. Avloniy A. Turkiy guliston yoxud axloq. – Toshkent: O'qituvchi, 1992
6. Kaykovus. Qobusnoma. -Toshkent: Meros, 1992.
7. Qudratov T. Nutq madaniyati asoslari. - Toshkent: O'qituvchi, 1993.
8. Ortiqov A. Nutq madaniyati va notiqlik san'ati. -Toshkent, 2002.
9. Mahmudov N. O'qituvchi nutqi madaniyati. –T: Alisher Navoiy nomidagi milliy kutubxona, 2007.
10. Yo'ldoshev M. "Badiiy matn va uning lingvopoetik tahlili asoslari".- T.: 2007.
11. Jamolxonov X., Yo'ldoshev M. "Badiiy matnning lisoniy tahlili" (ma'ruzalar matni).- T.: 2000.
12. Tojiev Y., Mallaboev M. O'zbek nutqi madaniyati va uslubiyat asoslari. T.: 2006.
13. Mahkamov N., Mahmudov M., Madvaliev A. Ish yuritish. –T.: 2002.

Internet saytlari

16. <http://gov.uz/> - O'zbekiston Respublikasi hukumat portali
17. <http://www.ziyonet.uz/> - Ta'lim portali
18. <http://www.edu.uz/> - Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi portali
19. <http://www.pedagog.uz/> - Pedagogika ta'lim muassasalari portal

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Seshanba	Soat: 14:00-16:00	114
2.	Juma	Soat: 14:30-16:30	114

Baholash:

	Oraliq nazorat	Joriy nazorat	Yakuniy nazorat	Jami ball
Nazorat soni	I	I	I	100
Ajratilgan ball	40	30	30	
Nazorat turi	Tayanch tushuncha va nazariy masalalar tahlili (og‘zaki) (40 ball)	Ijodiy mashq, noston dard test tuzish (20 ball) Mustaqil ta’lim topshirig‘i (10 ball)	Yozma ish (yoki test topshiriqlari) (30 ball)	

Fanning to‘liq nomi: PSIXOLINGVISTIKA		
Fan kodi: 108PSL	Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 5	davomiyligi: 1 semestr
Kafedra: O‘zbek tilshunosligi		
Fan qaysi yo‘nalish talabalari uchun: 5A120102 - <i>Lingvistika (o‘zbek tili)</i>		
Fan ma‘ruza o‘qituvchisi: Abuzalova Mehriniso Kadirovna		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 150	Email: mexriniso-6590@mail.ru	
Fan amaliy mashg‘ulotlari o‘qituvchisi(lari): Abuzalova Mehriniso Kadirovna		
Fan seminar mashg‘ulotlari o‘qituvchisi(lari): Abuzalova Mehriniso Kadirovna		
Prerekvizitlar: Kursni muvaffaqiyatli o‘zlashtirish uchun magistrantlarning bakalavriaturada “Tilshunoslik” va “Psixologiya” fanlari bo‘yicha olgan bilimlari yetarli.	Tanlov turi: majburiy fan	
Fanning qisqacha bayoni: Ushbu fan “Psixolingvistika” fanidan bilim, ko‘nikma va malakalarni egallashga xizmat qiladi.		

Fanni o‘rganishning zaruriyati.

Lingvistikada paradigmalar bir-birini o‘zgartirmaydi, biroq biri boshqasini to‘ldiradi. Tilshunoslikda an’anaviy tarzda ilmiy paradigma uch turga ajratiladi: qiyosiy-tarixiy, sistem-struktur va antroposentrik.

Qiyosiy-tarixiy va sistem-struktur paradigmada asosiy e‘tibor obyektga qaratilgan bo‘lsa, antroposentrik paradigmada tadqiqotchilarning qiziqishlari obyektidan subyektga o‘zgardi, ya‘ni inson tilda, til esa insonda tahlil qilina boshladi. Tilning antroposentrik g‘oyasi zamonaviy tilshunoslikning asosini tashkil qilib, psixolingvistika uning doirasida shakllangan muhim yo‘nalishlardan biridir. Shunga ko‘ra psixolingvistik masalalarni o‘rganish har jihatdan dolzarbdir.

Kelgusida ilmiy-tadqiqot bilan shug‘ullanishi zarur bo‘lgan magistrantlarning e‘tibori psixolingvistik hodisalar, xususan, tilni egallash, nutqni yaratish, nutqni tushunish, kommunikatsiya, individning ichki psixik kechinmalari, nutq faoliyatining buzilish jarayonlari, til va tafakkur munosabati kabi dolzarb ilmiy muammolarga qaratilishi har jihatdan maqsadga muvofiqdir.

Fanning maqsadi – magistrantlarga insonning nutq faoliyati zamirida yotgan struktura va jarayonlarni, xususan, nutqni hosil qilish, nutqni qabul qilish, kodlash va dekodlash, til qobiliyati, tilni egallash, kommunikatsiya, shuningdek, individning ichida kechayotgan psixik hodisalarni psixologik va lingvistik nuqtai nazardan tadqiq qilishni o‘rgatishdan iborat.

Fanning vazifalari – ushbu kurs magistrantlarga psixolingvistikaning vujudga kelish tarixi, uning mavjud asosiy yo‘nalishlari, maktablari haqida ma‘lumot berish; til va tafakkur munosabati, til qobiliyati, nutqning qo‘llanishi, nutq faoliyati va uning harakatga kelish jarayonining normadan chiqib ketish sabablarini aniqlash; ta‘lim oluvchilarda matnlarning psixolingvistik tahlilida eksperiment usullardan foydalanish malakasini hosil qilish; bugungi kundagi nazariy yo‘nalishlar, yangi g‘oyalar hamda psixolingvistik jarayonlar xususida ijodiy mulohaza yuritish, ilmiy yondashuvni tarbiyalash vazifasini qo‘yadi.

Fanni o‘qish natijasida magistrantlar:

- zamonaviy psixolingvistik nazariyalarni tavsiflash;
- kommunikativ vaziyat va kommunikativ nominatsiyaning o‘rnini belgilash;
- kommunikatsiya jarayonidagi psixolingvistik vositalarni qo‘llash;

- stimul va reaksiya tushunchalarini bilish;
- nutq faoliyatini tashkil qilishdagi zaruriy omillarni tushuntira olish;
- inson, vaziyat va eksperiment omillariga tayanish;
- matnning yaratilishi va tushunilishini izohlash;
- xabar-2ning xabar-1ga mos kelish darajasini aniqlash;
- kommunikatsiyada samaradorlik va ishonchlilik o‘lchovlari, matnni psixolingvistik tahlil qilish;
- matnga psixolingvistik munosabat bildirish;
- matnning psixolingvistik xususiyatlari va ularni tarkiblash jarayonini tushuntira olish;
- psixolingvistik natijalarni qo‘lga kiritish;
- muallif va retsiyent munosabatini aniqlash;
- psixolingvistik eksperimentlarni ishlab chiqish;
- eksperimentlarni amalda sinab ko‘rish;
- so‘zlar va so‘z guruhlarini eksperiment asosida o‘rganish
- gap va matnni eksperimental tadqiq etish;
- fonetika bo‘yicha eksperimentlar o‘tkazish;
- semantika bo‘yicha eksperimentlar o‘tkazish;
- paradigmatic assotsiatsiyalar metodini tajribada sinash;
- sintagmatik assotsiatsiyalar metodini tatbiq qilish;
- erkin assotsiatsiyalar metodini qo‘llash;
- anketalar tuzish va ularni tahlil qilish;

I SEMESTR

MA’RUZA MASHG‘ULOTLARI

Ma’ruza mashg‘ulotlari informatsion va yo‘naltiruvchi xarakterda bo‘lib, talabalarga mazkur fanning mazmunini professor-o‘qituvchi tomonidan yoritib berilishiga asoslanadi. Ma’ruzalar davomida 1 marta oraliq nazorat o‘tkazilib, oraliq nazoratida talaba 40 ball egallashi mumkin.

Hafta	Soat	Mashg‘ulot mazmuni
1	2	1-MODUL. “PSIXOLINGVISTIKA” FANIGA KIRISH. Mashg‘ulot turi: ma’ruza Mavzu: Psixolingvistikaning obyekti va predmeti. Psixolingvistikaning o‘ziga xos xususiyatlari: inson omili, vaziyat omili, eksperiment tamoyili. Tushunchaviy-terminologik apparati. Mavzu rejasi: 1. Psixolingvistikaning obyekti va predmeti. 2. Psixolingvistikaning o‘ziga xos xususiyatlari: inson omili, vaziyat omili, eksperiment tamoyili. 3. Tushunchaviy-terminologik apparati. Adabiyotlar: 1)1-3 b.; 2) 5-10 b. Tavsiya etiladi: 1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O‘quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn

2	2	<p>Mashg'ulot turi: ma'ruza</p> <p>Mavzu: Psixolingvistika psixologik fan sifatida. Psixolingvistika va tilshunoslik. Individ va kommunikatsiya. Psixolingvistikaning boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi.</p> <p>Mavzu rejasi:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Psixolingvistika psixologik fan sifatida.2. Psixolingvistika va tilshunoslik. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none">1) 5-8 b.; 2) 5-10 b. <p>Tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008.2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O'quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020.
3	2	<p>Mashg'ulot turi: ma'ruza</p> <p>Mavzu: Psixolingvistika psixologik fan sifatida. Psixolingvistika va tilshunoslik. Individ va kommunikatsiya. Psixolingvistikaning boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi.</p> <p>Mavzu rejasi:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Individ va kommunikatsiya.2. Psixolingvistikaning boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none">2) 2-8 b.; 2) 10-16 b. <p>Tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008.2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O'quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020.3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn
4	2	<p>Mashg'ulot turi: ma'ruza</p> <p>Mavzu: Psixolingvistikaning shakllanishi va rivojlanishi tarixi.</p> <p>Mavzu rejasi:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Psixolingvistikaning psixologik va lingvistik manbalari.2. Dastlabki psixolingvistik g'oyalar.3. V. Fon Gumboldning antinomiya.4. "Yosh grammatikachilar" nazariyasi: individual psixologiya. "Yosh grammatikachilar" nazariyasining inqirozi.5. Psixolingvistikaning mustaqil fan sifatida shakllanishi. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none">1) 9-15 b.; 2) 10-15 b. <p>Tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008.2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O'quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020.3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn
5	2	<p>2-MODUL. PSIXOLINGVISTIK MAKTABLAR.</p> <p>Mashg'ulot turi: ma'ruza</p> <p>Mavzu: L.S. Vigotskiy - psixolingvistikaning asoschilaridan biri. Ichki nutq haqidagi ta'limot.</p> <p>Mavzu rejasi:</p>

		<p>1. L.S.Vigotskiy – psixolingvistikaning asoschilaridan biri. 2. Ichki nutq haqidagi ta’limot.</p> <p>Adabiyotlar: 2) 42-44 b.; 2) 86-87 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O‘quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn</p>
6	2	<p>Mashg‘ulot turi: ma’ruza Mavzu: Amerika psixolingvistik maktabi: bixeviorizm, neobixeviorizm (“Klaster”). Mavzu rejasi: 1.Psixolingvistika – 54. Charlz Osgudning kommunikatsiya modeli. 2. Inson kommunikatsiyasiga lingvistikadan yondashish. 3. Inson kommunikatsiyasiga psixologiyadan yondashish.</p> <p>Adabiyotlar: 1) 9-15 b.; 2) 16-19 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O‘quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn</p>
7	2	<p>Mashg‘ulot turi: ma’ruza Mavzu: Amerika psixolingvistik maktabi: bixeviorizm, neobixeviorizm (“Klaster”). Mavzu rejasi: 1.Bixeviorizm, neobixeviorizm. 2.Stimul (S) va reaksiya (R). Assotsiativ munosabatlar. Adabiyotlar: 1) 9-15 b.; 2) 16-19 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O‘quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn</p>
8	2	<p>3-MODUL. TRANSFORMATSION-GENERATIV GRAM-MATIKA MAKTABLARI. Mashg‘ulot turi: ma’ruza Mavzu: Transformatsion-generativ grammatika maktablari qarashlari. Mavzu rejasi: 1. Noam Xomskiyning transformatsion-generativ grammatikasi. 2. Tranformatsion modelning birinchi varianti, uning umumiy strukturasi va xususiyatlari. 3. Tranformatsion modelning tabiiy til ifodalarini avtomatik sxemalarga solishdagi ahamiyati.</p> <p>Adabiyotlar: 1) 39-41 b.; 2) 80-82 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O‘quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020.</p>

		<p>3.https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn</p>
9	2	<p>Mashg'ulot turi: ma'ruza Mavzu: Transformatsion-generativ grammatika maktablari qarashlari. Mavzu rejasi: 1. Transformatsion modelning ikkinchi varianti. Undagi "botiniy" struktura va "zohiriy" struktura tushunchalari. 2. N. Xomskiyning <i>competence</i> (lisoniy qobiliyat) va <i>performance</i> (lisoniy faollik) tushunchalari. Adabiyotlar: 1) 39-41 b.; 2) 20-23 b. Tavsiya etiladi: 1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O'quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3.https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn</p>
10	2	<p>4-MODUL. NUTQIY FAOLIYAT. Mashg'ulot turi: ma'ruza Mavzu: Nutqiy faoliyat inson faoliyatining maxsus turi sifatida. Nutq ontogenezi. Tabiatdagi hayvonlar tili. Maugli bolalar. Mavzu rejasi: 1. Nutqiy faoliyat inson faoliyatining maxsus turi sifatida. 2. Nutq ontogenezi. Adabiyotlar: 1) 15-33 b.; 2) 25-31 b. Tavsiya etiladi: 1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O'quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3.https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn</p>
11	2	<p>Mashg'ulot turi: ma'ruza Mavzu: Nutqiy faoliyat inson faoliyatining maxsus turi sifatida. Nutq ontogenezi. Tabiatdagi hayvonlar tili. Maugli bolalar. Mavzu rejasi: 1. Tabiatdagi hayvonlar tili. 2. Maugli bolalar. Adabiyotlar: 1) 15-33 b.; 2) 25-44 b. Tavsiya etiladi: 1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O'quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020.</p>
12	2	<p>Mashg'ulot turi: ma'ruza Mavzu: Til qobiliyati. Til bilimi va tilni qo'llash o'rtasidagi aloqa. Mavzu rejasi: 1. Til qobiliyati. 2. Til bilimi va tilni qo'llash o'rtasidagi aloqa. Adabiyotlar:</p>

		<p>1) 8-10 b.; 2) 39-44 b. Tavsiya etiladi: 1. Беянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O‘quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn</p>
13	2	<p>5-MODUL. BOLALAR NUTQIY FAOLIYATI. Mashg‘ulot turi: ma’ruza Mavzu: Bolalar nutqiy va intellektual faoliyatining shakllanishi. Mavzu rejasi: 1. Bolalar nutqida protosemantik belgilarning shakllanishi. 2. Bolalar nutqida semantik bosqich. 3. Bolalarning so‘z yasash malakasini egallashi. Adabiyotlar: 1) 19-31 b.; 2) 31-34 b. Tavsiya etiladi: 1. Беянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Usmanova Sh. “Psixolingvistika” fanidan ma’ruza kurslari. –Toshkent: Universitet, 2014. 3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn</p>
14	2	<p>Mashg‘ulot turi: ma’ruza Mavzu: Bolalar nutqiy va intellektual faoliyatining shakllanishi. Mavzu rejasi: 1. Bolalar nutqining shakllanishida kattalar nutqining ahamiyati. 2. Bolalar nutqiy va intellektual faoliyatining shakllanishida ijtimoiylashishning asosiy jihatlaridan biri ekanligi. Adabiyotlar: 1) 19-31 b.; 2) 31-34 b. Tavsiya etiladi: 1. Беянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O‘quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn</p>
15	2	<p>Mashg‘ulot turi: ma’ruza Mavzu: “Nutqiy faoliyat” tushunchasi. Nutqiy faoliyatning tuzilishi.. Mavzu rejasi: 1. “Nutqiy faoliyat” tushunchasi.. 2. Nutqiy faoliyatning tuzilishi.. Adabiyotlar: 1) 19-31 b.; 2) 25-46 b. Tavsiya etiladi: 1. Беянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O‘quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn</p>
		ORALIQ NAZORAT – 40 ball
		YAKUNIY NAZORAT – 30 ball

AMALIY MASHG‘ULOTLAR

Amaliy mashg'ulotlari ma'ruza mashg'ulotlari asosida tayyorlangan bo'lib, nazariy egallangan bilimlarni mustahkamlash funksiyasini bajaradi. Har bir laboratoriya mashg'uloti bajarilishida talaba tomonidan 1,7 - 2 ball to'planadi. Amaliy mashg'ulotlari so'ngida talaba jami 30 ballni to'plashi mumkin.

Hafta	Soat	Mashg'ulot mazmuni
1	2	1-MODUL ASOSIDA. "PSIXOLINGVISTIKA" FANIGA KIRISH. Mavzu: Psixolingvistika konsepsiyalari, ta'limotlari, masalalari va metodlari. Adabiyotlar: 1) 2-9 b.; 2) 51-54 b. Tavsiya etiladi: 1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O'quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn
2	2	Mashg'ulot turi: amaliy Mavzu: Psixolingvistika tarixi, nazariy muammolari, materiallari, amaliy tatbiqi. Adabiyotlar: 1) 2-9 b.; 2) 10-16 b. Tavsiya etiladi: 1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O'quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn
3	2	Mashg'ulot turi: amaliy Mavzu: Psixolingvistika tarixi, nazariy muammolari, materiallari, amaliy tatbiqi. Adabiyotlar: 1) 2-9 b.; 2) 10-16 b. Tavsiya etiladi: 1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O'quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn
4	2	Mashg'ulot turi: amaliy Mavzu: Psixolingvistikaning shakllanishi (I.Boduen de Kurtene, L.Shcherba, G.Osgud, T.Sibeok) ("Aqliy hujum") Adabiyotlar: 1) 9-14 b.; 2) 10-23 b. Tavsiya etiladi: 1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O'quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn
5	2	2-MODUL. PSIXOLINGVISTIK MAKTABLAR. Mashg'ulot turi: amaliy Mavzu: Psixolingvistikaning shakllanishi (I.Boduen de Kurtene, L.Shcherba, G.Osgud, T.Sibeok) ("Aqliy hujum") Adabiyotlar: 1) 9-14 b.; 2) 10-23 b. Tavsiya etiladi: 1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O'quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020.

		3.https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn
6	2	Mashg'ulot turi: amaliy Mavzu: Nutqning voqealanish darajasi ("Breynstorming") Adabiyotlar: 1) 45-55 b.; 2) 84-87 b. Tavsiya etiladi: 1. Беянин В.П. Психолінгвістика. Учебное пособие. –М.: Флінта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O'quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn
7	2	Mashg'ulot turi: amaliy Mavzu: Lisoniy qobiliyat va lisoniy faoliyat Adabiyotlar: 1) 45-55 b.; 2) 93-94 b. Tavsiya etiladi: 1. Беянин В.П. Психолінгвістика. Учебное пособие. –М.: Флінта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O'quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn
8	2	3-MODUL. TRANSFORMATSION-GENERATIV GRAM-MATIKA MAKTABLARI. Mashg'ulot turi: amaliy Mavzu: Psixolingvistikada madaniy - tarixiy oqimning yuzaga chiqishi (L.Vigotskiy). Adabiyotlar: 1) 42-43 b.; 2) 80-83 b. Tavsiya etiladi: 1. Беянин В.П. Психолінгвістика. Учебное пособие. –М.: Флінта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O'quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn
9	2	Mashg'ulot turi: amaliy Mavzu: Psixolingvistikada madaniy - tarixiy oqimning yuzaga chiqishi (L.Vigotskiy). Adabiyotlar: 1) 42-43 b.; 2) 101-117 b. Tavsiya etiladi: 1. Беянин В.П. Психолінгвістика. Учебное пособие. –М.: Флінта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O'quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn
10	2	4-MODUL. NUTQIY FAOLIYAT. Mashg'ulot turi: amaliy Mavzu: Kriminalistika va sud psixologiyasidagi psixolingvistika Adabiyotlar: 1) 99-106 b. Tavsiya etiladi: 1. Беянин В.П. Психолінгвістика. Учебное пособие. –М.: Флінта, 2008. 2. Xolmanova Z. Psixolingvistika. O'quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020 .https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn
11	2	Mashg'ulot turi: amaliy

		<p>Mavzu: Psixolingvistik tadqiqot metodlari (“Assotsiativ eksperiment”)</p> <p>Adabiyotlar: 1) 50-55 b.; 2) 51-53 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Холманова З. Психоллингвистика. О‘quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn</p>
12	2	<p>Mashg‘ulot turi: amaliy</p> <p>Mavzu: Matni psixolingvistik yondashuv asosida o‘rganish (“Matbuot konferensiyasi”)</p> <p>Adabiyotlar: 1) 66-80 b.; 2) 47-51 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. Холманова З. Психоллингвистика. О‘quv-uslubiy majmua. –Toshkent, 2020. 3. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn</p>
13	2	<p>Mashg‘ulot turi: amaliy</p> <p>Mavzu: Matni psixolingvistik yondashuv asosida o‘rganish (“Matbuot konferensiyasi”)</p> <p>Adabiyotlar: 1) 66-80 b.; 2) 47-51 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn</p>
14	2	<p>Mashg‘ulot turi: amaliy</p> <p>Mavzu: Neyrolingvistikaning nazariy asoslari</p> <p>Adabiyotlar: 1) 107-110 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn</p>
15	2	<p>5-MODUL ASOSIDA. BOLALAR NUTQIY FAOLIYATI.</p> <p>Mashg‘ulot turi: amaliy</p> <p>Mavzu: Bola nutqining shakllanish bosqichlari</p> <p>Adabiyotlar: 1) 19-33 b.</p> <p>Tavsiya etiladi: 1. Белянин В.П. Психоллингвистика. Учебное пособие. –М.: Флинта, 2008. 2. https://hum.edu-lib.com/pedagogika-psihologiya/belyanin-v-p-psiholingvistika-uchebnik-onlayn</p>

TALABALARNI BAHOLASH TARTIBI

Baholash tartibi o‘z ichiga nazoratlar turini (oraliq, joriy va yakuniy) qamrab oladi. Talabanning o‘zlashtirish darajasi quyidagi yo‘l bilan baholanadi:

Darajasi	Ballar (foiz)	Reyting	
A+	95 - 100 ball	5	A‘LO
A	90 - 94 ball	4.0	
B+	85 - 89 ball	3.5	JUDA YAXSHI

B	80 - 84 ball	3.0	YAXSHI
C+	75 - 79 ball	2.5	
C	70 - 74 ball	2.0	
D+	65 - 69 ball	1.5	SHARTLI O'TDI
D	60 - 64 ball	1.0	
F	59 ball va undan past	0.0	O'TMADI

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Seshanba	10.00 – 12.00	114
2.	Payshanba	10.00 – 12.00	114

FANLAR KATALOGI

Fan platformasi		
Fanning to'liq nomi: TILSHUNOSLIK NAZARIYASI (KIRISH)		
Fan kodi: 60230100	Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 6	davomiyligi: 1 semestr
Kafedra: O'zbek tilshunosligi		
Fan qaysi yo'nalish talabalari uchun: 5120100 – Filologiya va tillarni o'qitish (o'zbek tili)		
Fan ma'ruza o'qituvchisi: Toirova Guli Ibragimovna		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 180	Email: tugulijon@mail.ru	
Fan amaliy mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari): Toirova Guli Ibragimovna		
Fan seminar mashg'ulotlari o'qituvchisi(lari): Toirova Guli Ibragimovna		
Prerekvizitlar: o'zbek tili grammatikasi ga oid tayanch bilimlarga egalik	Tanlov turi: majburiy fan	

Fanning qisqacha bayoni: Ushbu fan “Tilshunoslik nazariyasi” fanidan bilim, ko‘nikma va malakalarni egallashga xizmat qiladi.

Fanning maqsadi: bo‘lajak filologlarga tilshunoslikning lisoniy imkoniyatlari hamda nutqiy qo‘llanishi masalalari bo‘yicha sistemali ilmiy-nazariy ma‘lumot berishdan iborat.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko‘nikmalarga ega bo‘lishadi:

- tilning ijtimoiy tabiati, ijtimoiy vazifalari, til va jamiyat munosabati, til va tafakkur munosabati, lison va nutq munosabati, asosiy lisoniy munosabatlar, til birliklari va nutq birliklarining o‘zaro mutanosibligi, tilning semiotik tabiati, tilning ramzlar tizimi sifatidagi ta‘rifi, til sathlari, lisoniy paradigma asoslari, lisoniy tasnif asoslari, tilning tarixiy taraqqiyoti va o‘zgaruvchanligi, dunyo tillari va tillar tasnifi, tilshunoslikning ijtimoiy fanlar bilan bog‘liqligi, tilshunoslikning tabiiy fanlar bilan aloqadorligi, qadimgi asrlar tilshunosligi, o‘rta asrlar tilshunosligi, Yevropa uyg‘onish davridagi tilshunoslik **haqida tasavvurga ega bo‘lishi;**

– tilshunoslik va ijtimoiy, tabiiy fanlar kesimida paydo bo‘lgan zamonaviy integratsion fanlarni, qiyosiy-tarixiy tilshunoslik nazariyalari va metodlarini, tilning ijtimoiy vazifalarini, struktur tilshunoslik nazariyalari va metodlarini **bilishi va ulardan foydalana olishi;**

– tillarning tipologik tasnifini faktik material asosida yoritish, til tiplarining asosiy belgilarini farqlash, morfologik tasnifni agglyutinativ va flektiv tillar misolida tahlil qilish, morfologik shakllarning xilma-xilligi, tillarning morfologik tipologiyasini tahlil qilish, geneologik tasnifni til oilalari va til guruhlari asosida izohlash, agglyutinativ tillar, flektiv tillar, qardosh va qardosh bo‘lmagan tillar o‘rtasidagi munosabatni yoritish, lisoniy va nutqiy birliklarning o‘zaro munosabatini tahlil qilish, tilni umumiy, nutqni xususiy hodisa sifatida asoslash, til–tafakkur–nutq munosabatini mustaqil izohlash, tilshunoslik nazariyasi masalalari haqida mustaqil fikr yuritish olish, diaxron tadqiqot metodlaridan foydalanish, sinxron tadqiqot metodlarini qo‘llay bilish **ko‘nikmalariga;**

– tilning tarixiy taraqqiyoti va o‘zgaruvchanligini tahlil qilish, leksik-semantik hodisalarni anglash **kompetensiyasiga ega bo‘lishi kerak.**

Ma‘ruza mashg‘ulotlari

Ma‘ruza mashg‘ulotlari katta sig‘imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o‘quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg‘ulotlar

Amaliy mashg‘ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada, har bir akademik guruhga alohida o‘tiladi. Mashg‘ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o‘tiladi, “Keys-stadi” texnologiyasi ishlatiladi. Ko‘rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi. Shuningdek, amaliy mashg‘ulotlar mavzularidan kelib chiqqan holda, maktab, kollej, muzey, ARMda sayyor darslar tashkil etiladi.

Mustaqil ta‘lim

Mustaqil o‘zlashtiriladigan mavzular bo‘yicha talabalar tomonidan quyidagi vazifalar bajariladi:

1. Fanga doir adabiyotlar, elektron resurslarni o‘zlashtirib, tushunchalar konspektini yozish.
2. Mustaqil ta‘lim mavzulari bo‘yicha taqdimot tayyorlash.
3. Mavzuga doir masalalarning xorijiy va milliy tilshunoslikdagi tadqiqiga oid ilmiy asarlar bilan tanishish va qiyosiy tahlilini tezislar shaklida bayon etish.
4. O‘rganilayotgan masalalar bo‘yicha tezis, maqola yoki ma‘ruza tayyorlash.
5. Mavzularni o‘rganishda grafikli organayzerlardan foydalanish.
6. Tilshunoslik nazariyasi faniga doir dalillar to‘plash va tahlil qilish.

7. Mavzu yuzasidan dars ishlanmalari, loyihalar, ijodiy tafakkurni o‘stirishga qaratilgan o‘quv topshiriqlari, keys va nostandart test namunalarini tayyorlash.

Hafta	Soat	Mashg‘ulot mazmuni
1	2	<p>1-MODUL. “TILSHUNOSLIK NAZARIYASI” FANIGA KIRISH.</p> <p>Mashg‘ulot turi: ma’ruza</p> <p>Mavzu: Kirish. Fanning maqsadi va vazifalari. O‘quv fanining qisqacha mazmuni va ishchi o‘quv dasturi. Mashg‘ulot turlari va ularga tayyorlanish usullari.</p> <p>Mavzu rejasi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kursning talab va maqsadlari. 2. Kursning reyting tizimi va adabiyotlar ro‘yxati. 3. Tilshunoslik haqida umumiy ma’lumot. 4. Tilshunoslik maktablari. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Abduazizov A. Tilshunoslik nazariyasiga kirish. -Toshkent, 2010. 2. Irisqulov I. Tilshunoslikka kirish. -Toshkent, 2009. 3. Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. -Toshkent, 2013. 4. Dadaboyev H. Tilshunoslik nazariyasi va metodologiyasi. Tuzuvchi – Toshkent, 2004. 5. Xolmanova Z. Tilshunoslikka kirish. -Toshkent, 2007. 5. Mengliyev B. Hozirgi o‘zbek tili. (Kirish. Fonetik sath, lek-sik-semantik sath). Darslik. – Toshkent: Tafakkur bo‘stoni, 2018.
2	2	<p>Mashg‘ulot turi: ma’ruza</p> <p>Mavzu: Til va nutq munosabati.</p> <p>Mavzu rejasi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Til va nutq munosabati, ularning farqlanishi. Til va nutq farqlanishini dialektik kategoriyalar tadbiqu asosida tushunish. 2. UMIS va YHVO atamaları, ularning lison va nutqni farqlashdagi ahamiyati. 3. Lisoniy va nutqiy birliklar. Ularni imkoniyat va voqelik sifatida tushunish. 4. F.de. Sossyur ta’limoti. Formal-funksional tilshunoslik. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dadaboyev H. Tilshunoslik nazariyasi va metodologiyasi. Tuzuvchi – Toshkent, 2004. 2. Лингвистический энциклопедический словарь. –М., 1990. 3. Nurmonov A. Struktur tilshunoslik: ildizlari va yo‘nalishlari. –Andijon, 2006. 4. Nurmonov A. Lingvistik belgi nazariyasi. – Toshkent: Fan, 2008. 5. Nurmonov A. Linvistik tadqiq metodologiyasi va metodlari. –Toshkent, 2011 Rahmatullayev Sh. Sistem tilshunoslik asoslari. –Toshkent, 2007.
3	2	<p>2-MODUL. TIL BIRLIKLARI ORASIDAGI MUNOSABATLAR</p> <p>Mashg‘ulot turi: ma’ruza</p> <p>Mavzu Til birliklari orasidagi munosabatlar. (2 soat)</p> <p>Mavzu rejasi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Til birliklari orasidagi munosabatlar. Paradigmatik (o‘xshashlik), sintagmatik (qo‘shnichilik), iyerarxik (pog‘onaviy) munosabatlar. 2. Paradigmatik munosabatda turuvchi til birliklari orasidagi ziddiyatlar. Teng qiymatli (ekvipolent), privativ (noto‘liq), gradual (darajali), mutanosib (proporsional) ziddiyatlar va ularning bir-biridan farqi.

		<p>3. Ushbu munosabatlarning hayotiy misollarda va til sathlari qonuniyatlarida ifodalanishi</p> <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Abduazizov A. Tilshunoslik nazariyasiga kirish. –Toshkent, 2010.2. Irisqulov I. Tilshunoslikka kirish. –Toshkent, 2009.3. Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. –Toshkent, 2013.4. I.Yo‘ldoshev va b. Mutaxassislikka (tilshunoslikka) kirish. –Toshkent, 2018. 307-b.5. Xolmanova Z. Tilshunoslik nazariyasi. –Toshkent, 2019.6. Shahobiddinova Sh. Grammatik ma‘no talqini xususida: filol. fan. nom. diss. – Samarqand, 2003.
4	2	<p>3-MODUL. TILSHUNOSLIK SOHALARI</p> <p>Mashg‘ulot turi: ma’ruza</p> <p>Mavzu: Tilshunoslik sohalari haqida ma’lumot.</p> <p>Mavzu rejasi:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Tilshunoslik sohalari. Fonetika. Fonetika-nutq tovushlarini o‘rganuvchi soha. Nutq tovushlari-unli va undoshlar sistemasi. Tillar doirasida unli va undosh tovushlar tasnifi.2. Fonetik birliklar (fraza, takt, bo‘g‘in, urg‘u, tovush).3. Nutq apparati tushunchasi, uning tuzilishi. Nutq organlari va ularning vazifalari. Faol nutq organlari.4. Tovush va fonema munosabati. Fonologiya fonemalarni o‘rganuvchi soha sifatida. Fonema so‘z va morfemalarda ma‘no jihatdan farqlash uchun xizmat qiladigan tovush turlari sifatida.5. Fonema variantlari. Tilning fonemalar tizimi. Fonema nazariyasi tarixidan. Fonemalar haqida turli fonologik maktab vakillarining fikrlari. N.S.Trubetskoy, L.V.Shcherba qarashlari. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Abduazizov A. Tilshunoslik nazariyasiga kirish. –Toshkent, 2010.2. Irisqulov I. Tilshunoslikka kirish. –Toshkent, 2009.3. Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. –Toshkent, 2013.4. Dadaboyev H. Tilshunoslik nazariyasi va metodologiyasi. Tuzuvchi – Toshkent, 2004.5. Xolmanova Z. Tilshunoslikka kirish. –Toshkent, 2007.5. Mengliyev B. Hozirgi o‘zbek tili. (Kirish. Fonetik sath, lek-sik-semantik sath). Darslik. – Toshkent: Tafakkur bo‘stoni, 2018.
5	2	<p>Mashg‘ulot turi: ma’ruza</p> <p>Mavzu: Fonetik o‘zgarishlar.</p> <p>Mavzu rejasi:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Tovush o‘zgarishlari. Nutq jarayonidagi fonetik hodisalar.2. Kombinator va pozitsion tovush o‘zgarishlari.3. Hozirgi va tarixiy fonetik hodisalar.4. Pozitsion tovush o‘zgarishlarning asosiy turlari: reduksiya, jaranglilashish, proteza, epenteza, diereza, gaplogiya.5. Kombinator tovush o‘zgarishlari: metateza, assimilyatsiya, dissimilyatsiya, akkomodatsiya va ularning turlari. Tovush uyg‘unligi (singarmonizm). Lab va tanglay singarmonizmi. Ushbu hodisalarni turli tillarda kuzatish. O‘xshash va farqli belgilari asosida xulosa chiqarish. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Abduazizov A. Tilshunoslik nazariyasiga kirish. –Toshkent, 2010.2. Irisqulov I. Tilshunoslikka kirish. –Toshkent, 2009.3. Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. –Toshkent, 2013.

		<p>4. I.Yoʻldoshev va b. Mutaxassislikka (tilshunoslikka) kirish. –Toshkent, 2018. 307-b.</p> <p>5. Xolmanova Z. Tilshunoslik nazariyasi. –Toshkent, 2019.</p>
6	2	<p>Mashgʻulot turi: maʼruza Mavzu: Leksema va soʻz munosabati Mavzu rejasi:</p> <p>1. Leksema va soʻz munosabati. Soʻzning ifoda va mazmun tomoni. Semasiologiya. Lugʻaviy va grammatik maʼno. Leksema va semema.</p> <p>2. Semema va uning tarkibiy qismlari (nomlash, ifoda, mohiyat semalari). Soʻz va tushuncha.</p> <p>3. Bir maʼnolilik va koʻp maʼnolilik. Maʼno koʻchishining asosiy yoʻllari: metafora, metonimiya, sinekdoxa, vazifadoshlik. Adabiyotlar:</p> <p>1. Abduazizov A. Tilshunoslik nazariyasiga kirish. –Toshkent, 2010.</p> <p>2. Irisqulov I. Tilshunoslikka kirish. –Toshkent, 2009.</p> <p>3. Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. –Toshkent, 2013.</p> <p>4. I.Yoʻldoshev va b. Mutaxassislikka (tilshunoslikka) kirish. –Toshkent, 2018. 307-b.</p> <p>5. Xolmanova Z. Tilshunoslik nazariyasi. –Toshkent, 2019.</p>
7	2	<p>Mashgʻulot turi: maʼruza Mavzu: Lugʻatshunoslik. Mavzu rejasi:</p> <p>1. Lugʻatshunoslik (leksikografiya). Luʻgat turlari. Qomusiy va lingvistik lugʻatlar. Umumiy va maxsus lugʻat turlari. Bir tilli lugʻatlar: izohli, etimologik, frazeologik, morfemik, orfoepik, imlo luhatlari. Ularning bir-biridan farqli tomonlari. Tarjima lugʻatlar. Ikki tilli, uch tilli va koʻp tilli tarjima lugʻatlar.</p> <p>2. Lugʻatchilikdagi muammolar. Lugʻat tuzish tamoyillari.</p> <p>3. Tarixiy lugʻatlar haqida. M.Qoshgʻariyning "Devonu lugʻotit turk" (Turkiy soʻzlar devoni), "Abushqa" lugʻati, M.Mahdixonning "Sangloh" (chigʻatoycha-forscha) lugʻati, L.Budagovning "Turkcha-tatarcha qiyosiy lugʻat"i (rus tilida) va boshqalar.</p> <p>Adabiyotlar:</p> <p>1. Dadaboyev H. Tilshunoslik nazariyasi va metodologiyasi. Tuzuvchi – Toshkent, 2004.</p> <p>2. Лингвистический энциклопедический словарь. –М.,1990.</p> <p>3. Nurmonov A. Struktur tilshunoslik: ildizlari va yoʻnalishlari. –Andijon, 2006.</p> <p>4. Nurmonov A. Lingvistik belgi nazariyasi. – Toshkent: Fan, 2008.</p> <p>5. Nurmonov A. Linvistik tadqiq metodologiyasi va metodlari. –Toshkent, 2011</p> <p>Rahmatullayev Sh. Sistem tilshunoslik asoslari. –Toshkent, 2007.</p>
8	2	<p>4-MODUL. GRAMMATIK MAʼNO Mashgʻulot turi: maʼruza Mavzu: Grammatik maʼno lisoniy va pragmatik omillar yaxlitligida (2 soat) Mashgʻulot rejasi:</p> <p>Grammatika. Grammatikaning ikki qismi: morfologiya va sintaksis. Morfologiya-soʻz turkumlari, grammatik shakllar va soʻzning maʼnoli qismlari haqidagi fan.</p> <p>2. Morfemika morfologiyaning bir boʻlimi sifatida. Oʻzak va affiksial morfemalar. Soʻzning morfemik tarkibida boʻladigan oʻzgarishlar.</p> <p>3. Grammatik maʼno, grammatik shakl va grammatik kategoriya tushunchalari. Grammatik maʼnoning yangicha talqini. XGM (xususiy grammatik maʼno)lar va ular orasidagi munosabat.</p> <p>4. Grammatik maʼnoni ifodalovchi vositalar. Ularning turli tillarda maʼno ifodalashda oʻziga xos oʻrni.</p> <p>Adabiyotlar:</p>

		<ol style="list-style-type: none"> 1. Abduazizov A. Tilshunoslik nazariyasiga kirish. –Toshkent, 2010. 2. Irisqulov I. Tilshunoslikka kirish. –Toshkent, 2009. 3. Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. –Toshkent, 2013. 4. I.Yo‘ldoshev va b. Mutaxassislikka (tilshunoslikka) kirish. –Toshkent, 2018. 307-b. 5. Xolmanova Z. Tilshunoslik nazariyasi. –Toshkent, 2019. 6. Qodirov Z. O‘zbek tili grammatik kategoriyalarini sistem tadqiq etish (kelishik kategoriyasi): filol. fan. nomz. ... diss. avtoref. – Samarqand, 1993.
9	2	<p>Mashg‘ulot turi: ma’ruza Mavzu: So‘z turkumlari tasnifi Mashg‘ulot rejasi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. So‘z turkumlari tasnifi. So‘zlarni turkumlarga ajratish mezonlari. 2. Mustaqil so‘z turkumlari. Ularning tillararo farqlanishi. O‘zgaruvchi va o‘zgarmas leksemalar. 3. Yordamchi so‘z turkumlari. Ularga xos bo‘lgan "oraliq uchinchi"lik tabiati. 4. So‘z-gaplar va ular haqida ma’lumot. So‘z-gaplar tasnifi. So‘z-gaplarning lisoniy sintaktik qolipi. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o‘zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o‘zbek tili (Morfologiya). O‘quv qo‘llanma. Toshkent, 2019.
10	2	<p>Mashg‘ulot turi: ma’ruza Mavzu: Sintaksis. Mashg‘ulot rejasi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sintaksis. So‘z birikmasi va uning turlari. Sintaktik munosabat. Sintaktik munosabatni ifodalash yo‘llari. Lisoniy sintaktik qolip (LSQ). 2. Valentlik. Leksik va grammatik shakl valentligi. Substantsial morfologiya, valentlik va sintaksis munosabati. 3. Gap. Uning muomala vositasining eng muhim birligi ekanligi. Gaping asosiy belgilari. Gap nutq birligi sifatida. Gap bo‘laklari va ular iyerarxiyasi. Gaping ifoda maqsadiga ko‘ra turlari. Gaping tuzilishiga ko‘ra turlari. 4. Sodda gap va uning qurilish qolipi. Qo‘shma gap va uning qurilish qolipi. {S+P} qurilish qolipiga ega bo‘lgan tillar xususida. [Wpm]-o‘zbek tilidagi gapping minimal qolipi ekanligi. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sayfullayeva R., Mengliyev B., Boqiyeva G. va b. Hozirgi o‘zbek adabiy tili. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2010. 2. Замонавий ўзбек тили. Морфология. Дарслик.– Тошкент: Мумтоз сўз, 2008. 3. Abuzalova M., Toirova G. Hozirgi o‘zbek tili (Morfologiya). O‘quv qo‘llanma. Toshkent, 2019. 4. Bobokalonov R. O‘zbek tilida gap sintaksisi va so‘z-gaplarning sistem-struktur tadqiqi. – Toshkent: Fan, 2006.
11	2	<p>Mashg‘ulot turi: ma’ruza Mavzu: Jamiyat va til. Mashg‘ulot rejasi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jamiyat va til. Tillarning shakllanishi va taraqqiyoti. Tilning ijtimoiy tabiati. 2. Tilning paydo bo‘lishi. Tilning paydo bo‘lishi haqidagi nazariyalar, ularning talqini, ilmiy asosi.

		<p>3. Jamiyat va til taraqqiyoti. Til taraqqiyotida tashqi va ichki omillar. Til taraqqiyotining tashqi omillari. Differensiya va integratsiya. Tillarning o`zaro aloqasi. Tashqi ta'sir natijasida tilning fonetik, leksik, grammatik tizimdagi o`zgarishlari. Til taraqqiyotining ichki omillari.</p> <p>4. Shevalar lug'at boyligini oshiruvchi ichki manba sifatida. Milliy til tushunchasi. Til tizimi sathlarining notekis rivojlanishi va sabablari.</p> <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Abduazizov A. Tilshunoslik nazariyasiga kirish. –Toshkent, 2010.2. Irisqulov I. Tilshunoslikka kirish. –Toshkent, 2009.3. Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. –Toshkent, 2013.4. I.Yo'ldoshev va b. Mutaxassislikka (tilshunoslikka) kirish. –Toshkent, 2018. 307-b.5. Xolmanova Z. Tilshunoslik nazariyasi. –Toshkent, 2019.
12	2	<p>5 -MODUL : TILLAR TASNIFI</p> <p>Mashg'ulot turi: ma'ruza</p> <p>Mavzu: Tillar tasnifi.</p> <p>Mashg'ulot rejasi:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Tillar tasnifi. Tillarni tasniflash asoslari. Tillarning tasnif turlari. Tipologik, geneologik, areal tasniflar haqida ma'lumot.2. Morfologik tasnif. Izolyativ (ajratuvchi) tillar. Polisintetik tillar. Agglyutinativ tillar. Flektiv tillar. Ularning o`ziga xos jihatlari.3. Geneologik tasnif. Tillar o`rtasida qarindoshlik tushunchasi. Tillar oilasi haqida mu'lumot. Hind-yevropa tillar oilasi va ular qarindoshligining asosiy belgilari. Turkiy tillar oilasi. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Abduazizov A. Tilshunoslik nazariyasiga kirish. –Toshkent, 2010.2. Irisqulov I. Tilshunoslikka kirish. –Toshkent, 2009.3. Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. –Toshkent, 2013.4. I.Yo'ldoshev va b. Mutaxassislikka (tilshunoslikka) kirish. –Toshkent, 2018. 307-b.5. Xolmanova Z. Tilshunoslik nazariyasi. –Toshkent, 2019.
13	2	<p>Mashg'ulot turi: ma'ruza</p> <p>Mavzu: Tilshunoslik va boshqa fanlar</p> <p>Mashg'ulot rejasi:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Tilshunoslik va falsafa.2. Tilshunoslik va mantiq.3. Tilshunoslik va psixologiya.4. Tilshunoslik va tarix.5. Tilshunoslik va madaniyat.6. Tilshunoslik va tabiiy fanlar.7. Tilshunoslik va matematika. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Abduazizov A. Tilshunoslik nazariyasiga kirish. –Toshkent, 2010.2. Irisqulov I. Tilshunoslikka kirish. –Toshkent, 2009.3. Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. –Toshkent, 2013.4. I.Yo'ldoshev va b. Mutaxassislikka (tilshunoslikka) kirish. –Toshkent, 2018. 307-b.5. Xolmanova Z. Tilshunoslik nazariyasi. –Toshkent, 2019.

14	2	<p>6. MODUL: TIL TARAQQIYOTI</p> <p>Mashg'ulot turi: ma'ruza</p> <p>Mavzu: Tillarning shakllanishi va rivojlanishi.</p> <p>Mashg'ulot rejasi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tilning tarixiy taraqqiyoti va o'zgaruvchanligi. Tillarning o'zaro ta'siri va rivojlanishi. 2. Sinxronik va diaxronik o'zgarishlar. 3. Qiyosiy-tarixiy tilshunoslik – tildagi tarixiy-fonetik o'zgarishlarni o'rganuvchi soha sifatida. 4. Qardosh tillar (slavyan, german, roman tillari; turkiy tillar)dagi tarixiy fonetik o'zgarishlar. Qiyosiy fonetikaning vazifalari. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Abduazizov A. Tilshunoslik nazariyasiga kirish. –Toshkent, 2010. 2. Irisqulov I. Tilshunoslikka kirish. –Toshkent, 2009. 3. Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. –Toshkent, 2013. 4. I.Yo'ldoshev va b. Mutaxassislikka (tilshunoslikka) kirish. –Toshkent, 2018. 307-b. 5. Xolmanova Z. Tilshunoslik nazariyasi. –Toshkent, 2019.
15	2	<p>Mashg'ulot turi: ma'ruza</p> <p>Mavzu: Dunyo tillari tavsifi va tillar tasnifi</p> <p>Mashg'ulot rejasi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dunyo tillari. Qadimiy tillar. O'lik tillar. Tillarning geneologik va tipologik tasniflari. Til oilalari. Til guruhlari. Turkiy tillar oilasi. 2. Qo'shimchali va qo'shimchasiz tillar. Agglyutinativ, flektiv tillar. 3. Tillarni o'rganishda qo'llaniladigan metodlar. Umumiy va xususiy metodlar. Qiyosiy-tarixiy metod. Statistik tahlil metodi. Komponent tahlil metodi. <p>Adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Abduazizov A. Tilshunoslik nazariyasiga kirish. –Toshkent, 2010. 2. Irisqulov I. Tilshunoslikka kirish. –Toshkent, 2009. 3. Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. –Toshkent, 2013. 4. I.Yo'ldoshev va b. Mutaxassislikka (tilshunoslikka) kirish. –Toshkent, 2018. 307-b. 5. Xolmanova Z. Tilshunoslik nazariyasi. –Toshkent, 2019.
YAKUNIY NAZORAT – 30 ball		

Kontakt soatlari*: mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma'lumotlar va turli materiallar bo'yicha savollarga quyidagi grafik asosida o'qituvchiga murojaat qilishingiz mumkin:

№	Kun	Vaqt	Xona
1.	Seshanba	Soat: 14:00-16:00	114
2.	Juma	Soat: 14:30-16:30	115

Baholash:

	Oraliq nazorat	Joriy nazorat	Yakuniy nazorat	Jami ball
Nazorat soni	I	I	I	

Ajratilgan ball	40	30	30	100
Nazorat turi	Tayanch tushuncha va nazariy masalalar tahlili (yozma ish) (40 ball)	Tilshunoslikning tarmoqlari. Mustaqil ta'lim topshirig'i (30 ball)	Yozma ish (yoki test topshiriqlari) (30 ball)	

Buxoro davlat universiteti

Tel: (+998) 65 221-29-14

Faks: 8(365) 221-27-07

E-mail: buxdu_rektor@buxdu.uz

200117, Buxoro, M.Iqbol ko`chasi 11-uy

<http://www.buxdu.uz/>

https://t.me/buxdu_uz

<https://fb.com/buxdu>

<http://instagram.com/buxdu1>

1930

**BUXORO
DAVLAT
UNIVERSITETI**